

"El vostre país és un parany de guineu que combat amb la hiena i l'engany de la hiena que lluita contra el llop. És una partida d'escacs entre l'arquebisbe i el general. És un parell d'homes: l'un paga impostos i l'altre els cobra. Són uns esclaus que es creuen lliures tot i que llurs grillons rovellats sols han estat mudats per uns altres de ben lluents. El meu país és el jovent enfilant-se per cims de rocam. Vosaltres teniu el vostre país i jo el meu".

(Khalil Gibran, poeta libanès, s. XX).

**DÉU SALVE
EL NOSTRE
POBLE ! ! ! !**

L'ESTEL

de Mallorca

A.P.P.E.C.
ASSOCIACIÓ
DE PUBLICACIONS
PERIÒDIQUES
EN CATALÀ

ANY XVII. NÚMERO 383

15 DE MARÇ DE 1998

PREU: 200 PTS

En Mateu Trobat d'Algaida, fa un any que amb en Lluís Real regenta el **Messon Can Lluís** a la Plaça de Toros de Ciutat. Despatxa les tapes, els arrossos, la porcella rostida, el fregit de mé... A la carta se menja per unes 1500 ptes. el menú en val 800. Són del Barça a tope.

En Francesc Tomàs Aroca des Pont d'Inca, regenta des de fa un any el **Bar Cristina** a la barriada de son Costa. Despatxa els entrepens i les begudes. És un Bar del Reial Madrid.

Fa 25 anys que la família Solander de sant Joan regenta l'Empresa de **Construcció Gayà** a la barriada de son Costa de Ciutat. Abans estaven a sant Joan. Son deu picapedrers i fan tota classe de construcció. A la fotografia, en Xisco Solander i la seva dona n'Antònia Betlem.

Na Trini Arcos regenta des de fa un any el **Forn Pepi II** a la Plaça de Toros.

El petit comerç, en perill d'extinció

El petit i mitjà comerç està amenaçat per les grans superfícies i pels supermercats. La botiga tradicional, teixit tradicional de tot el comerç, arreu dels Països Catalans, tenen un caràcter d'autoocupació. També és important que en la majoria hi ha un parell de dependents fixos.

Segons l'ADAC (Associació de Detallistes d'Alimentació de Catalunya), associació de caràcter voluntari, aquest ram és l'eix vertebrador de moltes barriades.

Degut a que en els darrers anys cada vegada més clients tenen una segona residència, els dies forts de feina son els dijous i els divendres horabaixa.

Segons un estudi del llicenciat de relacions públiques i màrqueting per EADA, Pere Carol, les botigues més antigues acceptarien de reformar el seu establiment i catalanitzar els rètols amb subvencions dels ajuntaments i dels consells comarcals. El gran handicap d'aquests establiments podrien ser el problema d'espai, el cost dels productes i de les ofertes i les condicions de pagament. Aquests són les desavantatges davant les cadenes de supermercats i grans superfícies. Cal dir que només Caprabo és català i gairebé totes les altres grans superfícies són de capital francès.

Les grans superfícies són una amenaça evident, però ens han assenyalat alguns botiguers en una enquesta realitzada a finals de desembre de 1997, que la veritadera amenaça als petits comerciants la formen les cadenes d'establiments que fan uns 400 m2.

Les nostres botigues tradicionals són un punt de referència dins el barri i tenen el nom del propietari, senyal de la forta implantació que aquest té entre les diferents comunitats que formen el poble. L'especialització en determinats productes pot ser una avantatge, ja que es tractaria de productes de major qualitat que no és troben a les grans superfícies. Sembla clar, doncs que el petit comerç ha de canviar la imatge que té de car, per la qualitat i pel servei personalitzat, cosa que cal valorar.

L'independentisme, és lluita patriòtica i de defensa de la nostra identitat. Aquesta lluita ha de ser la primera de tot nacionalista que mai ha de donar l'esquena als problemes de les persones i de la societat. Els nacionalisme català ha de servir com a eix vertebrador de justícia social, vista des d'un punt centrat en els nombrosos problemes que tenim des de les Corberes del Segura a Salses, i des de la Franja de ponent fins a l'Alguer. **Rafel Moreno. Ω**

**Especial dedicat a les barriades
OBELISC - FLEMING -
PLAÇA DE TOROS -
"AMANECER" ESTABLIMENTS
- SECAR DE LA REAL**
Si vos ha agradat,
telefonau al 26 50 05
i el vos enviarem cada quinze dies.

SUMARI

- 2 Foc i Fum
- 3 A Miquel-Angel Rodríguez: "Human Nature"
- 4 Cloenda del 150è aniversari del Dr. Torras i Bages, inventor del catalanisme modern
Sopar a Petra: Joan Mir
Pinya pel règim fiscal
- 5 Parla el germà Malcom X (I)
Més enllà del mil·lenni
- 6 La Taula d'Aram: Què ens resta de la filosofia d'en Karl Marx? (I)
- 7 Pacència
"Ultraje a la nació"
- 8 Les lluites dels anys vuitanta: L'homenatge a la dirigent comunista mallorquina Aurora Picornell assassinada pels feixistes 1937 (II)
- 10 Les mans al foc (XVII): Memòria i passat
- 11 Aznar: un disco reixat
El pacte lingüístic
Felicitat matrimonial
- 12 El doctor Martin Luther King, un gran "Rabi" en la lluita antirracista
Cartes al director
- 13 Cronologia de la història de Catalunya plena (XX)
- 14 Pla d'Ocupació d'ERC (II)
- 16 Aproximació a la història del Ràfol de Salem
Els papes (o bisbes de Roma), un feu dels clans italians
Notícies breus
- 17 "Reservat el dret d'admissió" contra la invasió demogràfica
L'esclavitud i els papes
Llengua catalana. L'imperatiu de 1ª i 3ª persona: una forma genuïna
- 18 Petits anuncis
- 19 Illes Canàries (III)
- 20 Es veritat que tot és qüestió de preu?
El principi de les nacionalitats
- 21 Trabajando por la lengua andaluza
Rosa Sensat, i la seva pedagogia de la vida quotidiana
- 22 La immigració no volguda és una agressió demogràfica
Amistats perilloses: Ansón
- 23 La demostració científica de l'existència de Déu (V)
Afusellament de Darder, Jaume, Mateu i Ques
- 24 Fets i Personatges: Influència cultural de la Revolució Soviètica a Mallorca
Llorenç Capellà presenta *Estiu de Foc* la novel·la de la guerra antifeixista
Editorial conjunta: Per la recuperació del tren
- 25 Qüestió d'autoestima
Religió
- 26 15è aniversari d'Unió Mallorquina
Tanmateix no som com noltros
Memòria de Mike Farrel i l'editorial Rollan
- 27 El plaer de beure: Clos de l'Obac
A Mavi
L'auca del senyor Obiols, altrament dita *Oda a l'Obiols*
Passatemp
- 28 Es Gall: A Catalina Cirer, la delegada
El món prepara sa guerra
Esportes a la muntanya

Fa 10 anys que en Miquel Cifre de Pollença regenta el **Taller A.S.M.** de reparació de TV i electrodomèstics a la Plaça de Toros. Abans tenia el taller a la santa Catalina.

Els Germans Simonet regenten des de fa 3 anys la **Fusteria Germans Simonet** a la Plaça de Toros. A la foto amb el fill d'un dels germans, de nom, Jaume.

En Gaspar Jaume de so n'Anglada i en Sebastià Carbonell des Secar de la Real, regenten des de fa 7 anys la **Fusteria SEGAMA** a la Plaça de Toros. Abans la tengueren durant 5 anys a la Soledat.

Fa 15 anys que la Família López regenta el **Taller de Cuines Procuina** a la Plaça de Toros.

Foc i Fum

MATEU JOAN I FLORIT

* El Batle de Ciutat ens convida als actes que es realitzen amb motiu de la VI Diada de la Glosa i molt especialment a l'acte inaugural que se celebrarà al saló de sessions de les Cases Consistorials el proper dilluns dia 23 a les 20 hores. El batle Fageda vol donar tota l'esplendor a aquesta festa de la glosa que dura des del 23 al 28 de març. Nosaltres no hi faltarem.

* Quan anam per les botigues de ciutat a fer entrevistes i no hi trobam l'amo, demanam als dependents que l'hi donin una diari de part nostre. Un 90% d'ells o elles responen: "Valé". I jo els hi dic: No digueu "Malè", digueu: Va bé. I els dependents me donen les gràcies per haver-los ensenyat una expressió que no sabien i diuen: Va bé. I queden tot contents. Vos recoman de fer el mateix. D'aquesta manera depurarem la llengua de barbarismes i serem més guapos i més cultes.

* Dia 27 de març els Ocults actuaran a al Universitat de les Illes Balears. Esperem que durant aquest estiu, el grup manacorí actuï a molts altres llocs de les Illes i de la nació catalana tota. El seu telèfon els el 93 3198671 i el seu E-Mail otuores@arrakis.es

* Ha estat convocat el II Certamen de poesia s'**Unió de s'Arenal** sota el patrocini de la Caixa d'Estalvis SA NOSTRA i la col.laboració de l'Ajuntament de Lluçmajor. Hi ha premis de 20.000 ptes. de 10.000 ptes i de 5.000 ptes. Per a més informació, adreceu-vos a la direcció d'aquesta revista, al carrer d'Amilcar, 16.07600 s'Arenal. Tle. 266673.

* El Cercle de Lectors acaba de presentar l'edició dels "**Diaris**" de Josep Martí (fill de valencians de Benimaclet), una obra que amb **Noli me tangere** del filipí José Rizal i, **Postumo el transigrado** del portorriquè Alejandro Tapia, aportaran a al

foto 1256 Robert Hue (esquerra) amb líders cubans en una marxa per l'aniversari de Josep Martí

comemoració del 98 la visió que d'aquesta època crucial per a Espanya se tenia des de les colònies. Els diaris foren escrits l'any 1895. Guia i referent de la independència cubana, se deu a Josep Martí una de les obres literàries més amples i variades del seu temps. Precursor del modernisme, en Ruben Dario el considerà un mestre. En opinió de Cabrer Infante, en Martí continua sent un desconegut, tan a Espanya com a Cuba on als escolars els ensenyen que és "l'autor intel.lectual de l'assalt a la Caserna de Montcada". Segons Cabrer, en Martí veié als espanyols com al poble colonitzador i s'hi enfrontà. Això fou el que "amagà aquí la seva figura i la seva obra, al ser considerat com un antiespanyol". Mes avant, remarcà les seves tres grans habilitats: "la primera com a orador, capaç d'encendre les masses. La segona com a poeta, on es situa entre els precursors del modernisme. La tercera com a periodista excepcional". "En Martí fou la veu viva de la independència cubana, un vertader demòcrata". En quant als "Diaris", digué que no eren

de guerra: "l'única acció bèl.lica en que participà fou aquella en que perdé la vida", sinó una obra literària en que destacà "la seva bella escriptura commovedora i la seva prosa extraordinària.

renúncies. En Garcia Prieto assegurava que el president li ha tramés el missatge de seguretat que cercava. Segons dades de la Generalitat, el departament de Cultura atorgà l'any passat 4 milions i mig per a la "Feria de Abril" i pel "Rocio", a més dels tretze milions pagats per Benestar Social a n'aquesta Federació d'Entitats Andalus. En total, les agrupacions que s'engloben sota el mantell de la CECREC reberen l'any passat quaranta milions de pessetes de la Generalitat, a més del llarg escac de la Diputació socialista i dels ajuntaments metropolitans. A n'en Garcia Prieto no li convé de cap manera això de barallar-se, per qüestions de llengua amb els qui comanden.

* En Joan M. F. fou condemnat pel Jutjat número 14 de Barcelona per haver fotut un cop de puny i romput el nas a un madrileny que li va demanar que parlés en cristià. El combat idiomàtic es va produir el 28 de juliol de 1996 a un bar del port esportiu d'aigua dolça a Sitges mentre miraven un partit de hokey herba per televisió. Segons la seva versió, quan es dirigí al turista, aquest li contestà que "le hablara en cristiano". I no es va poder contenir. El deixa esturmiat.

* A la celebració que Unió Mallorca va fer dissabte passat a l'Auditori de Ciutat, en Ferran Trujillo, candidat a la batlia de l'Ajuntament de Ciutat feu durs atacs al PP que governa. Na Maria Antonia Munar, candidata a la presidència del Govern balear va dir que **tenim indignes representants que renuncien a ser comunitat històrica** també feu atacs furibunds al president Mates. Va demanar la unitat de tots els partits nacionalistes Mallorquins de cara a les eleccions generals, i la unió de tots els partits nacionalistes de l'Estat espanyol de cara a les eleccions europees. Fou molt aplaudida, també rebé molts aplaudiments el vídeo en que se ridiculitzava al president Canyelles que va fer tot allò que va poder -i podia molt quan comandava- per fer desaparèixer Unió Mallorca del mapa polític illenc. Ω

CARPINTERIA **PROCUINA S.L.**
MOBILIARIO DE COCINA Y BAÑO

Arbúscols Luis Sureda, 137
Tel.: 20 78 18 - Fax: 20 77 04
07004 Palma de Mallorca

Primitivo López

Tel. 55 15 84
Mòbil 989 68 68 97

CENTRE D'ESTUDI DE JUDO
Renshinkan
— LLEVANT MALLORQUÍ —

Fa 8 anys que n'Antoni Roig regenta la Tapisseria Toni Roig a la Plaça de Toros.

Són en Bernat Colom i la seva cabrida Xisca. En Bernat regenta el Taller de Retolació "De Colores" a l'"Amanecer."

Fa un any que en Pere Canyelles de santa Maria regenta el Bar Mas a la Plaça de Toros. Aquest bar és la seu de la Penya Mallorquina Coliseu amb 70 associats.

Fa 9 mesos que en Gustavo Vera de l'Uruguay regenta el Laboratori de Sistemes Informàtics a la barriada de s'Escorxador. A la foto dos empleats enllestint un programa informàtic.

A Miquel-Àngel Rodríguez: "Human Nature"

El meu reialme no és d'aquest món; si el meu regne fos d'aquest món, els meus servidors combatrien a fi que jo no fos lliurat als jueus; però el meu reialme no és d'ací. (Joan 18:36)

El reialme del Vaticà, de la COPE, i de molta cristiandat (cristians nominals) sí que és d'aquest món. Funcionen per sed de poder, per materialisme, prestigi, influència i interessos corporatius. (Qualsevol cristià pot ser temptat i seduït d'aquest i d'altres cantons.

La telologia de l'Alliberament es preocupa per la Justícia (humana) al món i això, d'entrada està (o sembla estar) molt millor que allò que fan els vaticanistes.

Tanmateix, la paraula de Déu diu que el Regne de Déu no és d'aquest món, sinó que ve reflectit en el Sermó de la Muntanya i la Justícia de les Benaurances, una justícia col·lectiva però d'arrel individual, voluntària i no violenta.

Al món sempre hi ha hagut un mar d'injustícies i sempre n'hi haurà, car la gent té el cor dominat pel Mal, per activa o per passiva, i el bé actiu és rar i, sovint, mal mirat. La **Human Nature** és fatalment així! (Ja ho veuràs).

A ca nostra la ignorància bíblica és colossal. Tu mateix no sabies que en Franco prohibí la Bíblia (tal com feu la Inquisició) fins que el Vaticà II aprovà la lectura de la Paraula de Déu (això cap al 1960-62). Durant la immediata postguerra, en Franco tancà totes les esglésies i centres protestants de l'estat, tret dels de Madrid, Galícia i Sevilla, que els tolerà a mitges; i els grups protestants clandestins es nodriren de republicans i antifranquistes. Alguns protestants moriren afusellats, d'altres eren perseguits, els estrangers expulsats, etc... enmig un clima de censura i tronat nacionalcatolicisme (Franco anava **bajo palio**, com si fos l'hòstia!).

Amb l'acord amb els USA, en Franco afluíx una mica el seu anti-protestantisme. Però fins a finals del '70 els grups evangèlics mancaven de drets civils a ca nostra. **Presència Evangèlica**, la revista portaveu del protestantisme en català, començà a editar-se l'any '68: clandestinament.

No tinc el més mínim interès a defensar el capitalisme. Jo sols sóc un treballador amb un sou inferior a la mitjana! Però el comerç, el capital, la possessió de riquesa és allò normal, en societats egoistes com les nostres i ben difícilment redeçable, ni millorable col·lectivament.

Cert que l'actual fase capitalista és monstruosa. Ço ens crida a la solidaritat i a l'acció en favor del Tercer Món i resta de marginats. Jo conec un fum d'ateus, agnòstics, **revolucionaris**, esquerrans, eco-pacifistes, anarcos, etc... que **parlen** però pràcticament no foten brot. Llur ideologia **progre** és sols excusa, escut autista i imatge **políticament correcta**: allò que els sobra és barra i incompetència. Fan el bé amb desídia.

La majoria d'anglesos i ianquis no són protestants, ni molt menys

protestants actius. Dins el protestantisme, a més, hi ha més diversitat que no entre els catòlics (tenen un munt de subgrups autònoms entre ells). A Irlanda del Nord, per ex. sols els presbiterians solen ser unionistes en actiu (no els anglicans, ni els baptistes, ni els pentecostals, etc.). I els prebiterians d'altres llocs no són pas integristes.

En realitat, la ignorància a ca nostra sobre els protestants és encara prou més patètica que sobre la Bíblia. Els protestants no són pas sinònim de capitalisme, per ex., si bé el capitalisme modern ha sorgit en països calvinistes, com la democràcia moderna.

No entenc, M.A., que defensis els règims **ateus** del **socialisme real** tots pràcticament stalinistes, i més brutals internament que les **democràcies** burgeses del Primer Món. No són defensables.

Que l'estat del **benestar** trontolli en caure els règims stalinistes era de témer. Però, que vols, doncs? Que no caiguin? És un afer en el que no val la pena entrar: abans i ara el món és resultat de crims i esforços anteriors en tots els sentits.

Els estats occidentals no són confessionals. Per tant, no són protestants. Els estats stalinistes sí: eren confessionals ateu, i perseguïdors dels creients. Amb en Lenin encara viu, els bolxèvics **crucificaren** molts caps cristians: Molts pacífics cristians acabaren als gulags sibèrians, incomunicats durant anys en humides cel·les, etc. sols per llur fe.

Els ateu en Occident fa segles que són lliures i no gaire discriminats.

Calví era un purità que, al s XVI (abans de les revolucions democràtiques modernes) governava sols una ciutat envoltada de perills (com la Inquisició papista). No fou cap democrata però sí més just que la immensa majoria de papes o de governants comunistes actuals, malgrat el **cas Servet**.

En l'Occident post-cristià, el jovent -i no sols el jovent- bàrbar creu que som millors car som blancs i europeus. Però sols som més forts i desvetllats perquè l'Evangeli de dos mil.lenis alguna cosa hi ha fet. No som pas individualment millors: som tan bèsties com tothom i, sovint, prou pitjor que la pobra gent del Tercer Món.

Hi ha molts països llatino-americans i africans de majoria nominal cristiana, i encara protestant, que viuen en situacions econòmiques dolentes. Però són països de cristianització recent: Àfrica fa cosa d'un segle, Amèrica llatina tenia un catolicisme mesclat i prou endarrerit... No poden comparar-se al cristianisme europeu, molt més antic i arrelat en estil de vida.

M.A., barreges molts temes que caldria parlar-ne pam a pam, i coneixent més a fons cada tema.

Els règims ateu foren el **Karma** front a esglésies (sobretot ortodoxes) massa **cesàries**: un càstig depurador de Déu. El protestantisme és el cristianisme més partidari de la divi-

sió Església-Estat. Catòlics i ortodoxes ho tenen prou menys clar, en general.

La climatologia també hi fa, però com països rics i de bon oratge (com Andalusia, Nigèria, Índia, Moçambic...) es troben tant per darrera d'uns altres més pobres i de pitjor clima (Escandinàvia, Escòcia, Holanda...)?

A mi no em sembla pas mal que no t'identifiquis amb el Vaticà ni amb el protestantisme. En certa manera jo tampoc: la Reforma protestant es quedà a mig camí a l'hora de tornar al cristianisme primitiu (que era allò que pretenia). Però és el protestantisme el que millor coneix la Bíblia, més clara té la separació Estat-Religió i menys càrrega relativa de tradicions paganes té. Per això, entre obres humanes (i, per tant, limitades i imperfectes), el protestantisme és una claror actual -i un aliat històric de Catalunya front al papisme hostil, no ho oblidis.

Karl Marx era ateu i hostil al cristianisme. Tingué un bord de la criada i ni el reconegué: Mal començ per a un projecte tan gran com el seu. Què fa un cristià com tú vindicant a Marx? Segur que entre cristians nominals hi ha hagut avarícia: **Arrel de tots els mals és l'amor als diners...** (1ª Timoteu 6:10) El marxisme fou el càstig diví a l'avarícia i la injustícia occidental, tal com també la bàrbara Assíria fou eina divina (Isaïes 10:5-7). Però Assíria no era bona!

No vull entrar en un combat de versets bíblics, sols dir que, per a estudiar la Bíblia no podem triar un sol verset solt, sinó cercar tot el context: fer-ne un estudi temàtic. O sia, buscar un tema tot resseguint-lo (amb l'ajut d'una concordança) al llarg de tota la Bíblia: uns versets n'expliquen i en matisen o limiten uns altres. **Un text fora de context és sols un pretext.**

Abraham era ric i tenia esclaus. I Déu el trià! Ço no sona bé a l'humanisme modern, però segur que n'Abraham era més humà que no pas molts **humanistes moderns**.

Jo, bon amic M.A., conec de la mandra i ineptitud d'un munt d'esquerrans teòrics i annexes i, per tant, me'n fum totalment de tota la quincalla ideològica revestida de lemes llampants: Que treballin amb honradesa, si volen. Després ja ens trobarem tots. Ara bé: jo no els veig treballar bé gaire. Estan sovint fosilitzats, o són immobilitats. Sembla que, en el fons, ja els va bé: ells veuran! Ja soc gat vell i em conec aquesta mentalitat panxacontenta.

Tu ets jove i, per tant, impacient. Em sembla bé que et bulli la sang per les injustícies, ja veuràs com, dins uns anys, en quedaran ben pocs de la teva edat que encara els bulli.

Human Nature! La lluita és llarga i cal xafar segur i dosificar-se, així en farem més!

Catalunya ha menester de fe sincera i treball honrat. Ens sobren mots llampants i bons desigs sense engegar. Ω

RICARD COLOM

Fa 25 anys que en Damià Pons de Felanitx és el cap de serveis de l'empresa d'electrodomèstics **B.S. Interservice** a la Plaça de Toros. És una delegació de la casa Bosch i de la Siemens.

Na Carolina Badia de Sabadell, amb el seu germà David, regenta des de fa 3 anys la botiga de publicitat **Arc-Iris** a la Plaça de Toros. Distribueixen una marca de samarretes i altres reclams publicitaris com bolígrafs, clauers etc.

Fa un any que en Jeroni Las i n'Antoni Quesada obriren juntament amb en Manuel Las i en Pere Diaz el **Taller d'Aplicacions Tècniques de Refrigeració** a la Plaça de Toros.

En Joan Miralles d'Almeria, a qui viem amb el seu fill Joan Manuel, regenta des de fa un any la **Croisanteria Arc Iris** a la Plaça de Toros.

Cloenda del 150è aniversari del Dr. Torras i Bages, inventor del catalanisme modern

Amb una conferència de Mons. Valentí Miserachs, postulator de la Causa de Beatificació, el dia 19 de setembre, es feu la cloenda, a Vic, del 150è aniversari dels naixement del Dr. Torras i Bages.

Aquesta commemoració ha tingut un notable ressò. Cal recordar, tan sols, les multitudinàries celebracions d'agost i setembre de l'any passat a les Cabanyes i a Vilafranca del Penedès i de tota

la diòcesis de Vic, a la catedral del bisbat.

Destaca, sobretot, la Jornada, a Montserrat, que aplegà més de 700 sacerdots i religiosos de tot Catalunya, presidits pels seus bisbes.

Esmentem encara la Jornada Sacerdotal de la diòcesi de Vic, del dimarts sant, que n'aplegà 170. I la que feren tots els seminaristes de Catalunya, el dia 1 de maig, a Vic, per honorar semblantment el bisbe "sant i savi".

D'altres celebracions (eucaristies, conferències, exposicions, publicacions...), s'han fet en diferents poblacions, com és ara Barcelona, Girona, Sabadell, Terrassa... i d'altres del bisbat de Vic especialment vinculades al Dr. Torras.

Ha estat considerable també l'atenció que la premsa ha dedicat a l'aniversari, si bé, de vegades, amb reticències manifestament deliberades i del tot incomprensibles. Com per exemple, en

l'esmentada Jornada Sacerdotal de Montserrat, tot i que mai cap altra jornada semblant havia aconseguit reunir tants sacerdots a Montserrat, ni tampoc a Catalunya després del Congrés Eucarístic Internacional, de 1952, els rotatius de Barcelona no es dignaren dedicar-hi més de deu o dotze ratlles. I el que és més dolorós encara, és que dues revistes tan significatives com **Ecclesia** portaveu de la Conferència Episcopal Espanyola, i **Vida Nueva**, ni una sola ratlla!

Però, malgrat tot, l'aniversari ha estat un èxit notable. Del Dr. Torras se n'ha parlat molt i ha augmentat considerablement el coneixement, l'admiració i la veneració envers ells. Les incomprensions no ens han d'impressionar massa. El temps les anirà esborrant. "Els sants, diu el mateix Dr. Torras, són els homes de l'eternitat". La santedat, com la veritat, tard o d'hora acaba per triomfar. Ω

Sopar a Petra: Joan Mir

Com ja haureu pogut llegir damunt l'Estel, el darrer divendres de cada mes i organitzat per Alternativa per Mallorca se celebra a Ca'n Salom de Petra (Bar situat a la plaça), a partir de les nou i mitja, un sopar que va seguit d'una xerrada-col·loqui a càrrec d'una persona significativa en el camp de l'independentisme català.

Els tres primers conferencians foren Nadal Batle, Jacint Planas i Joan Melià. El divendres del passat 27 de febrer la intervenció correspongué al professor d'economia de la UIB i conegut activista per la independència de la nació catalana Joan Mir.

Entre els assistents hi poguérem veure nombrosos militants d'Esquerra Republicana i de Joves per la Llengua, a més de membres del Lobby per la Independència i molts independentistes pròxims als plantejaments d'Alternativa.

Joan Mir, en la seu discurs se centrà fonamentalment en la

dependència cultural, com a fenomen indissociable de l'espòli econòmic que patim, però molt més "profund" i difícil de posar en evidència. La nostra societat, majoritàriament, veu el món des de Madrid -on estudien molts dels fills de l'èlite politicoeconòmica mallorquina- i pateix una clara mentalitat de negret de l'"sí, bwana" a pesar del fet que som la comunitat "autònoma" (he, he!) més rica d'Espanya.

Al cap i a la fi, el principal problema radica en els mallorquins que diuen que ens representen i que en realitat fan la voluntat dels dirigents espanyols que se'n foten del nostre poble.

Cal incidir en aquest fet, el de la nostra dependència "ideològica" i s'ha de mostrar l'estafa que suposen plantejaments com els de CiU o el PSM quan proposen un Estat espanyol federal. Una Espanya federal, en el fons, no deixaria d'esser Espanya, amb tots els vicis passats i presents (com deia La Trinca, "els

tractats amb rostres pàl·lids sempre són paper mullat") i amb unes institucions de caràcter vertical que no ens permetran mai assegurar la nostra sobirania: el màxim organisme, des de Madrid -òbviament-, podrà prendre en qualsevol moment decisions que comportin el retorn a una situació de dependència anterior i més marcada.

No ens hem d'enganyar, idò, i hem de treballar per una nació que realment pugui decidir el seu propi futur, cosa que només es pot produir des de la més absoluta independència en el poder decisor: amb més autonomia no anam enlloc, ja que aquesta sempre acaba depenent de la bona voluntat del parlament i del govern espanyols.

Hem d'optar clarament per un discurs que propugni la via independentista com a única possibilitat real de decidir per nosaltres mateixos el que volem fer i com ho volem fer. Un subconjunt d'Espanya sempre és un sub-

Pinya pel règim fiscal

BERNAT JOAN I MARÍ. PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-ILLES BALEARS I PITIÜSES

N'Antoni Marquès, president de la Petita i Mitjana Empresa d'Eivissa i Formentera, ha fet una crida a tots els partits polítics perquè facin pinya al voltant del règim fiscal especial per a les illes Balears i Pitiüses. Això seria l'ideal. Formulant-ho encara d'una manera més precisa: la millor opció hauria estat que totes les forces polítiques de les nostres illes fessin pinya, anys ha, a favor d'un Concert Econòmic per a la nostra comunitat autònoma. Només un concert econòmic (semblant al que tenen actualment les dues autonomies basques -País Basc i Navarra) pot garantir realment l'autonomia. Sense autonomia econòmica -res de més obviament no hi ha autonomia política. Això que actualment es ven com a "autonomia" molt sovint és exactament el contrari del que constituiria una autonomia real, autèntica.

Vist que això del Concert Econòmic només el tendrà Euskadi, i que fins i tot li és negat a comunitats autònomes amb un grau d'autonomia molt superior a la nostra, com ara Catalunya, es va decidir optar per demanar un règim fiscal especial. Hi havia molts punts a favor d'aconseguir-lo: les característiques específiques del fet d'esser illes, els cost que suposa la insularitat (cost afegit pel que fa als transports, etc), la pluralitat de les pròpies illes (Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera).

Fins i tot, de de fa un any i escaig hi jugà a favor el fet que el partit que comanda al conjunt de l'Estat i el partit que governa a la comunitat autònoma balearicopitiüsa és el mateix, cosa que hauria d'afavorir l'entesa i el possible desenvolupament de l'Estatut (Recordem, entre parèntesi, que, quan allà manava el PSOE i aquí manava el PP, els d'aquí i els d'allà queien en constants picabaralles que aturaven el

desenvolupament de l'Estatut d'autonomia; no cal dir que cadascú donava la culpa a l'altre, d'aquests entrebancs).

El règim fiscal especial per a les illes Balears i Pitiüses, emperò, ja es veu venir clarament que quedarà en res. Per començar, els partits antiautonomistes que gestionen la nostra autonomia (paradoxa terrible, però indiscutiblement real, com hi ha món!) varen descafeïnar el que hauria pogut constituir un règim fiscal relativament digne per a la nostra comunitat suposadament autònoma. Del Parlament de les Illes va anar a parar al Parlament de Madrid, on l'operació d'esporgament i de descafeïnament ha estat encara molt més contundent. Ara mateix, ja es veu on anirà a parar tot i per què.

El govern (PP) ha esporgat del tot el projecte de règim fiscal presentat des del govern de les Illes (PP). Veient que això que queda no va enlloc, els socialistes han vist la seva oportunitat i han demanat que el pelleringo que queda sigui retirat. O que es torni a estudiar tot el procés.

Tot plegat demostra que el PP no vol cap tipus de concert econòmic mínimament digne per a les nostres illes, i que, en aquest punt com en tants d'altres, hi ha un acord de fons (deixem els matisos de banda) amb els socialistes.

La pinya al voltant d'un concert econòmic que ens apropi una mica més la justícia distributiva només pot entendre's com a reivindicació davant els dos partits amb més implantació a ca nostra. Potser si tota la resta féssim pinya, potser si constituïssim un bloc homogeni, decidit i valent en favor de les illes Balears i Pitiüses, hi hauria alguna esperança que d'aquí a uns quants anys l'assoliment d'un concert econòmic fos, si no possible immediatament, sí almenys plantejable. Ω

conjunt d'Espanya, és Espanya per moltes voltes que se li doni a la idea.

Una Espanya federal? La gran estafa de CiU, PSM, UPV i UM

en el marc de la nació catalana. És la promesa d'una gran herència quan en realitat el testamentari no té cap propietat. Ω

Redacció

Parla el germà Malcom X (I)

MIGUEL ÀNGEL RODRÍGUEZ I FERNÁNDEZ

-“Al negre del camp l'antonyinaven del matí al vespre; vivia en una cabana, en un casull; usava roba vella, de desferra. Odiava l'amo. Dic que odiava l'amo. Era intel·ligent.”

-“Si hi ha diferències entre nosaltres, anem a tenir-les ficades en l'armari; quan eixim al carrer que no hi hagi res a discutir entre nosaltres fins que haguem finit de discutir amb aqueix home blanc.”

-“No, jo no sóc nord-americà. Sóc un altre entre els vint-i-cinc milions de negres víctimes del nord-americanisme.”

-“Com poden agrair-li a un home que els doni el que ja és de vostès? Com podem idò, agrair que els doni sols una part del que ja és de vostès? Ni tan sols ha realitzat progressos i el que els està donant ja haurien d'haver-lo des d'abans. Això no és progrès.”

-“I ara s'enfronten vostès a una situació en que el jove negre està apareixent. I aquest no vol escoltar parlar d'aquest assumpte de “donar l'altra galta; no.”

-“Per aquells de nosaltres la filosofia dels quals és el nacionalisme negre, els drets civils volen dir: “Doneu-nos-ho ara. No espereu l'any que ve. Doneu-nos-ho ahir i encara no serà prou ràpid.”

-“Sempre que algú vagi darrera alguna cosa que li pertany, el que el privi a un dret a tenir-ho, és un criminal.”

-“Sempre que vostès s'estiguin manifestant contra la segregació i un home tengui

l'ardidesa de fotre'ls a sobre un gos policia, mateu aquest gos.”

-“La filosofia econòmica del nacionalisme negre és pura i simple. Consisteix senzillament que controlem l'economia de la nostra comunitat.”

-“La filosofia social del nacionalisme negre consisteix simplement en unir-nos i suprimir els mals, els vicis, l'alcoholisme, la narcomania i altres mals que estan destruint la fibra moral de la nostra comunitat.”

-“Tracteu-me com un home, o mateu-me. Això és el que han de dir. Respecteu-me o donau-me mort, tots dos vam morir junts.”

-“Únicament s'està en desavantatge quan s'està esverat. Quan un es despulla d'aqueixa por, no hi ha tal desavantatge per a un. Perquè quan un home sap que quan comença a ficar-se amb tu, ha d'occir-te aqueix home no va a ficar-se amb tu. Però si sap que quan se fica amb tu vas a recular i ésser no violent i pacífic i respectable i responsable, vostès i jo jamai eixirem de les seves urpes.”

Fes-los saber que ets pacífic, fes-los saber que ets respectuós i que el respectes (...). Però ensems fes-los saber que estàs disposat a fer-li el que ell ha estat tractant de fer-te a tu. I aleshores sempre tindràs pau.”

-“Que ningú que ens oprimeixi estableixi les regles de joc.”-“I quan un és moderat en la persecució de la justícia per als éssers humans, dic que és un pecador.” Ω

Vinton Gray Cerf, el pare de la Internet, fou nomenat **Doctor Honoris Causa** per la Universitat de les Illes Balears la setmana passada. A fi de donar-lo a conèixer publicam un article seu, que com és natural parla de la Internet.

Empesos cap al tercer mil·lenni, els darrers anys del segon mil·lenni transcorren per davant nostre immersos en una onada de tecnologia. Fa cent anys, en la transició del segle XIX al XX, la societat va canviar d'una manera fonamental gràcies al tren, el telèfon, el cotxe, els avions, l'electricitat, els petits motors elèctrics i la ràdio. A mitjans d'aquest segle, la televisió, els transistors i els ordinadors varen ser l'inici d'una transformació radical de les formes en què els humans es comunicaven. A la segona meitat del segle XX, les xarxes d'ordinadors, els satèl·lits i la fibra òptica han enriquit i accelerat la revolució de les comunicacions.

Internet va ser concebuda fa només vint-i-cinc anys, el 1973. Es va implantar fa només quinze anys, el 1983. La primera interconnexió comercial va ser el 1989, quan MCI Mail es va enllaçar a la primera Internet, finançada pel govern dels Estats Units. Fins al 1990 cap empresa no va oferir serveis comercials d'Internet (PSinet i UUNet als Estats Units). Per consegüent, en un sentit força literal, Internet només té devers vuit anys d'edat com a activitat comercial. Comparats amb el cent vint-i-cinc anys del sistema global telefònic, Internet encara ens apareix més jove. Però ja és accessible, d'alguna forma, en 201 països. Hi ha devers trenta milions d'ordinadors que poblen Internet, els quals donen servei a devers setanta milions d'usuaris.

El que fa aquesta revolució tan diferent de les altres que l'han precedit és la potència combinada de programari i comunicació, que facilita que es puguin compartir coneixements a escala global en temps real. La televisió té el mateix abast global i la mateixa potencialitat per a la comunicació instantània. Qui pot oblidar les escenes de la Guerra del Golf transmises així com eren a través de la CNN? Però només hi ha un nombre limitat de fonts que poden accedir a les facilitats de transmissió globals de la televisió. La ràdio té un abast més limitat, i la telefonia, encara que de natura global, és essencialment de punt a punt i no permet la comunicació massiva de la informació. La impremta és un mitjà de comunicació massiu, però essencialment és unidireccional, com ho són la televisió i la ràdio comercials.

Més enllà del mil·lenni

Internet participa de totes aquestes modalitats d'informació i hi afegeix la seva capacitat única per facilitar la comunicació entre grups de persones de qualsevol lloc del món. Permet recopilar i compartir enormes quantitats d'informació d'una manera que fa que la potència dels ordinadors i del seu programari augmenti les habilitats humanes per tractar amb caramells de dades. Crec que seria difícil exagerar el potencial d'aquest nou mitjà. En paraules d'Eric Schmidt, conseller delegat de Novell, «és possible que Internet hagi estat "subexagerada"!»

Fins ara la majoria d'aplicacions d'Internet s'han basat en ordinadors personals que tenen accés a servidors més grans sobre la xarxa. La recent aparició en el mercat de la WebTV obre una altra àrea d'aplicació completament nova: electrodomèstics connectables a Internet. Tot començant amb les televisions de sempre, fetes servir com a dispositius de visualització pel les capses de WebTV, hom pot fer fàcilment la corresponent extrapolació a vídeos connectables a Internet, telèfons, electrodomèstics, escaladors d'aigua i, fins i tot, bàscules de bany.

El llegendari John Doerr, un inversor d'enorme èxit en el famós Silicon Valley, parla de l'«economia enxarxada» com d'un paradigma nou per al funcionament dels negocis. Negocis virtuals aplegaran mercats de tot el globus, faran transaccions comercials i transportaran productes i serveis electrònics a través de la xarxa. Internet permet la integració sense fissures de serveis comercials, àdhuc en el cas que aquests serveis els realitzin múltiples empreses enllaçades per mitjà d'estàndards que els permetin, en nom dels seus clients, completar de forma cooperativa transaccions complexes. Petites empreses poden arribar a tenir la visibilitat global que abans només era possible per a les enormes multinacionals. Les economies en vies de desenvolupament poden actuar de forma més efectiva amb altres de més establertes i competir per la provisió de serveis en un món en línia.

El món polític també va canviant a mesura que Internet esdevé més accessible. Els representants electes poden interactuar amb els seus votants de forma més efectiva a través del correu electrònic, els butlletins electrònics i els grups de discussió. Els votants es poden organitzar i poden pressionar pels seus interessos a través d'Internet. Els governs poden fer que la informació sigui més fàcilment accessible als ciutadans a

través d'Internet, i n'hi ha bastants que estan accelerant aquestes pràctiques.

Els efectes socials d'Internet tot just comencen a ser visibles. Els joves entre onze i disset anys són usuaris àvids dels serveis d'Internet: correu electrònic, chats, World Wide Web. Fan servir Internet com a eina de recerca i com a mitjà d'interacció social amb amics de tot el món. Són sofisticats en l'ús de les possibilitats de la xarxa i entenen que la qualitat de la informació a la xarxa no és uniforme. Són crítics a l'hora d'avaluar el material que hi troben i cauts en les seves comunicacions. Per la meua experiència personal, són molt primmirats a l'hora de verificar amb qui es comuniquen, quan això és important per a ells, i no donen per bons una adreça de correu electrònic o el nom d'una sala de chat sense moltes comprovacions.

L'impacte complet d'Internet encara s'ha d'acabar d'entendre o apreciar, i m'incloc a mi mateix en la llista de gent que desitja ferverosament explorar el ric espai conceptual que Internet ha creat. Des d'una perspectiva tècnica, encara que s'empri molt de maquinari i tecnologia de transmissions per implementar Internet, el cor del sistema és el programari. Cada aparell programable connectat a la xarxa és simplement un receptacle buit esperant ser omplert amb programari que en determini la funció. No hi ha límits per a les coses que es poden fer amb programari, sempre que hom pugui imaginar una manera de programar-ho. Així, Internet representa una espècie de frontera sense fi, capaç d'estendre i absorbir cada idea nova sempre que sigui expressada en programari.

Les nostres oportunitats, com a ciutadans del Tercer Mil·lenni, només estan limitades per la nostra imaginació. El que col·lectivament fem amb Internet avui, determinarà de moltes maneres fins a quin punt podran els nostres fills i els fills dels nostres fills arribar a treure partit dels fonaments que ja hem construït. La nostra tasca és abraçar la riquesa de la revolució de les comunicacions i dirigir-la en direccions positives i productives pel benefici de tothom que habita al planeta Terra.

Per a aquells de nosaltres que sentim fascinació per la Internet mateixa, la nostra tasca és fer-la arribar fins allà on cap xarxa no ha arribat mai i que faci el que cap xarxa no ha fet mai. Ω

Vinton G. Cerf MCI
Communications
(Traducció: L. Valverde)

Fa 8 anys que en Joan Pere Vilallonga d'Inca, regenta la botiga de distribució de **Calçat Miquel** a la Plaça de Toros. En Joan Pere és patronista i dissenya moda en sabates. Són pare Miquel Vilallonga va obrir la fàbrica de calçats Miquel a Alaró fa una quarantena d'anys.

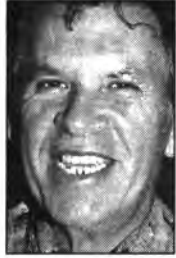
Fa 3 mesos que en Joan Carles Perez de son Ferriol ha obert la **Botiga d'Informàtica CODE 39** a la barriada Fleming de Ciutat. Ven ordinadors i consumibles, programes estàndard i fets a mida. Terminals per a les botigues, etc. Demanau-li presupost sense compromís.

Fa un parell d'anys que en Joaquim Cànoves de Granada ha obert l'**Immobil·laria Fleming** a aquesta barriada de ciutat.

Fa 2 mesos que na Margalida Riera de sa Indioteria Vella, regenta el **Bar 1992** a la Plaça Fleming de Ciutat.

La Taula d'Aram

Qué ens resta de la filosofia d'en Karl Marx? (I)

EN JOAN QUETGLES, PROFESSOR DE FILOSOFIA

Als anys setanta, als països d'Europa de més forta tradició marxista - a França, en especial - es va desfermar una onada de crítiques contra el marxisme i les organitzacions marxistes. **Crítiques de cada vegada més acurades i estudiades, fins al punt de declarar que En Marx era mort. La desintegració sobtada de la URSS va accelerar el procés de desprestigi del pensament d'En Marx. La desintegració va deixar descol·locats els intel·lectuals i militants marxistes, en especial en aquelles àrees més històricament endarrerides com és el cas de l'Estat espanyol.** Així mateix, la pressió europea era tan forta que el PSOE va prendre noves posicions ideològiques, de manera que es declarava no compromès amb la teoria marxista. Dit d'una altra manera, es declarava formalment que el PSOE no era partit marxista, bo i que es deixava al lliure albir dels militants socialistes l'ús del mètode d'anàlisi marxista com a instrument vàlid de treball intel·lectual, si així ho volien. Els partits comunistes de Grècia, Portugal i Espanya, pel contrari, reafirmaren la seva adscripció a la doctrina clàssica d'En Marx, i, si es apuraven, en un moment de raptori, qualques dirigents no s'estaven de proclamar la seva fidelitat al "marxisme-leninisme". **Ja posats, convé dir que el PSAN - el Partit Socialista d'Alliberament Nacional (Independentistes de Països Catalans), a l'any 1976, votava en assemblea l'afirmació dels principis del "marxisme-leninisme", la qual cosa, per cert, va provocar una escissió del partit. També convé saber que els dirigents de l'MDT (el Moviment de Defensa de la Terra, també per a la independència de la nació catalana) eren marxistes, tot i que l'MDT es decla-**

rava formalment assembleari, o sigui, sense adscripció ideològica. També convé saber que Herri Batasuna no solament es declara en aquesta posició ideològica que esmentàvem, sinó que encara a les seves darreres campanyes els militants enarboraven pòsters d'En Fidel Castro, el dèspota.

Al temps present, de clar signe de buit ideològic, no té massa sentit fer retrets dels grans errors de les previsions d'En Marx. **En Marx ha caigut, però fregar-se les mans per aquesta derrota és fer el joc a les ideologies reaccionàries. Per a la major part de gent d'esquerres, el coneixement del pensament d'En Marx fou un factor decisiu per a l'orientació intel·lectual i política.** No hem d'oblidar que, pràcticament fins ara mateix, el pensament d'En Marx era un referent primordial. Els anarquistes, tot i les seves declaracions de crítica al marxisme, alhora fan ús d'uns conceptes bàsics que duen gravada la marca d'En Marx: lluita de classes, proletariat, burgesia, capitalisme, consciència de classe, comunisme, revolució proletària, ateisme militant, internacionalisme proletari, fi de l'exploació de l'home per l'home, etc. El paradís promès d'En Marx o d'En Bakunin s'assemblen com una gota d'aigua a una altra. La diferència - important - és de temps i de mètode.

Sóc conscient de la dificultat de concentrar tanta temàtica en unes poques línies d'un article de premsa. Per defugir aquest obstacle, em permetreu un seguit de consideracions, a manera de programa que faig comptes desplegar en ulteriors Taules d'Aram.

1ª. El fracàs de la Filosofia marxista no fa canviar els processos de la Historia. Els conflictes nacionals, econòmics, socials, polítics i ideològics continuen

manifestant la seva irreductibilitat a fórmules simplistes de "sentit comú". **La grandesa d'En Marx rau en que el seu pensament fou expressió dels desitjos i il·lusions d'amples masses d'homes i dones treballadores. Com cap altre, En Marx va connectar amb els sentiments de dignitat més vius d'amples col·lectius que es sentien humiliats i ofesos.** Hem de dir que al llarg de la Història de la Filosofia mai s'havia donat un fenomen com el que representa el pensament d'En Marx. La difusió de la filosofia marxista no té parió; la seva difusió extraordinària solament és comparable a la dels grans reformadors religiosos, com En Luter o En Calví, per referir-nos als moderns.

2ª. Com deia a les meves Taules sobre En Wittgenstein, el Neopositivisme o Filosofia Analítica no té res a dir sobre la cursa del Món. El Positivisme remet els problemes del Món a la Ciència; però la Ciència no té res que dir sobre la conducta dels homes. El Neopositivisme és la Filosofia dominant al Món. Però, paradoxalment, és una filosofia que deixa la Filosofia sense funció. Aquests analítics lògics els feia molt costa amunt aplicar la seva anàlisi als textos marxistes. En Marx els resultava molt incòmode. Analitzar els textos marxistes, els obligava a mostrar l'extrema manca de solucions del P. Lògic envers les qüestions més candents que atenallen els homes.

3ª. Decretada la mort d'En Marx, fan acta de compareixença "notables de la cultura" que s'atreveixen a rebutjar la Filosofia, la "Filosofia en bloc", ras i curt. Dins l'entusiasme, En Jean-François Revel publica *Pour-quoi des philosophes? (els filòsofs, per a què?)*. La negació de la Filosofia com si fos un sol bloc no és sinó una coartada per a introduir un discurs irracionalista d'amagat. Casualment vaig llegir no fa gaire que aquest Revel seguia una aventura.edi-

torial amb autors francesos que feien la cort al budisme tibetà. A En Revel això del budisme sí que trobava que devia servir per a alguna cosa important. Aquest pseudo-agnosticisme filosòfic en fa obrir a la següent consideració.

4ª. En contra del Positivisme i de l'escepticisme filosòfic, haig de dir que la conducta de l'individu sempre parteix d'una ideologia ben concreta, i que, necessàriament, tota ideologia beu d'un determinat corrent filosòfic. Aquests escèptics pretenen presentar el panorama de la Filosofia com el regne de la confusió. Respecte a això, he de dir que a) **Que la declaració en favor de l'irracionalisme no resol en absolut cap dels problemes dels humans, sinó que els agreuja..** b) **Que no és el cas que hi hagi un nombre inabastable de filosofies, com pretenen aquests pseudo-escèptics. No hi ha una filosofia, sinó diverses; però sempre són unes poques filosofies en confrontació. Els corrents filosòfics sempre són uns pocs.**

Per posar un exemple típic: Respecte de Déu i de l'existència de Déu. Els corrents filosòfics són pocs i diferenciats. No és el cas que haguem d'enfrontar-nos als arguments de 40.000 teòlegs. Hi ha un sol i únic corrent intel·lectualista que sosté que hi ha Déu i que el podem conèixer per mitjà de l'enteniment natural. Aquest corrent va d'En Plató i N'Aristòtils fins als neotomistes d'ara, passant per N'Agustí i En Tomàs - i En Ramon Llull - i 40.000 frases que repeteixen la mateixa argumentació. Un sol corrent agnòstic - Empirisme, Positivisme, Neopositivisme - que explica les raons per les quals no ens és possible conèixer Déu ni provar la seva existència. Un sol corrent ateu que nega l'existència de Déu i denuncia les religions com a alienació i instrument de submissió de les amplex masses explotades. Ω

Bar ca'n Biel Felip

C/. Miquel Capllonch, 45-cantonada Capità Salom
Telèfon 20 00 68

Nova direcció: Gabriel Roca

Una cita obligada pels aficionats a les carreres de cavalls

**FUSTERIA
GERMANS
SIMONET**

Carrer Tte. Ferrà Fiol, 6 - baixos Tel. Mòbil 908 33 27 83
Telèfon 75 91 21 07004 - Palma de Mallorca

Paciència

"És una prova de cortesia escoltar disquisicions sobre allò ben conegut dels qui ignoren completament el tema".

(No consta autor)

Home pacient no és vençut.

Paciència no és penedeix.

Qui té paciència, es té a si mateix.

Quan impaciència plora, paciència es riu.

Paciència, al començ plora i riu a la fi".

(*Llibre dels mil Proverbis*), Ramon Llull, 1233-1315, ex-trobador).

"Paciència és la forma menor de desesperació, disfressada de virtut".

(Ambrose Bierce, 1842-1914, periodista i escriptor nord-americà).

"Pedres per a defensar-te són el callar i la paciència".

(Fra Juan de Lerma, s. XVIII, escriptor foraster).

"L'astúcia dels qui no tenen astúcia és la paciència".

(Proverbi àrab).

"La paciència és una virtut calumniada, potser perquè és la més difícil de practicar".

(Sigrid Undset, 1882-1949, escriptora noruega).

"Tot arriba a qui sap esperar".

(Henry W. Longfellow, 1807-1882, poeta nord-americà).

"Quan plantí ma dolor al camp de la paciència, fruità la benaurança".

(Khalil Jubran, 1883-1931, escriptor i artista libanès).

"La paciència és un arbre d'arrel amarga, però de fruits dolços".

(Proverbi persa).

"Fracasses en tot. No ets capaç de res, només de suportar. Doncs suporta".

(François Mauriac, 1885-1970, novel·lista gascó, de Bordeus).

"Se'n van anar i hi continuà la bella paciència de l'amant però les llàgrimes declaren el que el seu pit calla.

Enfebrir es trobava el seu cos; el seu cos cremava; quan la separació va venir, quin patiment.

No pot parar a casa, ni sojornar.

No arriba mai a escalfar el llit.

Sembla fet d'aqueixos núvols que l'huracà

no cessa d'empentar devers uns altres cels.

És com el monoteisme a les ànimes infidels

que no poden pas copsar-lo i el refusen tal com els ve,

o com l'estel fugaç que travessa l'horitzó

i que, al llarg del seu vol, de vegades s'amaga o es deixa veure..."

(Ibn Hazm al-Andalusí, *El Collar de la Coloma sobre l'amor i els amants*, any 1022, a Xàtiva, la

Costera).

"Tot prospera a la seva hora. No cal afanyar-se".

(Lin Iutangt, 1895-1976, escriptora U.S.A. d'origen xinès).

"L'home pacient és entenimentat".

(Proverbis 14:29, del rei Salomó, devers 1000 a.C.).

"Deu és liberal i pacient, car és etern.

(Agustí d'Hipona, 354-430, bisbe i gran filòsof de Numídia).

"Quan sentis que algú et fa mal, t'insulta i et persegueix, no pensis només en el present, sinó espera el que s'esdevindrà, així descobriràs que aquell és per a tu portador de molts béns, no sols per a la vida present sinó també per a la futura".

(Marc l'Ermità, cap. 114, 200 cap. sobre la llei espiritual, s. V).

"No confonguis pas la paciència, coratge de la virtut, amb l'estúpida indolència del qui es dóna per vençut".

(Marià Aguiló, 1815-1887, poeta i bibliofil mallorquí).

"A qui li ha estat dada la fe li serà reclamada la temprança, la qual, en mantenir-se, generarà la paciència, és a dir, l'habitut a molts patiments.

(Talasí de Líbia, a *centúries* 4:64, s. VII).

"Espereu el vostre torn amb paciència i amb fe. Car hi ha més estels que homes i hi ha ales per a tothom".

(Leon Felipe, 1884-1968, escriptor foraster).

"De la fortuna és menester tenir cura com de la salut: fruit-ne quan ve de cara, armar-nos de paciència quan és dolenta i no recórrer a remeis extrems sense sentir-ne una gran necessitat".

(François, Duc de la Rochefoucauld, 1613-1680, escriptor moralista francès).

"Amb la vostra paciència guanyareu les vostres ànimes".

Lluc 21:19, data de pocs anys més enllà de l'any 70 d.C.).

"Manté silenci davant Jahvè, i espera, fes el bé, i viuràs segur en el país. Jahvè sia ta delícia: Ell et darà el desig del teu cor".

(Psalm 37:7, del recull del rei David, cap al 1050 a.C.).

"Deia l'amic a son Amat (=Crist) que li mostràs la manera de fer-lo conèixer, amar i lloar de la gent. Omplí l'Amat son amic de devoció, paciència, caritat, tribulacions, penses, sospirs e plors; e en lo cor de l'amic hi hagué audàcia per lloar son Amat, e en sa boca hi hagué llaors de son Amat, e en sa voluntat hi hagué manyspreus del blasme de la gent qui jutjà falsament".

(*Llibre d'amic e Amat*, part del *Blanquerna*, de l'ex-senescal de Jaume II el Just, fill del Conqueridor, Ramon Llull. Inspirat en els sufins-místics musulmans- i el Càntic de Càntics del rei Salomó, escrit l'any 1283, mentre Roger de Lloria ocupava l'illa de Malta per als catalans). Ω

"Ultraje a la nación"

El Tribunal Suprem ha ratificat la condemna a un any de presó imposada pel Tribunal Militar Territorial 2n de Sevilla al mariner de l'Armada Juan Manuel Blasco Vázquez, qui digué: "A mi me quedan 50 dias de esta mierda y yo me cago en la patria".

L'Alt tribunal espanyolista ha dit que ço constitueix "un delito de ultraje a la nación espanyola".

Els fets esdevingueren el 6 d'abril del 94, en plena fúria espanyolista/anticatalana de l'ABC, COPE i resta de torquemades psicòpates, la qual cosa té més mèrit, encara.

I és que tothom, també els jutges del tribunal suprem, es caguen en la pàtria, car a cagar no se'n van pas a França ni a Portugal.

Estam farts que els espanyolassos puguin cagar-se en Catalunya

impunement sempre que vulguin i perquè un pobre jovenall digui una expressió que molta tropa diu, de tips que acaben de suportar la mili espanyola, li encolomen una anyada de presó.

Així veuran els joves espanyols que és Espanya i l'espanyolisme. A veure si així ens entenen, als qui ens en volem separar.

Aquest jove, a més fou acusat per un caporal (Enrique Salado Ramos) quan el va sentir desfogar-se, quan era membre de la dotació de transport d'Aragó.

No volem insultar res ni ningú, però els insumissos i els independentistes ens subscriurem també a "cagarnos en la patria" i que ens tanquin, si poden. Ω

JAUME TALLAFERRO

Des de fa poc funciona el col·lectiu juvenil AVALOT, d'ideologia independentista, lligat a UGT. Amb aquest grup, l'independentisme es fica amb força dins el món sindical i, ensems, acosta el sindicalisme al jovent català. AVALOT realitza una doble tasca, per un costat d'agitació al carrer i, per l'altre, de formació sindical. Una bona idea que ens acosta una mica més al país lliure i just que tots volem. Enhorabona companys i companyes i ENDAVANT.

Pots trobar AVALOT a: Rambla de Santa Mònica, nº 10. 3ª planta-08002 Barcelona. Tlf. 93 304.68.00 Fax 93 304.68.25. E-mail: josep.comaposada@ugt.es

El responsable general d'AVALOT és en Francesc Albion i Carrion. Miquel Àngel Rodríguez. Ω

Viatges Marivent

Grans viatges arreu del Món

A la primavera,
la neu del Pirineu i
el sol de les Canàries

Plaça del Cardenal Reig,5 Tlf. 971 752484
07004 Ciutat de Mallorca Fax 971 203752

MARTIN

V
C
H

TECNICA
AUTOMOCION

C/. Metge Sureda Blanes, 16

01010 ESTABLIMENTS

Tel. 76 94 86

Mòvil 909 - 687 991

Arxiduc Lluís Salvador,20
07004 Ciutat de Mallorca

Tlf./fax 971 751986

Les lluites dels anys vuitanta

L'homenatge a la dirigent comunista mallorquina Aurora Picornell assassinada pels feixistes 1937 (II)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI, ESCRIPTOR

1987: vivim temps difícils per a les forces d'esquerra de les Illes

La meua intervenció en l'homenatge a Aurora Picornell va ser la següent (vegeu *Aurora Picornell: la lluita mai no mor*. Francisca Bosch. Introducció de Miquel López Crespí. Editat per *Nostra Paraula* l'any 1987):

"La companya Francisca Bosch, destacada dirigent del Partit dels Comunistes de Balears (PCB), directora de l'única revista comunista de les Illes (*Nostra Paraula*) i revolucionària que treballa d'ençà fa tres anys en la recuperació de les senyes d'identitat marxista-leninistes abandonades des de fa tants d'anys, em demana una introducció per a la seva biografia de n'Aurora Picornell. Jo no sóc molt partidari de les presentacions. Crec que els treballs ben fets i realitzats seriosament -com és aquest de na Francisca Bosch- no necessita cap presentació. Na Francisca ha realitzat un admirable treball d'investigació històrica, consultant seriosament totes les fonts disponibles (tant escrites com orals); i aquesta dedicació li ha permès donar llum a un dels personatges històrics mallorquins que més han conformat el nostre compromís permanent amb la causa del poble treballador mallorquí i les nostres classes populars. Em referesc, és evident, a la dirigent comunista illenca Aurora Picornell, assassinada per la dreta feixista ara fa cinquanta anys.

"Vivim temps difícils, tant per al comunisme com per a les forces autènticament d'esquerres, i per tant, ara més que mai, és urgent recuperar les nostres senyes d'identitat, reafirmar els nostres principis i recuperar la història d'homes i dones mallorquins que en el passat lluitaren i donaren la seva vida en defensa d'aquests mateixos principis. La III Internacional i tot el que aquesta organització mundial dels comunistes significà no està oblidada dins

la memòria dels comunistes illencs".

La reforma del franquisme, pactada entre socialdemòcrates, eurocomunistes (P" C" E) i franquistes reciclats, va deixar fermes, completament intactes, totes les bases econòmiques i polítiques de la burgesia espanyola i del capital monopolista

"La reforma del franquisme, pactada entre socialdemòcrates, eurocomunistes i franquistes reciclats, va deixar fermes, completament intactes, totes les bases econòmiques i polítiques de la burgesia espanyola i del capital monopolista, deixà al seu lloc (exèrcit, administració, aparell judicial) les columnes de l'Estat franquista que consolidà encara més les relacions del capitalisme nostrat amb el capital financer internacional. Sense consultar el poble mitjançant un referèndum, fou situada al lloc d'honor la monarquia borbònica reinstaurada pel General Franco l'any 1969, convertint-se aquesta en pilar vertebral del nou règim sorgit de la reforma i dels pactes. Finalment, una Constitució redactada sense la participació popular instaurà l'Estat centralista actual, sense reconèixer el dret dels pobles a l'autodeterminació, consagrà la propietat privada dels mitjans de producció, l'economia lliure de mercat capitalista i el paper prepotent de l'exèrcit (que pot sublevar-se 'legalment' en defensa de la unitat d'Espanya i la 'democràcia'). La reforma pactada entre socialdemòcrates, eurocomunistes i franquistes, amb l'aprovació intel·ligent de l'imperialisme, ensorrà les esperances populars acumulades durant la dictadura d'avançar cap a una societat més justa i més lliure, avançar, en definitiva, cap a la República Popular i federal per la que lluitaren els millors fills i filles del nostre poble".

Acte públic de l'Ateneu Popular "Aurora Picornell" (1987) presidit per un dels seus dirigents, l'escriptor independent Miquel López Crespí, en defensa de l'autodeterminació dels Països Catalans i contra l'imperialisme. Hi participen Francesc Sancho (Pasoc), Pep Valero (PCB-PCPE), Mateu Morro (PSM), M. López Crespí (responsable de l'Ateneu), Marià Pere (PCC) i Txomi Ziloaga (Herri Batasuna).

Dotze anys després de la mort del dictador les noves autoritats sorgides de la reforma no han fet res efectiu per recordar les víctimes del feixisme

"El moviment obrer, el comunisme, l'esquerra en general, sofrí -per aquests pactes d'esquena al poble- un retrocés del qual encara no hem sortit. I aquest era precisament el pla del capital espanyol i internacional: rompre aquell avenç continuat de la classe obrera i les nacionalitats oprimides per a poder continuar amb la seva política de sempre encaminada a la pura especulació i l'obtenció de benefici i plusvàlua a esquena del poble.

"Perquè la situació és aquesta i no una altra, és important el treball portat a terme per na Francisca Bosch, ja que, quasi dotze anys després de la mort del dictador, ni les noves autoritats sorgides de la reforma han fet res efectiu per recordar les víctimes del feixisme ni els 'nostres' historiadors -llevat d'honroses excepcions- han fet res per recuperar les senyes d'identitat del comunisme i del socialisme mallorquí. Fer els estudis adients d'aquells anys heroics i alhora tràgics del nostre passat, escriure les biografies d'aquella generació de

socialistes, comunistes i republicans que donaren la seva vida per la llibertat, hauria d'esser tasca prioritària dels nostres investigadors i professionals de la història, però mentre arriba el moment que es posin a la tasca, dones com na Francisca Bosch realitzen el treball d'urgència que la situació requereix. I ho realitzen amb amor, amb rigor científic, i amb una documentació que realment no tenen res que envejar a altres treballs d'especialistes que viuen de la història".

Nosaltres no podem oblidar que la guerra de 1936-39 fou una guerra organitzada pel capitalisme i el feixisme espanyol i internacional contra els treballadors i nacions oprimides de l'Estat

"Recordar d'una manera objectiva i compromesa el nostre passat com a poble i com a classe s'ha fet tremendament necessari en aquest temps de confusió fomentada des de tots els poders establerts. O els homes i dones compromesos fem aquest treball o aviat serem un poble colonitzat, sense història, sense memòria col·lectiva, sense marc de referència. Els milers d'homes i dones del nostre poble que, com n'Aurora Picornell, foren assassinats davant

els murs d'afusellament i torturats sense descans sota la benedició d'una Església Catòlica que, llevat d'alguna excepció, col·laborà activament en la repressió, ens ho demanen; i, nosaltres, que ens considerem els seus hereus i continuadors, no podem romandre indiferents davant aquesta exigència.

"Avui dia, des de la dreta, des de certs sectors que han perdut les arrels socialistes dels seus orígens, se'ns diu que ja no calen treballs com els de na Francisca Bosch, que ja no són necessaris aquests treballs de reflexió col·lectiva, recordar la guerra, els dirigents populars massacrats, canviar els noms dels carrers llevat dels assassins del poble. Des de les tribunes a sou de tots els poders se'ns recorda insistentment que aquests estudis, escrits, actes, homenatges, l'únic que fan és incrementar la intolerància, el maniqueisme històric, l'esperit de revenja, la tensió social dins la nostra societat. Nosaltres, de l'altra part de la trinxera, pensam que tot això són consideracions peregrines de gent que, fins fa ben poc, estava molt a gust amb la dictadura i que feia carrera amb tota la parafernàlia pseudohistòrica dels guanyadors. Gent que s'avenia a formar els al.lots davant les creus dels caiguts i aplaudia els vencedors però que ara li sembla fomen- tar l'esperit de revenja' realitzar treballs d'investigació històrica com ha fet na Francisca Bosch.

"Nosaltres no podem oblidar que la guerra de 1936-39 fou una guerra organitzada pel capitalisme i el feixisme espanyol i internacional contra els treballadors i nacions oprimides de l'Estat, una guerra contra el poble que finí, malauradament, amb la victòria dels poderosos. I que aquesta victòria del capitalisme damunt del poble treballador ens portà a més de quaranta anys d'exilis i misèria".

Avui, com sempre, ni en la cultura ni en la història no és possible esser neutrals en la lluita de classes

"L'exemple de continuar la

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA (1950-1970) IV part

de M. López Crespí

Cada quinze dies a L'ESTEL de Mallorca (d'agost del 1997 fins a l'agost del 1998)

Per demanar números endarrerits, telefona al 26 50 05

EP!!!

PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ, A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR

Anys vuitanta. Dos dels màxims dirigents de l'Ateneu Popular "Aurora Picornell": Lila Thomàs del PCPE i Miquel López Crespi. Lila Thomàs presenta el conegut autor de sa Pobla que explicarà, en una conferència, determinats aspectes de la història del moviment obrer a les Illes i a nivell mundial.

tasca per a recuperar les nostres senyes d'identitat hauria de servir de revulsiu als nostres historiadors i intel·lectuals. Avui tot hom parla de la penúria cultural i històrica existent a les Illes, de cert ensopiment generalitzat que regula l'activitat creadora i d'investigació. I gairebé de tant de parlar-ne se n'ha arribat a fer un lloc comú, s'ha convertit en un tòpic que no ens ajuda a descobrir la realitat del problema, en la disculpa d'una inhibició no justificada. Na Francesca ens ve a dir que no valen excuses i si existeix un desert cultural és en gran part perquè ha mancat un decidit esforç col·lectiu i de compromís. Han sobrat 'intel·lectuals' de 'la ceba', 'mandarins', 'clans i capelletes', recreadors del passat i enyoradissos de la vella societat caciquil, i ens han mancat i ens manquen aquells 'intel·lectuals orgànics' del proletariat i de les classes populars que, amb el seu treball dins tots els terrenys, fessin possible el redreçament polític i cultural d'un poble vigorós, amb una recobrada confiança amb ell mateix.

I ara, davant aquest treball, no caiguem una vegada més en la postura del 'progre' que ho critica tot, que des del seu no-ferres pensa que la feina dels altres està mal feta. Aquesta mena de 'progres' ja han demostrat que són incapaços de donar cap passa endavant en la recuperació de la història dels nostres. Àcrates de saló, messiànics, 'revolucionaris' de paraula, de tornada de tot, amb la seva buidor i esterilitat creadora no han fet res més que parilitzar el nostre recobriment cultural i polític. Avui, com sempre, ni en la cultura ni en la història

no és possible esser neutrals en la lluita de classes i, per molt que els desagradi a aquells que mai es volen comprometre perquè res els sembla prou sòlid o convincent, els hem de dir des del treball concret, que ja no hi ha lloc per als grans déus del personalisme, redemptors de la humanitat a través del seu gran protagonisme a les xerrades de cafè.

'Avui s'està amb el poble treballador o s'està en contra'.

La nostra història necessita baixar al carrer, fondre's dins el poble, aprendre el seu llenguatge i transformar-se en un arma de combat

"La biografia de n'Aurora Picornell que presentem avui és també valenta i de combat i obri nous camins allunyats dels vells motlles ètics de la nostra cultura tradicional. La nostra història necessita baixar al carrer, fondre's dins el poble, aprendre el seu llenguatge i transformar-se en un arma de combat. Un arma contra la son que ens manté inactius, un arma estimulante que ens ajudi en la lluita de cada dia, en la fàbrica, en el barri, en la facultat o en el carrer.

Dins la confusió ideològica fomentada des del poder, dins de la desintegració de la cultura tradicional i la cultura burgesa, cal bastir una nova cultura popular que entronqui amb la tradició progressiva del nostre poble, que faci possible el redescobrimient de les senyes d'identitat perdudes. Cal aixecar una nova concepció del món, cal crear els instruments ideològics i culturals que facin possible la superació del predomini burgès dins d'aquests camps i ens ajudin a avançar vers el socialis-

Guillem Gayà, fundador del PCE a les Illes i la destacada dirigent socialista dels anys trenta, Maria Plaza, dos dels màxims representats de l'esquerra mallorquina i exemplars lluitadors contra el feixisme mallorquí recolzaren amb la seva presència la intervenció de M. López Crespi.

me i el comunisme.

I aquesta enorme tasca únicament pot esser portada per un 'intel·lectual col·lectiu' del que parlava Gramsci, és a dir, un partit proletari, un partit comunista marxista-leninista que faci seva la gran tasca de construir l'hegemonia política i cultural de les classes treballadores.

I aquesta biografia de n'Aurora Picornell és una aportació valuosa. Ara ens hi hem de posar tots a la feina. Fem mil estrelles la torre de vidre dels mandarins de la cultura. I com deia Lenin, la nostra cultura...: 'Serà una cultura lliure, perquè servirà, no a damiselles cansades de tot, no als déus mil de dalt, carregats d'avorriment i sense saber què fer, sinó a milions i milions de treballadors que són la flor i nata del país, la seva força, el seu futur'.

Lila Thomàs, Pep Valero, Miquel Rosselló, Francesca Bosch: rompre amb Carrillo

Quan morí la companya Xesca Bosch, dirigent històrica dels eurocomunistes illencs -i posteriorment líder del PCB-PCPE-, l'acomiadament al cementiri fou emotiu. Record que ens hi aplegàrem unes dues-centes persones. La majoria, gent de certa edat. Crec que tota la gernació que li retíem el darrer homenatge havíem fet ja els quaranta, en camí cap als cinquanta. Cap jove universitari. Alguns professors que treballen en la història del moviment obrer. Potser avui dia la moda sigui perseguir gitanos i "negres", enlairar les banderes del feixisme. Per un moment, mentre els companys de més edat ajudàvem els fossers i, lentament, introduïem el bagul dins la tomba, cobert

Més endavant, quan ella -juntament amb Lila Thomàs, Pep Valero, Miquel Rosselló, etc- va rompre amb Carrillo, tenguérem una mica més de contacte i establírem nombroses activitats conjuntes. Primer fou en l'organització del Casal d'Amistat Mallorca-Cuba. Ens trobàrem moltíssimes vegades per a muntar conferències i actes de solidaritat amb la revolució juntament amb l'historiador Carles Manera, n'Aina Šalom, en Tomeu Sancho (dirigent d'UGT, actualment resident a Cuba) i en Miquel Planes. Aquests dos darrers havien viscut intensament els primers anys de la Revolució cubana. Amb el meu atrotinat Seat 127, amb na Xesca i en Carles Manera, carregats de diapositives, partíem cap a les barriades i pobles per a explicar els avenços del socialisme cubà.

Na Xesca era una fervent fidelista i feia qualsevol cosa que li demanàvem per enfortir la solidaritat amb l'illa amenaçada per l'imperialisme ianqui.

Cap al 1984, na Francesca va rompre amb l'eurocomunisme, com deïem, i s'apuntà a un estrany experiment que s'anomenà Partit Comunista dels Pobles d'Espanya (PCPE). Cercava bastir un partit que no abandonàs les idees essencials de Marx i Lenin. Ella, equivocadament, cregué trobar-lo en aquest nou instrument. Sovint em deïa que s'havia errat amb el carrillisme. Visqué la nova provatura com un adolescent que assaboreix el primer amor. Ho vivia d'una manera fervent. Per a ella, l'URSS era la seva segona pàtria, el país que foragità la bèstia nazi del món. Amb na Francesca, col·laboràrem una llarga temporada, durant quatre o cinc anys. Era una època en la qual ja havien desaparegut pràcticament la majoria de revistes clandestines que es reclamaven del comunisme. Ella tengué la idea de tornar a treure Nostra Paraula, la revista història del PCE de les Illes en temps de Ja Tercera Internacional. Ω

RECORDA

Quan hakis llegit aquest periòdic, si no en fas la col·lecció, regala'l a un amic, veí o parent

EL PAÍS HO NECESSITA

Alumnes i professores de l'**Escoleta Fantasies** que dirigeix na Maria de Lluç Martí. Estan a la Barriada de l'"Amanecer".

LES MANS AL FOC (XVII) Memòria i passat

PER PERE GRI

Entre els filòsofs que s'han ocupat amb particular atenció del problema de la memòria i les seves possibles formes, pot mencionar-se a Bergson. Segons Bergson, la memòria pot ser memòria-hàbit o memòria de repetició i memòria representativa; la primera és, per dir-ho així, la memòria psicofisiològica; la segona és la memòria pura, que consisteix en la pròpia essència de la consciència. Aquest últim tipus de memòria representa la continuïtat de la persona, la realitat fonamental, la consciència de la duració pura. Per això és diu que la memòria, considerada en aquest sentit, és l'esser essencial de l'home en quant a entitat espiritual, podent definir-ho, en cert sentit, a diferència dels altres éssers, com "l'esser que té memòria", que conserva el seu passat i l'actualitza en tot el present que té, per consegüent, història i tradició. La memòria pura seria així el fonament de la memòria psicològica, és a dir, de la memòria pròpiament psicològica, això és, de la memòria en quant a retenció, repetició i reproducció dels continguts passats. Però, a la vegada, aquesta memòria representaria no només el reconeixement dels fets passats, sinó el reviu efectiu, encara sense consciència de la seva anterioritat, el "recordar" en el sentit primitiu del vocable com a reproducció d'estats anteriors o, millor dit, com a vivència actual que duu dins d'ella tot o part del passat.

Ho dic, perquè m'ha retornat fa poc temps a la memòria, una de les històries verídiques, de les que es contaren durant molts d'anys a Porreres sobre persones assassinades al començament de la Guerra civil. Es tracta del que els hi succeí a n'en Retat, a n'en Jaume Picarola i n'en Mateu Pa, que un vespre els dugueren a tirar dins el pou de son Lluís, i allà dins moriren tots tres. Aquests fets els vaig contar moltes vegades als meus alumnes de Ciutat, però ara pens que no era totalment fidedigne el que realment succeí quan ho relatava. Segurament hi influïren els meus anhels, la meua essència fonamentalment republicana, així com el respecte que havia anat adquirint cap a totes les créences. En Llorenç Capellà ho explica de la següent manera: "En Picarola pertanyia a Esquerre Republicana. Tenia trenta-cinc anys i treballava al camp. Un vespre a ell, a n'en Miquel Pa i a n'en Mateu Retat els engolí la fosca.

Els tiraren dins el pou de son Lluís. Un pou profund, sense aigua. Un cercador de... -sempre hi ha un cercador de qualque cosa que descobreix les veritats ocultes- sentí gemecs i s'apropà a la branca del pou. Colpit pel descobriment, demanà que passava. Una veu -la d'en Jaume, la d'en Mateu, la d'en Miquel?- li demanà una corda. Així mateix va dir, perquè l'home de dalt no el prengué pel diable, que els havien tirat de viu en viu pel coll del pou, i que un d'ells s'havia destrossat abans d'arribar al cul i que l'altre havia mort feia una estona. Ell estava copejant i amb una cama adolorida, possiblement rompuda. El cercador -per què sempre hi ha un cercador que descobreix les històries a mitges?- girà en coa disposat a trobar ajut, i prop d'allí, una ombra allargassada, agafà forma concreta de carn i os i digué: - Que feis prop del pou? Anau si no voleu acabar-hi dedins. No heu sentit, ni vist res. Naturalment, el cercador tancà barres i donà mitja volta. Mai una recomanació no havia fet tant d'efecte en tan poques paraules.

La mort d'aquests tres homes s'ha exagerat, a vegades, moltíssim arribant-se fins el punt que qualsevol pou situat entre Porreres i Lluçmajor "gaudeix" de la fama d'haver albergat cadàvers de "rojos".

Però el pou que a mi, particularment, més em refresca la memòria, és el dels Pouassos, del que sempre s'ha dit que hi tragueren aigua en Climent Garau i el seu germà Joan, poc temps abans de ser descoberts. Allí apagaren la darrera set que els quedava, feren els darreres alens plens de vida, en aquella garriga, on hi ha un hort amb una petita vena d'aigua.

Igual que la sang, l'aigua és un element utilitzat tradicionalment per la mitologia cristiana, i especialment pels místics, ja que serveix per fer tot tipus de comparacions i de metàfores. Moisés necessità aigua per travessar el desert, Crist la demanà a la Creu tres anys després d'haver-la convertit en símbol de l'entrada al seu Regne per mitjà de la institució del Baptisme.

No vull fer inútils jocs de paraules, però voldria relacionar l'aigua des Pouassos amb la "set" del batle republicà de Porreres. En Climent Garau volia justícia, pau i concòrdia al meu poble i, encara va topar amb l'odi i la intolerància, deixant-hi la pell, fins als darrers moments va tenir l'esperit ben alt, prova d'això és que, encara tenia molta set. Ω

Fa més de 50 anys que la Família Fiol regenta l'Estany nº 29 al carrer Trenta u de Desembre de Ciutat. A la foto na Francisca Vila i en Jaume Fiol que són cosins.

Fa un any i mig que en Josep Antoni Sanchez ha obert la botiga de Mobles més bonica de Ciutat; se diu **Classic Mobiliari Selecció** i la trobareu a Trenta u de Desembre.

Na Carme Sànxes és la directora del recent creat **Centre de Serveis Lingüístics** a la barriada de l'Obelisc de Ciutat. Un centre on s'imparteixen diferents cursos de català: cinc per a estrangers i sis per mallorquins. Aquests cursos duren 45 hores. També tenen cursos per assessorar professors de català i un centre d'autoaprenentatge per aquella gent que vol aprendre català, però no té temps d'anar a un curs, hi van les hores que volen i una professora particular els ajuda. Tenen fitxes d'autocorrecció, enregistraments d'audio per a treballs a casa, dictats etc. Tenen programes informàtics per aprendre català. En una paraula, aquell que no aprèn la llengua de Mallorca és perquè no vol: se paga una matrícula de 2000 ptes. per a un curs de 4 mesos. A aquest centre hi ha set administratius i una vintena de professors. Està patrocinat pel Consell de Mallorca i per l'Ajuntament de Ciutat.

- Fa 9 mesos que en Gabriel Roca, de sant Jordi ha obert el Bar Ca'n Biel Felip a la barriada de l'"Amanecer" de Ciutat. És un bar on se reuneixen els cavallistes. Cada dijous s'he reuneixen els cavallistes per dinar i per parlar de cavalls.
- Fa 30 anys que n'Antoni Marí, descendent d'Eivissa regenta el Taller Vima, de planxa i pintura a la barriada de son Busquets. A la foto amb el seu net.
- En Manuel Aragón és el curandero de la Soledat que cura tots els dolors i les malalties.

Tenim el testimoni d'un jove de 22 anys de nom Joan, que diu que des de fa mig any, la seva vida és diferent gràcies a aquest curandero. En Joan va tenir una avaria amb la moto i va estar en coma durant 4 mesos. Quan va recuperar la consciència no coordinava bé, havia perdut la memòria i no coneixia ningú. Son pare va saber de l'existència del curandero Manolo i, encara que fossin un poc incrèduls, s'aferraren a aquest clau roent. I gràcies a Déu que hi anarem, diu en Joan, perquè aquest home ha canviat les nostres vides, la meua i la de la meua família. Abans no em podia cuidar a mi mateix, ara començ a tenir una vida normal. Per això li estaré agraït tota la vida. Trobareu en Manolo al carrer d'Antoni Rosselló Nadal, 60-1c de Ciutat

- Mossen Mateu Gomila de Llorito, fa 18 anys que és el rector de la **Parròquia d'Establiments**, un poble de 2800 habitants que fou municipi entre 1837 i 1919, any en que s'annexionà al municipi de Ciutat. L'església parroquial fou benedida l'any 1760 i ara, degut als tremolors dels camions que passen pel costat i a la cantera que fa tremolar tot el poble, se fa una gran

obra de consolidació del temple. Altra temps hi va haver tres convents de monges al poble, ara només queda el de la Caritat, i això perquè és el de les monges de la tercera edat. El rector Gomila, fou ordenat l'any 1956 i fou destinat de vicari a sant Joan on va estar durant 3 anys, llavors va estar 10 anys de rector a Puigpunyent, 10 més a Capdepera i la resta a Establiments. A Establiments, ens diu, hi manquen aparcaments i un lloc per activitats cíviques. Només hi ha el centre cultural on van les associacions actives: Associació de Veïns, l'Associació Es Retorn (que reivindica la segregació d'Establiments de Ciutat), el Grup Teatral Es Rutló, i l'Associació de Pares d'Alumnes. També hi ha un grup de la Tercera Edat i l'escola de pàrvuls que regenten les monges de la Puresa.

- Són els alumnes de 3 anys amb les seves professores del **Col.legi d'Educació Infantil Jardins de l'Infància**, de la Puresa de Maria a Establiments. En total tenen 96 alumnes dels 15 mesos als 6 anys al Col.legi que és un casal senyorial al punt més alt del poble.

- Na Francisca Vaquer des Secar de la Real va fundar fa 35 anys l'empresa de **Material de Construcció Francisca Vaquer i Fills** a Establiments. A més de material per a construir té una botiga on ven de tot un poc. Dos camions per tragar aigua i dos per a tragar material 'completen aquesta indústria establimentera. A la foto amb el seu fill Bernat.

- En Josep Lluís de Guzman regenta des de fa 17 anys l'Empresa **Guzman i Fills** a Establiments. Ven maquinària per a obres públiques. Son pare, Lluís de Guzman López va obrir aquesta empresa a Ciutat fa 30 anys.

Són els alumnes i les professores de la 'escoleta Mafalda a la barriada Fleming de Ciutat. Fa 19 anys que aquesta escoleta està oberta, i enguany s'han inscrits al registre d'Escoles Municipals, la qual cosa fa que els alumnes estiguin subvencionats per l'Ajuntament.

Aznar: un disco reixat

PERE FELIP I BUADES

NAznar duu mesos repetint sense aturall: "España va bien". La seva constància és tal que sembla que vol incorporar aquesta frase a l'inconscient col·lectiu. Sense cap explicació racional recorre a la tècnica del "disco reixat" per fer creure aquesta afirmació repetida fins que n'estem tips. Que "España va bien", senyor Aznar?

Amb indignació llegim els resultats de la Banca el 1977: els seus beneficis augmentaren més del 20%. I els presidents dels bancs ho anuncien en majestuoses juntes generals sense tornar-se vermells: El Santander un 29% de beneficis més que el 1996, el Central-Hispà un 28%, BBV i Banesto 26%

d'augment de beneficis. Entres tots quatre sumen uns guanys superiors als 300.000 milions el 1977, l'any de la congelació salarial en el sector públic, del retall de subvencions a les empreses públiques, de pressió contra els salaris per mitjà del cultiu de l'exèrcit d'aturats de dos milions i mig de treballadors (el 42% de joves de menys de 25 anys no troba cap feina), per mitjà de contractes fems i empreses de feina temporal que cedeixen mà d'obra amb salaris inferiors inclús en un 50% als pactats en conveni. En l'any de la reducció del salari diferit per mitjà de bonificacions en les quotes de la Seguretat Social en els nous contractes fixos d'acomodament barat.

L'economia ha crescut, segons el Govern, un poc més del 3% i els beneficis del capital financer més del 20%. Que significa això? Que la participació del capital financer en el repartiment de la "Renta Nacional" augmenta més del 17%, el que suposa que la dels treballadors assalariats i dels petits empresaris disminueix. El senyor Aznar amb el seu "España va bien", amaga un dels seus millors assoliments: que l'apropiació pel capital financer de la plus vàlua del treball assalariat augmenti més del 17%, i això sense necessitat d'aportar res a la producció de mercaderies.

Mentrestant arriben propostes als treballadors, algunes des de la cúspide de les seves organitzacions, per a "compartir el temps de feina", "reduir la jornada en favor de l'ocupació", renunciar a part del salari, renunciar a les "hores extres", amb el computo anual de la jornada, etc.. Per que augmenti més encara la tassa de ganància dels banquers. Ω

El pacte lingüístic

SANTIAGO VILANOVA. Castelló 1998

El Consell Valencià de Cultura (C.V.C.) ha rebut del President de la Generalitat Valenciana l'encàrrec de fer un dictamen que pugui servir de base per aconseguir un pacte lingüístic. El doctor Grisóla, president del C.V.C. s'hi ha posat a la feina i ha emprés consultes amb diferents institucions que van de les Universitats a l'Agrupació Borriana de Cultura, passant per l'Acadèmia de Cultura Valenciana i altres que ningú sabia tan sols que existissin.

La premsa s'ha encarregat d'anar informant de les gestions de Grisóla i fins i tot la nostra revista POBLE ha publicat l'escrit que un nombrós grup d'associacions culturals de les comarques de Castelló van adreçar al CVC.

Però, tot plegat, què és això del Pacte Lingüístic?. Mentre escric acò tinc al davant tres papers distints: un rebut de Telefónica en valencià, un llibret de la col·lecció "Bancaixa i el Medi Ambient", un llibret per cert magnífic, que duu com a títol "Noves professions i el medi ambient"; i per fi

un llibre de text de la meua filla que estudia a l'escola, el llibre de Socials editat per Vicens Vives.

En cap dels textos que he pogut veure i que ara comente no hi trobe faltes d'ortografia, tots ells estan escrits en el més correcte dels idiomes. Serà que Bancaixa i Telefónica estan plenes de catalanistes?. El valencià que utilitzen és el contemplat a les Normes de Castelló de l'any 1932. Ací, al nostre País, un pacte lingüístic ja l'ha hagut. Fa més de seixanta anys. És el valencià que s'ensenya a les escoles: ni més, ni menys.

És el valencià que fem servir els que utilitzem la nostra llengua per escriure. No conec cap escrit del senyor Leopoldo Penarroja Torrejón, representant més dur d'allò que anomenen secessionisme lingüístic al si del CVC que estiga escrit en valencià. Tots els que li conec els ha escrit en castellà. Per cert el conec des que teníem dotze anys i coincidirem al mateix pupitre (al mateix metre quadrat) en el curs tercer de batxillerat

antic a l'Institut del meu poble. Què us sembla que no estic ben relacionat jo !.

Ni cap escrit del senyor Vèrnia (responsable d'Unió Valenciana a les nostres terres) en la meua llengua. Ni cap escrit de la seva digníssima senyora, la doctora Miralles en el mateix sentit. Cap, ni ú. Aquells que no s'expressen en la nostra llengua, ens han de dir quin valencià és el correcte?. A què ve ara embolicar la troca i insultar aquells que ells anomenen catalanistes?. Acàs la Fundació Bancaixa està plena d'infiltrats i de gent il·letrada?. I el Diari Oficial de la Generalitat Valenciana, també està ple de catalanistes que vostés diuen?. Puix allí també s'utilitza la mateixeta llengua que jo ara estic utilitzant. El mateix valencià, per cert, que s'utilitza en els escrits que es presenten als premis literaris de l'Ajuntament de Vilareal.

Quin pacte lingüístic?. Si ací tots els que escrivim ho fem utilitzant les normes ortogràfiques de la Universitat. Esperem que el seny, el senderi, del Doctor Grisóla es pugui obrir pas. No té més que seguir el camí que de fa seixanta anys cap ací han seguit els que s'estimen la nostra terra. Així de senzill. Ω

Felicitat matrimonial

RECULL DE RICARD COLOM

"Jo he conegut a muntó matrimonis feliços, però ni un tan sols de compatible. Tota la guaita del matrimoni és de combatre durant l'instant en què té la incompatibilitat esdevé palesa i sobreviure-hi".

(Gilbert Keith Chesterton, 29.5.1874 Kensington-14.6.1936 Londres, literat humorista).

"El matrimoni no és pas un ideal necessari des del punt de mira de la felicitat. Els qui senten la felicitat personal com a fi suprem, no solen casar-se".

"Per els mancats d'esperit crític, si s'han casat a cegues amb l'esperança de trobar la felicitat, el matrimoni és generalment una decepció".

"En tant que un enamorat es creu tan segur de l'objecte estimat que ja no tem de perdre'l per una falta de delicadesa, deixa quasi sempre d'amar. Per tant, si la fita del matrimoni fos la de realitzar la felicitat, havia estat per suposat inventat, car tot amor projecta la seva intensitat en la creença d'una durada perpètua; però les desil·lusions amuntades l'haurien desacreditat fa ja molt de temps".

Els humans es casen, és clar, en arribar l'edat normal per a viure plegats la joventut. Però la felicitat que sols el matrimoni dispensa no rau en envellir junts. L'esmunyiment de la joventut no és una dissort. Tot, fins i tot la decrepitud, té un sentit positiu".

(Herman Alexander von Keyserling, 1880-1946, filòsof i científic alemany).

"Un home molt enamorat ens fa somiar; un home força enamorat de sa muller ens fa somriure".

(Paul Galdy, 1885 Paris - 1954, escriptor francès.)

"Allò greu del matrimoni és que un dels esposos estimi quan l'altre ja ha deixat d'estimar, però si cap dels dos no estima, poden ser perfectament feliços."

"Forçosament han de ser ben escadussers els matrimonis feliços, car l'essència del matrimoni és tenir, com a principal objectiu, no pas la generació actual, sinó la futura".

(Citacions d'autor anònim o no identificat).

"L'únic matrimoni que fa feliç l'home és el dels seus fills".

(Noel Clarasó, 1905-1985, escriptor).

"En el matrimoni feliç, no hi ha lloc per a la neurosi".

(Sigmund Freud, 1856-1939, psicòleg jueu vienès, fundador de la Psicoanàlisi).

"Hi ha un secret per a viure feliç amb la persona amada; no pretendre modificar-la".

(Chardonne).

"Si vols ben casar, pren una muller que se t'assembla".

(Publi Ovidi Nassó, 43 a. C. - 17, poeta llatí.)

"En el matrimoni és pot ser del tot feliç; però la felicitat d'un casat depèn de les persones amb les quals no s'ha casat."

(Oscar Wilde, 1856-900, escriptor irlandès.)

"Alegra't devora ta muller, com a daina estimada i gasela plena de gràcia. Que ses carícies et satisfacin sempre, i passa en la seva amor una bona tempsada."

("Proverbis del Rei Salomó, 1082-975 a.C., Israel.) Ω

classic

Mobiliari de Selecció

Carrer trenta u de desembre, 26 Tlf. 751097. Fax 290757. 07004 Ciutat de Mallorca

CARTES AL DIRECTOR

Els miracles i la realitat d'Internet: vaig conèixer en Josep Canyelles fa una quarantena d'anys quan feiem feina de recepcionistes a l'Hotel Impala, davant el palau Saridakis que avui és el Plau de Marivent on el rei dels espanyols passa les seves vacances. Més tard, fa una quinzena d'anys, vaig trobar en Josep Canyelles que havia obert una oficina de canvi a les Meravelles de s'Arenal. Ara l'havia perdut, però se veu que ha llegit L'ESTEL de Mallorca a Internet a Montreal al Canadà i ens ha enviat l'E-Mail que segueix:

Dear Mateu:

You could never imagine who is typing the present e-mail

Easy, my friend. Before going ahead. Congratulations. It was a long time ago, when we met. We worked together for a couple of years and we had a lot of fun. Do you remember the Hotel Impala? Well, I am en Josep Canyelles, sure that you remember me. When I closed my currency exchange office, I had an offer to work in North America, Montreal, Canada, and here I am. If any day, any time you need anything from this freezing country, do not hesitate to contact me, I'll do it with pleasure.

Unfortunately I can't write our language "catalan", and before writing to you in "foraste" I'll rather do it in the Shakespeare language. Keep going this way, you count with all my support, and I am sure that one day, the dream will come true for all of us, the best in the world. Una abraçada

GINNÀS OLIMPIC

*Gabinet mèdic * Solàrium * Sauna * Judo *
Kung-Fu * Escalada * F. ttues * Culturisme *
Taichí * Aeròbic * Step * Gimnàstica sueca.

Carrer de la reina Maria Cristina,10 Telèfon 753909
Ciutat de Mallorca

El doctor Martin Luther King, un gran "Rabí" en la lluita antiracista

PER MARINA FERRÀ A-HAMELYNCK

El passat dilluns 19 de gener, com és habitual des de 1983, se commemorava als Estats Units, el naixement del líder pacifista Martin Luther King. És una celebració que té com a data fixa el tercer dilluns del mes de gener, i és el dia dedicat als drets civils. Martí Luter va veure la llum per primer pic un 15 de gener de 1929, dins una llar profundament cristiana a la ciutat d'Atlanta. Estudià teologia i exercí com a pastor a l'Església baptista d'Ebenhaèzer. Des de 1954 participà a diversos actes pacifistes i reivindicatius. Entre d'altres la vaga d'autobusos de l'any 1955 al 1956, on s'exigia l'acabament de les mesures segregacionistes que obligaven als ciutadans de color a baixar-se de l'autobus cada pic que pujava un blanc. El primer de desembre de 1955 la senyora Rosa Parks va ser detinguda durant quatre dies i la van multar per haver-se quedat asseguda al seu lloc quan pujaven blancs a l'automòbil, de res li serví a la pobra dona dir que li feien molt de mal els peus i que no podia caminar, això va ocórrer a la ciutat de Montgomery a l'estat d'Alabama. La comunitat afroamericana s'indignà i totes les organitzacions antiracistes decidiren boicotejar els transports públics durant un dia. La protesta es prolongaria durant 381 dies, i estava dirigida per els pastors Ralph Abernathy i Martin Luther King, arribarà a tenir àmbit nacional. El dia 13 de novembre de 1956, el Tribunal Suprem del U.S.A. decreta la inconstitucionalitat de les disposicions dels estats i municipis sobre segregació racial. El govern federal ja havia decidit el 10 gener de 1956 la prohibició de l'aplicació de mesures racistes als viatgers que es desplacen d'un estat a l'altre. L'oposició als estats del Sud era, i encara és molt ferotge cap a les reivindicacions dels "niggers". El dia 17 de maig de 1954 el Tribunal Suprem prohibeix la segregació racial a l'ensenyament, i la declara anticonstitucional. Així i tot, els estats del Sud es neguen a obeir a Washington i segueixen les mesures discriminatòries. El divendres 6 de gener de 1956 neguen l'entrada a classe d'una alumna de raça negra a l'universitat d'Alabama, la qual cosa provoca greus disturbis a quasi tota la zona meridional dels Estats Units. El desset de gener de 1957, els governadors d'Alabama i Georgia aproven projectes de llei que mantenen la segregació desobeint així al Tribunal Suprem. Darrera aquests governadors se suposa que està la temuda organització del K.K.K.(Ku Klux Klan). El diumenge 18 de gener de 1958, és a dir aquest any, aquesta organització organitzava una manifestació protestant per la celebració del

dia dels drets civils a certa ciutat sudenca, al mateix temps organitzacions antifeixistes feren una contra-manifestació. La policia, malauradament donà la raó als manifestants ultradretans. Aquesta organització és enemiga a mort de les Esglésies protestants que accepten els ciutadans de color com a membres de ple dret, dels catòlics, dels jueus... Ells mateixos s'han exclòut de la resta de protestants nordamericans per poder seguir amb la seva interpretació torta de la història i de la Bíblia allunyada de l'amor de Déu a tots i a cadascun dels pobles de la Humanitat. El dia 9 de setembre de 1957, el president Eisenhower firma la llei de drets civils, que dona dret a votar i a participar a les eleccions a tots els ciutadans estatunidencs sense distinció de raça, sexe, situació social o religió. Degut a la comfagulació de tots els governadors sudencs aquests drets eren difícils d'aplicar-se a la realitat. Les organitzacions que defensen els drets civils dels "niggers" o ciutadans afroamericans es divideixen en dos grans grups principals:

1-Els grups que defensen una resistència violenta basada en guerrilles urbanes contra els opressors blancs. Adscrites totes elles al moviment "Black Power"(Poder Negre). Els seus principals defensors són Malcolm X i Stockley Carmichael. S'agrupen en organitzacions com els Musulmans Negres, l'abraçament de la fe corànica és una forma de tornar als orígens africans.

2-Els partidaris de la resistència pacífica encapçalats per Martin Luther King, fundador de la "Southern Christian Leadership Conference". O l'organització N.A.A.C.P.(National Association for the advancement of Colored People), Associació Nacional per el desenvolupament del Poble Afroamericà, de color, continuadora de la tasca de Martin Luther King baix la direcció del seu successor, el també pastor metodista Ralph Abernathy. La forma principal d'actuar són les vagues, les marxes i les manifestacions pacífiques.

El propi King rebutjà l'actuació dels partidaris del "Black Power", considerant inadequat l'us de la violència a la Conferència dels Cristians del Sud el dijous 17 d'agost de l'any 1967.

Dins de l'ensenyament les mesures continuaven. Del dia 4 al dia 9 de setembre de 1957 uns menuts de color es veren privats del seu dret a l'educació, quan els hi prohibiren l'entrada a l'Institut Central (High School) de Little Rock. El govern de Washington va haver d'intervenir i envià una brigada de 1000 paracaigudistes, posant a disposició federal a la

Guàrdia Nacional per permetre que els al.lots poguessin anar a classe. La "Marxa sobre Washington" que tengué lloc el 28 d'agost de 1963 agrupà unes doscentes mil persones. encapçalades per Martin Luther King que és rebut amb els altres comissaris de la manifestació al Capitoli per els líders demòcrates i republicans del Senat i a continuació per el president John Fitzgerald Kennedy a la Casa Blanca, protestant per la discriminació racial. El 10 de setembre de 1963, el president Kennedy havent escoltat les queixes de la comunitat afroamericana subordina les forces policials de l'estat d'Alabama al govern federal, per impedir al governador Wallace, l'imposició d'entrebancs a l'entrada de nens de raça negra a les escoles destinades fins ara als blancs. El pastor metodista Martin Luther King, per la seva incansable fina i el seu mestratge de la no violència a favor dels drets civils rep a Suècia, el dijous 10 de desembre de 1964 el premi Nobel de la Pau. El primer de febrer de 1965 és detingut juntament a set-centes persones a una manifestació a Selma, a l'estat d'Alabama.

El doctor en teologia i pastor protestant Martin Luther King és un gran "rabí"(mestre) en la lluita antifeixista per mitjans pacífics i un gran admirador de Mahatma Gandhi, el qual es trobava entre els seus personatges preferits. Així el dissabte 15 d'abril de 1967 participa a una manifestació de 125000 persones que protestaven per la participació dels Estats Units i a favor dels damnificats de la guerra del Vietnam, a Nova York. Malcolm X l'opositor de King en quant a la forma de tallar el problema racista, i fundador de la Unitat Afroamericana és assassinat a Nova York. Degut a n'això segueixen les batalles urbanes entre guerrillers "niggers" i la Guàrdia Nacional, els més greus el juliol de 1967 a Newark (Nova Jersey) i Detroit on causaren 41 morts, més de dos mil ferits, cinc mil persones sense llar a prop de cinc mil detinguts. El dijous 4 d'abril de 1968 és assassinat a la seva habitació del seu hotel a Memphis, en Martin Luther King, a mans del blanc James Earl Ray. El funeral es celebrà al mateix temple on exercí la seva vocació com a ministre de l'Església Baptista Evangèlica, el dia 9 d'abril de 1968. S'organitza una marxa en protesta per l'homicidi del gran màrtir de la pau, al cel sia, que comença a Memphis i arriba fins a Washington, organitzada per el pastor Ralph Abernathy, per exigir, els més pobres uns ingressos mínims i més llocs de treball.

James Earl Ray és condemnat a noranta nou anys de presó, el dia 10 de març de 1969 però ja se suposa que el sospitós és només un a peça més dintre d'un complot d'alguna organització feixista, renombrada i molt coneguda. Ω

CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA PLENA (XX)

La història que la Ministra Aguirre ens vol escapar, silenciar i segrestar

PER RICARD COLOM

1310-1315: Insurrecció, i guerra civil entre els marines (dinastia dels soldans marroquins.)

1310-1396: Vida del diplomàtic i cronista aragonès Juan Fernández de Heredia.

1310-1314: Problemes d'aprovisionament de queviures, sobretot al regne valencià.

15.3.1311: Els almogàvers derroten i maten el duc d'Atenes a la batalla de Cefis, per haver volgut prescindir de llurs serveis tot infrigint el contracte prèviament pactat.

1311: Ducat almogàver d'Atenes: la Gran Companyia es fa sedentària i crea institucions politicoadministratives pròpies.

Ramon Muntaner pren per muller na Valençona, de València: "... demanif llicència al senyor rei que li plagués que jo pugués anar en les parts de Catalunya e prendre ma muller que havia afermada fadrina en la ciutat de València". ("Les Quatre Grans Cròniques", cap. CCXXXV).

Incidents entre veixells catalans i castellans car Castella impedeix el comerç català amb els sarraïns de l'Estret. Possible martiri a Granada de sant Pere Pasqual.

Mor el gran Arnau de Vilanova, savi, teòleg i científic.

"Lo Concili", poema satíric de Ramon

Detall del sepulcre de la reina Blanca d'Anjou, primera esposa de Jaume II, segle XIV, monastir de Santes Creus, Tarragona.

Lull sobre la corrupció de l'Església a tomb del Concili de Viena del Delfinat, on havia presentat propostes evangelitzadores que li hi són considerades utòpiques.

Nou procés contra el comte d'Empúries per acció pirata d'una galera d'Empúries contra un veixell venecià. Corts a Barcelona.

Pirates de Septa capturen veixells mallorquins.

Mor Jaume II de Mallorca, el succeeixen conjuntament:

1311-1324: Sanç I, rei de Mallorca, qui continua l'entesa catalanomallor-

quina.

1311: Augmenta la pirateria entre catalans i marroquins: a muntó víctimes acaben esclavitzats. Hi ha un munt d'esclaus catalans a Septa, Tànger, Arzila, Rabat, Fes, Alcúdia i Badis.

1311-1312: Concili de Vienne o Viena del Delfinat, sobre el destí dels béns templers.

1.1312: Jaume II casa sa filla gran, Maria de Calataiud, amb el germà del rei de Castella. Li és lliurada, altrament, la infanta castellana Elionor (3 anys) sota promesa de casar-la amb son primogènit Jaume.

1312: Enllaç de l'infant Juan Manuel de Castella (el qui perdé el Regne de Múrcia) amb Constança, filla de Jaume II, qui acaba així consolidant una posició ben avantatjosa dins la política castellana.

"En interès de l'Islam", Marroc torna Ronda i Algesires a Granada.

Nou impuls del Just a la pirateria contra Tlemcen.

Tractat de pau entre Bugia i Mallorca.

Orset ses Cudines, cònsol de Mallorca a Tunis.

Ca. 1312: Comencen les obres de l'actual catedral (gòtica) de Girona.

1312-1317: El nou canceller electe de la Gran Companyia, el rossellonès Roger Deslaur, reconeix l'autoritat de Frederic II de Sicília, qui atorga el títol ducal d'Atenes a son fill Manfred.

1312-1316: Per minoria d'edat de Manfred, governa el ducat com a vicari general seu, en Berenguer d'Estanyol. Els "Usatges" hi són llei, així com un règim municipal segons el model barceloní. Els ports de l'àrea queden oberts al comerç català i sicilià. La llengua franca i oficial hi és, per damunt del grec, el català: la senyera oneja al Partenon.

1313: El rei envaïx Empúries per terra i mar, i obliga Ponç V a sotmetre's de nou.

Negociacions entre Tlemcen i Catalunya.

Balears, amenaçades per corsaris

Sepulcre de la reina Elisenda de Montcada, quarta esposa de Jaume II, segle XIV, Monastir de Pedralbes, Barcelona.

sarraïns.

Domènec Cima, cònsol de Mallorca a Alger.

1313-1322: Magaulí, fill de Ponç V d'Empúries, el succeeix amb el nom de Ponç VI.

1313-1375: Vida de Giovanni Boccaccio.

1314: Escocesos famolencs i en inferioritat vencen els anglesos a Bannockburn. Una cançó cantada per les tropes escoceses ("Scots Wha hae wi Allaad Bled" en gaèl.lic) esdevindrà l'himne nacional d'Escòcia ("Alba" en gaèl.lic.)

Mor fra Romeu Sabruquera, prior dominic d'Aragó i possible traductor al català de la "Bíblia rimada" de Sevilla.)

Mor el comte Ermengol X d'Urgell: al seu testament estipula que el seu comtat sia venut al rei per 100.000 sous si la seva hereva Teresa d'Entença casa amb l'infant Alfons.

Catalunya i Mallorca estudien un projecte de bloqueig contra Marroc, al costat de Castella.

Sancions, a Mallorca contra les fallides fraudulentades de canviadors.

10.11.1314: L'infant Alfons, segon fill de Jaume II, casa amb Teresa d'Entença, i és així nomenat comte d'Urgell i vescomte d'Ager, segons el tes-

tament Ermengol X, de la casa de Cabrera. Així el comtat d'Urgell torna al tronc del Casal de Barcelona, del qual s'havia separat feia més de quatre segles.

1314-1315: El Just arriba a pensar en una interdicció de tot comerç amb Tlemcen, però Sanç I de Mallorca s'hi oposa per raons comercials.

1314: Mor Climent V, papa qui havia insistit força a dar turment als sospitosos d'heretgia entre ells els templers. Fins i tot castigà els bisbes anglesos antitortures.

1314: El Gran Mestre Templar Jacques de Molay és cremat a la foguera.

La reina Constança de Mallorca (?-Mallorca 1346)

E-z ieu am tal que és bo e bell,
e sui gaia co'l blanc ocell
que, per amor, cria son xant,
e sui senyora e cabdell,
e cell que eu am e no és n'apell:
car, sus totes, sui mills amant,
que xausit hai lo pus present
e el mills del món, e l'ame tant
que-z en pensant lo cuei veser
e can no és ver,
un desesper mer fér tan gran
can lo sai lai vers França!

L'enyorament i el gran desir
qu'ieu hai per vós me cuida alcir
mon dolç senyor e car,
e bien liei porai tost morir
per vós, qu'ieu am tant e desir,
si breu daçai no us vei tornar,
que tant me tarda l'abraçar
e el raisonar
e tota res.

E can me pens que us n'ets anats
e no tornats,
e quan llunyats vós ets,
desesperats quaix viu mon cor;
per pauc no mor,
si breu no n'hai güirença!
Mercè, mairits, que sofrent pas
los mals que em dats, e doncs tornats,
que null tresor
no vall un cor
que per vós mor
ab amorosa pensa. Ω

Jaume II reb als ambaixadors de Sicília, 1293 (gravat del segle XIX).

Roger de Flor, al front del seu exèrcit d'almogàvers, entra victoriosa a Constantinopla.

En Miquel Angel Josep i Canyelles de la Soledat regenta el Bar dels Veterans del Mallorca a la barriada de l'Obelisc de Ciutat. Aquest local és un club de veterans: jugadors, socis i seguidors del Mallorca, que actualment estan contents perquè l'equip va bé. En Miquel Angel que té 31 anys fou jugador del Mallorca a partir de 1984 a les ordres de Serra Ferrer quan jugaven a tercera i pujaren a segona B.

N'Eduard Pardo de Bons Aires i en Joan Carles Garcia de Madrid regenten des de fa un any i mig **Sa Granja** a la barriada de les Estacions de Ciutat. Són del Mallorca, del Barça i del Madrid.

Fa 2 mesos que en Rufo Martín de Madrid, ha obert el **Bar Rufo** a la barriada de les Estacions de Ciutat. Despatxa el pernil ibèric, els formatges manxecs i els de Menorca, vins mallorquins i de la Rioja. És del Mallorca i del Madrid.

N'Antoni Mir i la seva filla Maria de Lluc, regenten des de fa 19 anys la Botiga de **Mobles Massis** a la barriada de l'Obelisc de Ciutat.

Pla d'Ocupació d'ERC (II)

PER JOSEP SERRA. PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-MALLORCA

El contingut del primer dels articles sobre el Pla d'Ocupació d'ERC ja deixava entreveure que és tracta d'una proposta pragmàtica, que resulti viable per a la seva aplicació a curt termini. No es tracta de plantejar objectius finals o de debatre si els plantejaments de l'economia neoclàssica són adequats o bé s'han de replantejar globalment en funció de les noves aportacions que s'hi han fet darrerament des de l'economia "ecològica" i l'economia "humana" (la persona considerada íntegrament i no només des del vessant productor-consumidor). Aquesta proposta, per tant, parteix de l'estat de coses actual, en un sistema de producció capitalista que permet certes millores per al conjunt dels ciutadans mentre no es produeixi el seu desmantellament i la corresponent substitució per un altre de més raonable i just.

Crear nova ocupació i noves activitats econòmiques

1. Potenciació de noves empreses.
  - Potenciació de viviers d'empreses en el marc dels sistemes industrials locals de cara a facilitar la incorporació de

noves activitats econòmiques i el seu tutoratge en el primer període d'activitat.

- Transformació del servei d'autoempresa en una xarxa de viviers d'empreses municipals i d'agents de desenvolupament local. Unificació i descentralització de tots els serveis destinats a donar suport al naixement de noves empreses.
  - Destinar els recursos suficients dedicats a Viviers i autoempresa a l'àmbit de la microempresa i a l'assessorament d'aturats que vulguin capitalitzar l'atur per iniciar noves activitats.
  - Suport a convenis entre la federació de cooperatives de treball associat i viviers d'empreses per tal d'orientar algunes de les noves activitats al camp de l'economia social.
2. La inversió pública com a font d'ocupació.
    - Utilització de la inversió pública com a element cogenerador d'ocupació i amb objectius contracíclics, és a dir, de generar activitat precisament en els moments de recessió econòmica.

- Mantenir la inversió pública al marge de les restriccions pressupostàries i incrementar la inversió pública de l'Estat.

3. Aflorar els nous jaciments d'ocupació.

- Amb programes d'una durada triennal que incentivin la creació de nova ocupació a partir de les necessitats i demandes socials emergents, prioritzant especialment aquells destinats a aconseguir uns nivells d'ocupació de la dona similars als dels estats europeus capdavanters en aquest tema. Els programes han d'assegurar la creació de nous llocs de treball i el finançament públic que rebin serà fins el 75% dels salaris. Els programes han d'esser revisables en funció de la seva eficàcia en la consolidació del lloc de treball. S'hi poden acollir empreses privades, administracions públiques i entitats sense fins lucratius.

La Comissió Europea estableix 17 Nous Jaciments d'Ocupació (NJO) que es poden ordenar en cinc grans apartats: a) Canvis generacionals i suport a col·lectius especí-

fic (infància, vellesa, toxicòmans,...), b) Nova demanda de lleure i cultura (turisme rural i cultural, potenciació patrimoni cultural,...), c) Noves necessitats urbanes (rehabilitació habitatge, transports col·lectius,...), d) Canvis en la informació i la comunicació i e) Protecció del medi ambient (residus, zones naturals, contaminació,...).

Alguns d'aquests NJO es troben al marge de la competència internacional per la necessària proximitat que s'ha de produir entre el prestador dels serveis i el beneficiari d'aquests. Per al conjunt de la Unió, la Comissió Europea va considerar que es podrien crear tres milions de llocs de feina en els 17 àmbits esmentats entre el 1993 i el 2000. Ara bé, en la majoria dels NJO no es genera espontàniament un "mercat", per la qual cosa resulta imprescindible l'"animació" del sector públic.

Les polítiques de NJO han d'esser fruit de la cooperació entre les diferents instàncies: administracions, interlocutors socials i altres agents significatius a nivell local. Si les polítiques d'ocupació resisteixen malament la manca d'acord, les polítiques de desenvolupament local no la resisteixen en absolut.

- Cal potenciar la creació de nova ocupació a partir de les ONG, del món associatiu i dels serveis de lleure, cultura, solidaritat..., que aquestes ofereixen, fent-ne un nou sector econòmic emergent. **Q**

El català també estarà per fi dins les casernes de la Guàrdia C

El director general de la Guàrdia Civil, Santiago López Valdivielso, va declarar a Catalunya Ràdio que és partidari de posar també en català les indicacions i els rètols dels quaters i les instal·lacions que aquest cos té a Catalunya, tal com, d'altra banda, estipula la nova llei del català.

Valdivielso es va mostrar partidari del compliment de la normativa i va afegir: Fonamentalment la

Guàrdia Civil a Catalunya serveix als ciutadans catalans, i en conseqüència és lògic que tots els rètols estiguin en castellà i català.

L'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, ja te Web

L'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, organisme científic creat per la Universitat de València, equivalent valencià de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, especialitzat en l'estudi del

valencià, ja te web a la xarxa.

El IUFV Es creà per O. M. de l'11 de juliol de 1978 (BOE del 18-X-1978), a iniciativa de Manuel Sanchis Guarnier, el seu primer director. A la seva web s'hi troben; Publicacions, agenda, documents, i molta més informació.

Mallorca-Barça, una final de la copa de futbol amb els equips de casa

Després que el Mallorca es va classificar per a jugar la final de la

Copa, per segona vegada a la seva història a l'eliminar al sorprenent Alabès. Ara va ser el Barça qui empatant amb el Saragossa, es col·locava a la final.

La final es jugarà el 29 d'abril al Camp del València, una final amb total accent català. La Copa del Rei d'Espanya jugarà la seva final amb dos equips catalans i, a dins territori català. A poc a poc, ens adonarem que els espanyols no pinten res, ni en esport, ni en economia hi en gairebé res. Només els queda l'exèrcit i l'aparell represor que ara que estam a dins la Comunitat Europea, també els sobrarà. **Q**

Cristalleria ARXIDUC

VENDA I COL·LOCACIÓ
DE VIDRE PLA I DECORATIU

VIDRIERES
ARTÍSTIQUES

C/. Arxiduc Lluís Salvador, 117
Tel. i Fax: 20 70 46

Magatzem: C/. Jaume Ferran, 50
Tel. 29 34 54

07004 PALMA - MALLORCA

EDICIONS • IMPRESOS COMERCIALS I PUBLICITARIS
DISSENY GRÀFIC • AUTOEDICIÓ • FOTOCOMPOSICIÓ

TALLER GRÀFIC **R** RAMON

JAUME BALMES, 43 • TEL. 75 44 32 • FAX 20 70 13 • 07004 PALMA - MALLORCA

ATR
APLICACIONES TÉCNICAS DE REFRIGERACIÓN, S.A.

EQUIPS HOTELERS

- * CÀMBRES FRIGORÍFIQUES
- * AIRE CONDICIONAT
- * VENTILACIÓ
- * BUFFETS

Pons i Gallarça, 32 baixos
 07004 Ciutat de Mallorca
 Tif. i Fax. 971 750449

INFORMÀTICA
CODE-39

VENDA D'ORDINADORS I CONSUMIBLES

SERVEI TÈCNIC PROPI

Roselló i Caçadors, 5 baixos.
 07004 Palma de Mallorca
 Tels. (971) 20 93 02 · 29 61 12
 Fax (971) 29 61 12

L'ESTEL de Mallorca

INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T

TEL.: 26 50 05

ERC vine a l'esquerra independentista

C. Santiago Rusiñol, 1-Àtic T. 728826 F. 718404
 Us atendrem personalment dilluns i dijous de 17.30 a 19.30 hores
 Tenim estelades, camisetes, adhesius...

L'ESTEL de Mallorca

EL DIARI DELS MALLORQUINS

SUBSCRIVIU-VOS-HI !!
ANUNCIAU-VOS-HI !!

TEL.: 26 50 05

Restaurant Cas Carbone

Dimarts tancat

Ctra. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuiri

IASO

Tel. 971 43 60 72

Carpes * ombrel·les envelats * toldos

Gremi de Sucrers i Candelers, 14
 Fax 43 22 22 - 07009 son Castelló

 SYP
SERVICIO Y PRECIO SUPERMERCADOS

ALIMENTACIÓ FLEMING, S.L.

C/. Guillem Galmmès, 17
 Tif. 200018
 Fax 201508
 07004 Ciutat de Mallorca

Automòbils

PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles

C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de Na Tesa

TENNIS SON RIGO

Tennis	Squash
Futbol-sala	Volei
Hàndbol	Mini-golf
Petanca	Tennis taula
Cir. footing	Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
 Somètimes • Palma de Mallorca

CAN TITO RESTAURANT

PEIXOS I MARISCS FRESCS
CUINA MALLORQUINA

c/ Palmera, 6 • Tel. 27 10 16 • 07006 El Molinar (Palma)

 RESTAURANTE Casa Jacinto

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

 SERVIAUTO ARENAL S.A.

SERVEI OFICIAL

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
 Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
 07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
 S'Hostalot

Toldos ARAGON

ENVELATS BALCÓ - TERRAÇA - CAPOTES- ENVELATS PLANS - COBERTORS PISCINA - LONES - TREBALLS A MIDA

Aragó, 112 - baixos
 Tèlèfon 27 01 00   07008 - Palma de Mallorca

Toldos

FRAU

Carrer de Manacor, 121-C
 Tel. 27 85 18
 07007 Palma de Mallorca

ASSESSORIA FISCAL-LABORAL

Francisca Roig Riera
 Graduado Social Col. n.º 374

C/. Canas, 48 Bj.
 Tif. 26 18 74
 S'Arenal de Mallorca

Aproximació a la història del Ràfol de Salem

ROBERT MONTANER I SENABRE

Descripció geogràfica

El Ràfol de Salem és un municipi de la comarca valenciana de la Vall d'Albaida situat a la vessant nord de la serra del Benicadell i al sud-est de la comarca.

El seu terme de 4,4 km² fita al nord amb el de Castelló de Rugat, a l'est amb els de Castelló de Rugat i Salem, al sud amb el de Salem, i a l'oest amb el de Beniatjar. El relleu és accidentat en el sector meridional, on es troben les elevacions més importants, l'alt del Portet, i les llores de l'Ermita i de les Planisses, i va perdent altitud a mesura que ens dirigim cap al nord. El riu Mice-na voreja el terme en direcció sud-est/nord-oest i el barranc de l'Arcada el travessa de sud a nord.

L'economia es basa principalment en l'agricultura (arbres fruiters, oliveres, vinya, ametlers), en l'explotació avícola (granges de gallines i pollastres), en la indústria rajolera (rajoles de construcció) i en una incipient indústria tèxtil.

La població ha mantingut al llarg dels segles XIX i XX una relativa estabilitat amb tendència a la baixa en els darrers anys. Actualment viuen al nostre poble uns 250 habitants que reben el nom de rafo-lins.

Notes històriques

Les darreres investigacions fan recular l'antiguitat del poblament prehistòric en la nostra comarca a l'epipaleolític antic, és a dir fa deu o vuit mil anys. Així ho testimonien les pintures rupestres esquemàtiques localitzades en alguns punts de les rodalies del nostre poble (al barranc de les Coves, a Salem, i al barranc de Carbonera, a Beniatjar). En concret al Ràfol s'han trobat ceràmiques amb decoració incisa i eines d'os en el Corral de la Serreta de l'Ermita, en un poblat que correspon al principi de l'Edat dels Metalls. Durant el període Neolític també és evident la presència humana en aquesta zona com ho

demonstra el jaciment de la Cova de l'Or, prop de la serra del Benicadell.

A partir d'ací entrem en una etapa llarguíssima de la qual no tenim per ara notícies ni senyals materials, però és possible que alguns assentaments romans en forma de vil·les rurals, com la del Xarxet, en terme de Castelló, pogueren servir de base al futur poblament de l'època medieval.

El lloc actual del Ràfol degué ser un tranquil poblat de llauradors i ramaders musulmans que començà a veure alterada la seua pau amb l'arribada dels primers conquistadors cristians. Sabem que el Cid a final del segle XI es va enfrontar als senyors musulmans de la comarca per controlar el pas del Benicadell. Al segle XII el rei catalanoaragonés Alfons el Bataller en una incursió en territori musulmà prengué el castell del Benicadell i arribà fins a Dénia.

A mitjan segle XIII es produí un canvi de poder en el territori de la Vall d'Albaida, ja que amb l'arribada dels exèrcits conquistadors cristians del rei Jaume I, la nostra comarca passà a formar part de la corona catalanoaragonesa, com a territori de la governació de Xàtiva, fins al segle XVIII. La incidència cristiana després de la conquesta va ser mínima en el nostre poble, perquè la població musulmana que l'habitava va mantenir la seua religió, la seua llengua àrab i la seua cultura islàmica fins al 1609, any en què foren expulsats els seus descendents moriscos. Les alqueries islàmiques del Ràfol i l'Alcúdia depenien en època medieval de la demarcació regida pel castell de Carbonera, propietat dels senyors de Bellvís des dels temps de la conquesta cristiana.

Tenim notícies que ja en el segle XVI existia la rectoria morisca del Ràfol, de la qual depenien les parròquies de Salem, Beniatjar i l'Alcúdia. Per una ordre del patriarca Juan de Ribera el 1535 les parròquies de Salem i Beniatjar se separaren de la del Ràfol i queda única-

ment l'Alcúdia com a adscrita a la seua jurisdicció eclesiàstica. L'Alcúdia, com hem dit abans, era una alqueria islàmica, situada al cim d'un altet prop del Ràfol, el nom de la qual encara es conserva en aquesta partida del nostre terme. Va estar habitada fins al 1609, any de l'expulsió dels habitants moriscos, i quedà definitivament deserta fins a l'actualitat.

La primera edificació del culte cristià va ser probablement l'ermita. No coneixem la data de la seua construcció però ja devia existir en el segle XVII. Té una sola nau de volta de canó i està dedicada a sant Blai i sant Francesc.

L'altre edifici important és el temple de l'església parroquial. Construït entre els segles XVII i XVIII, probablement sobre les restes de l'antiga mesquita islàmica, és d'estil neoclàssic, té planta de creu

l·latina inscrita, volta de canó i un casquet en el creuer. La façana i el campanar van ser reformats el 1908, cosa que donà al temple un aire lleugerament modernista. L'església té com a titular la Mare de Déu dels Àngels i com a patró actual el Diví Salvador.

De final del segle XVIII tenim el testimoni del botànic Josep Cavanilles que en el seu recorregut per tot el territori valencià es va acostar al nostre poble. Diu Cavanilles que aleshores tenia 89 veïns i que la seua economia es basava en l'agricultura i en la fabricació de gerres: «Igual industria [les gerres] tienen los del Ráfol de Salem, pueblo de 89 vecinos, situado entre Salem y Castelló: la agricultura les produce 800 libras de seda, 320 cahices de trigo, 250 de maiz, 11.500 cántaros de vino, 3160 arrobas de aceyte, 9 de algarrobas, 600 de frutas, y 700 de hortalizas.»

Durant el segle XIX cal destacar el continu assot de les pestes, sobretot del còlera, que afectà sensiblement el habitants del Ràfol. Una d'aquestes pestes de còlera és l'origen del miracle del nostre patró, el Diví Salvador, que va alliberar el nostre poble d'un mal tan terrible. La mortaldat que aquella epidèmia va causar entre els rafo-lins va ser immensa. En 1885 s'arribaren a comptar 100 morts en un poble com el nostre, que llavors tenia uns 600 habitants.

Del segle passat també és la famosa Guerra de Palloc. Cap a l'any 1872 hi hagué un enfrontament armat entre una partida de revolucionaris, comandats per un capítost anomenat Palloc, i l'exèrcit republicà. L'exèrcit reial que anava en persecució dels rebels s'hi va enfrontar justament en el lloc del Ràfol. El resultat de la batalla va ser la derrota dels revolucionaris. Ω

Els papes (o bisbes de Roma), un feu dels clans italians

Segons diu oficialment l'església Vaticana, l'Esperit Sant tria els Papes a través dels cardenals del Vaticà. Nosaltres ho dubtam molt, car, dels 258 papes i bisbes de Roma, veiem com un 79% són papes o bisbes nats a Itàlia i, entre ells, un 39% a la mateixa Roma. És difícil d'empassar-se que Itàlia, una país tradicionalment destacat en corrupcions, sia el lloc triat per Déu per a 4 de cada 5 dels seus suposats representants a la Terra.

Al nou Testament diu que, després de marxar Jesucrist, el vicari o representant de Crist a la Terra és l'Esperit Sant diví (Joan 7:30, 14:26 i 20:22, Fets 2:33, 5:32, etc.), i enlloc no parla de cap papa ni infalibilitat humana ni primacia de Roma, ni tan sols de l'apòstol Pere (disciplinat per haver negat Jesús i durament renyat per Pau a Gàlates 1 i 2) a qui ningú mai no anomenà papa (prohibit explícitament per Jesús a Mateu 23:9).

Sols un 21%, dels papes (uns 54) no són italians front a uns 203 d'italians (uns 100 de la mateixa ciutat de Roma, 6 florentins, 5 d'Etrúria, Campània, Milà, Bolunya i Nàpols; 4 venecians, genovesos, de Siena, Anagni i Tusculum, 3 sicilians, etc...).

D'aquest 21%, un 9% són llatins o romànics europeus (2 sards, 15 franco-occitans, 2 dàlmates, 2 catalans -els Borja- 1 portuguès i un espanyol: 23 en total). Un 4%

són grecs (11), un altre 4% semites (6 sirians i 3 africans, un 3% germànics (6 alemanys, un anglès i un neerlandès), un 0'4% eslaus (Wojtyla), un 0'8% d'Epir-Albània (2) i 2 ò 3 més sense identificar.

Cal aclarir que no hi comptam pas els antipapes com el Papa Luna, dels quals n'hi ha 37 més d'importants.

En total tenim que el 96% dels papes són europeus, el 88% de llengua romànica o neollatina, el 79% italians i el 39% nats a la ciutat de Roma. Més sospitos és encara les llargues llistes de papes successius de la mateixa procedència, com ara: 13 papes successius nats a Roma entre el 772 i el 884 (entre el 752 i el 1012 hi ha 40 papes romans per 1 d'altres indrets), Els 7 papes franco-occitans successius durant el papat d'Avinyó (Occitània), o els 5 papes alemanys successius (1046-1059). O els nostres Borja, quasi successius i tot just quan els catalans acaben de conquerir Nàpols i amenacen Roma.

És palès que la tria de papes ha vingut, doncs, donada per interessos humans (polítics i econòmics) i no cal culpar Déu de llurs fal·libilitats humanes.

Durant llargues èpoques, el Papat ha estat un simple càrrec en mans de la noblesa romana i italiana seculars. Ajuda Evangèlica dels Països Catalans. Ω

Notícies breus

* El nunci del Vaticà a l'Estat espanyol, l'hongarés anticatalà monsenyor Lajos Kada afirma que Joan Pau II té mala imatge a Espanya (i pitjor a Catalunya). Dóna la culpa als periodistes que distorsionen les seves paraules i escrits.

Malgrat que la Associació Joan XXIII exigeix el penediment de l'Església espanyola per recolzar la dictadura, el bisbe valencià Gea no creu que l'església hagi de demanar perdó. Tampoc ho creu la Fundación Francisco Franco que qualifica de barbaritat la petició del bisbe català Joan Carrera, mentre que la "Union de Ex combatientes" va dir que aquesta petició era una majaderia.

L'Església catòlica del País Valencià vol completar el genocidi espanyol. PSOE, EU i UPV, consideren "inadmissible" la decisió del bisbe Reig de reduir més encara la celebració de mises en català a la diòcesi de Castelló. El Bloc Jaume I diu que el bisbe "trenca" amb l'actitud dels bisbes antecessors.

Assíria, la dona de O rei, el brasiler Edson Arantes do Nascimento Pelé, no dubta pas que el seu marit abandonarà la religió catòlica per a convertir-se a la llei Evangèlica, com ella. Tenc l'esperança que, aviat serem una família genuïnament cristiana i així no tendrem problemes en l'educació dels nostres fills, declarà la jove companya del ministre d'Esports del Brasil a la revista Família Evangèlica. Ω

Monsenyor Lajos Kada.

"Reservat el dret d'admissió" contra la invasió demogràfica

1941-1945. No eren xenòfobs els francesos quan cridaven: "Fora els alemanys de França". Tampoc no ho són ara quan criden: "Fora els cinc milions d'immigrants àrabs no volguts, no sol·licitats, il·legals, que han envaït de manera massiva però discretament la terra francesa".

No eren xenòfobs els vietnamites quan cridaven: "Fora xinesos, japonesos, francesos i nord-americans del Vietnam, en els darrers 150 anys".

No són xenòfobs els tibetans que criden: "Fora xinesos del Tibet, ja siguin soldats, treballadors o funcionaris".

No són xenòfobs els irlandesos

quan criden: "Fora anglesos del nord d'Irlanda, siguin militars, funcionaris o els descendents dels invasors enviats per Cromwell que mai no s'han integrat a Irlanda".

No són xenòfobs els bretons quan criden: "Fora Francesos de Bretanya, siguin soldats, funcionaris, jubilats o obrers".

No són xenòfobs els catalans quan reclamem que, en règim d'autonomia com en independència política, Catalunya ha de tenir el control del seu espai territorial. No ha de permetre que altres pobles, escudant-se en els Drets de l'Home, s'atribueixin el dret d'envair-la a lloure amb els seus excedents

demogràfics, amb els seus obrers en atur, amb el seu fanatisme islàmic.

Si tots aquests casos no són xenofòbia, aleshores que és?

Xenofòbia vol dir textualment odi als estrangers. És a dir, a tots els estrangers, sense entrar en detalls si t'han envaït el país com si no. De manera que quan una nació és envaïda per una altra, sigui militarment o demogràficament, és lògica i convenient la reacció de legítima defensa, de no deixar-la entrar o d'expulsar-la del sòl patri. Això no és xenofòbia, ni intolerància, ni racisme, ni feixisme, és defensar-se'n. És respondre com cal

a una agressió d'una a més nacions imperialistes. Amb el benentès que una nació tercermundista no queda exonerada de la seva responsabilitat imperialista, si exporta d'ama-gatotis a Europa els seus excedents demogràfics, els seus obrers a l'atur i amb ells el seu fanatisme islàmic.

"Yankees gou home" no era racisme, ni xenofòbia, ni feixisme, ni intolerància; entesos. Per la mateixa regla de tres no ho és: A Catalunya no hi volem invasors espanyols, ni àrabs ni de cap altra nació. El poble català reclama el dret de controlar el seu espai nacional, perquè no vol ser envaït". Si no és així,

és que Catalunya i el Vietnam no son jutjats amb el mateix principi.

Qui discrimina Catalunya? El fals progressisme a sou d'Espanya. I Espanya vol espanyolitzar Catalunya utilitzant la immigració massiva tercermundista. Una immigració que entra a Catalunya sense el consentiment del poble català, ni de cap institució catalana.

El fals progressisme troba bé que totes les nacions posin a l'entrada del seu territori el rètol: "Reservat el dret d'admissió", per barrar el pas a la immigració no volguda. En canvi nega aquest dret a Catalunya. **Lluís Morera i Pasqual**, Estat d'Andorra. Ω

L'esclavitud i els papes

* Alexandre III (+1181) "Si són capturats (els col·laboradors dels turcs) seran lliurats com esclaus als seus capturadors". Concili Laterà III, any 1179. (CHC, 281) (1)

* "L'actitud general de l'Església envers l'esclavitud queda ràpidament definida pel fet que era propietària d'esclaus: Papa i bisbes, abats i rectors... tots posseïen esclaus... L'Església fins i tot condemnava a aquells que induïen als esclaus a desobeir o a fugir (CHC, (1) 280)... un concili local promulgà aquesta llei: "es nega la comunió a l'esclau fugit, mentre no torni al seu amo". Així mateix als Lateranens IV, Lyó I i Lyó II. Quatre concilis "ecumènics" sancionant la pràctica de la esclavitud i fent ús d'ella com a dissuasió!". CHC, 281). (1)

* Nicolau V (+1455) pel breu "Divini amore communiti" (16 juny 1452 autoritza plenament a Alfons, rei de Portugal, "per envair, conquerir, capturar i subjugar... els regnes... i dominis, terra i possessions dels sarraïns, pagans, infidels i enemics de Crist, i per a subjectar les seves persones a esclavitud de per vida". Aquesta facultat li es ratificava dos anys més tard per la bula "Romanus Pontifex".

* En temps d'Innocenci VIII el Rei Ferran d'Aragó regala 100 esclaus al papa i aquest els reparteix entre els cardenals i la noblesa romana. (CHC, 283).

* Alexandre III (+1503) concedeix als Reis Catòlics... el poder de subjugar als seus habitants... (els habitants primers) d'Amèrica (CHC, 283 i OR, 41).

* Pau V (sant) (+1572). Posseïa 400 esclaus, en la seva majoria, turcs. Després de la victòria de Lepant n'hi regalaren 500 més (NHI, 196)(2)

* Urbà VIII (+1644). Compra esclaus als Cavallers de Malta, pel seu servei (NHI, 196)(7)

* Pius VI (+1799). Usa esclaus per a les seves galeres, els encadena durant la nit... quan, en aquell temps, les grans potències europees ja havien abandonat aquests usos (CHC, 280) (8)

(1) CHC: Church Conciliarity and Comunion, (Lluís M. Bermejo, S.J. Gujarat Sahiya Prakah)

(2) NHI: Nueva Història de la Iglésia, 1986, Madrid.

(7) (Els esclaus estaven seguts amb l'esquena a la paret, fermats per unes argolles en el coll i els braços. Se-ls alliberava una vegada al dia perquè poguessin fer les seves necessitats. En general els esclaus vivien en una misèria repulsiva, degut a la seva total manca d'higiene... Sovint a una casa hi havia tota la família, el pare, la mare i els fills, però, per anar a Amèrica, depenia dels compradors, doncs el pare anava a Luisiana (USA) la mare al Brasil o a Cuba i els fills a Tahití. Sortien d'aquí amb números i no amb els seus noms africans... El valor d'un nin depenia de la seva dentadura, i el valor d'una dona, dels seus pits... Els palpaven com si fossin bestiar per a permetre al comprador europeu jutjar sobre el valor o la musculatura de cada un. Els Ioruba éren considerats com a elements reproductores i eren denominats esclaus mascles o sementals... [Mundo negro, 343.45])

(8) D'un anunci publicat l'any 1769 a l'Amèrica del Nord: "Charleston, 24 de juny 1769- EN VENTA, el dijous 3 d'agost pròxim, UNAC RREGA DE NORANTA-QUATRE NEGRES SANS I ROBUSTS, consistent en 39 homes, 15 nins, 24 dones i 16 nines, duits de Sierra Leona, pel bergantí "Dembia" (NEWSWEEK, abril 6, 1992,35). Durant els segles XVI, XVII i XIII, comerciants catòlics anaven a l'Àfrica a "caçar" negres que, conduïts en condicions infrahumanes a les colònies, eren venuts com si fossin bestiar. Mai va sortir una protesta un poc clara i contundent per part de l'Església. Per a vergonya de l'Església, les primeres protestes no sortiren d'ella sinó dels homes de la "il·lustració". Montesquieu i altres. Les primeres manifestacions del moviment abolicionista no vengueren de l'Església catòlica: foren els Quàquers anglesos, el 1671. Mentrestant, cent anys més tard, l'esclavatge encara floria als Estats Pontificis: Fou a començament del segle XIX quan l'Església pujà al vagó de coa del moviment antiesclavitud. Ω

Llengua catalana L'imperatiu de 1ª i 3ª persona: una forma genuïna

Cada vegada més escolt, sobretot la gent jove de ciutats, usar i abusar de la construcció "anar a + infinitiu". A banda de ser un calc del castellà, té el problema afegit que pot confondre's amb el nostre passat perfecte perifràstic, com ara:

"vaig a estudiar" / vaig estudiar.

"vaig a ajudar" / vaig ajudar.

"vaig a oir" / Vaig oir

Quan pens en el parlar de la meva àvia i la gent gran de Castelló de fa anys, m'adon que no s'expressaven així, ans deïan:

deixa'm estudiar

deixa'm ajudar

deixa'm oir

O sia, la mateixa construcció que l'imperatiu anglès:

deixa'm ajudar-te (let me help you)

deixa'm dir-li...(let me tell him...)

deixeu-nos dir... (let us tell...)

deixeu-nos oir... (let us hear...)

deixeu-los marxar (let them gou away)

deixa'ns cantar (let us sing)

deixeu-me pensar (let me think).

deixeu-la explicar-se (let her explain)

Aquesta forma, a més d'unes connotacions més tolerants i educades que les formes castellanitzades o més semblants a les castellanes:

"que marxin" / deixeu-los marxar

"que s'expliqui" / deixeu-la explicar-se

etc.

Ara bé, "anar a + infinitiu" no accepta pas sempre aquest "imperatiu genuí", de vegades poc adient o massa forçat. En tals casos podem usar formes futures simples o les perifrasis "estar a punt de" (o el seu equivalent més clàssic: "Cuidar") o "voler" en present o condicional, o encara d'altres solucions semblants.

"vaig a estudiar":

"deixem estudiar

estic a punt de (ficar-me a) estudiar

vull estudiar

voldria estudiar

estudiaré (ara)

etc...

En cada ocasió podem triar la forma més adient al cas, sense regide-ses. Caure en la rigidesa i les solucions estereotipades vol dir que ens manquen els recursos creatius genuïns per a enfortir i fer reviscolar la contaminada llengua catalana que parlen, sobretot, els joves urbans i, massa sovint també, professors de català i "nacionalistes", sobretot al País Valencià.

Deixeu-nos reintroduir amb força aquest esmorteït, i creatiu imperatiu. Deixeu-lo reviscolar, si us plau. **RICARD COLOM**. Ω

el lleu de tots
mereix un respecte
FORA FUMS!

PETITS ANUNCIS

BORSA IMMOBILIÀRIA

Llog per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Traspàs fusteria al carrer d'Antoni Rosselló a la barriada de la Soledata de Ciutat. Tlf. 271065

Lloc solar de tres quarterades al carrer de les parcel·les de s'Arenal, apropiat per a restaurant o gran superfície. Tel. 660484.

Per no poder atendre, se traspassa restaurant en ple rendiment a Badia Gran. Tlf. 741191.

Venc casa de tres plantes acabada de restaurar a Sa Pobla. Tlf. 477217.

Cerc cases per llogar tot l'any (anys 98/99), amb piscina. Tlf. 864424.

SERVEIS PROFESSIONALS

S'ofereix jardiner amb coneixements de cuina. Demanau per en Lluís. Tel. 604790.

Cerc feina per guardar nins petits a ca seva a ca meva per les zones de Sineu i Maria. Tel. 525380.

La Casa Catalana de Mallorca ensenya ball de bot i sardanes. Tel. 753559.

Si vols fer feina amb els àngels, apunta't al "Taller dels Àngels". Informació al telèfon 281642 (Xesca).

Cerc feina per guardar nins a Can Picafort o Inca. Carrer Nou, 5, Maria de la Salut.

S'ofereix pintor empaperador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Bugaderia Llitterma. Autoservei, rentat en sec i en ba-nyat, neteja de catifes, servei ràpid. C/ Virgili, 17. Tel. 266331. Can Pastilla.

Planxisteria, pintura, mecànica. Taller San Francisco. Camí de Son Fangos. Tel. 490314. Es Pil·larí.

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i

pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. Son Ferriol.

Si teniu qualque vidre trencat, cridau al 473819 i el vos posarem tot d'una.

Cerc feina per fer a ca meva. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netedat i rapidesa. Tel. 771005.

Televisors, vídeos, ràdio-cassettes, els arreglam. Electrònica J. Garcies. C/ Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'en Rabassa.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

Cerc feina per guardar nins a la comarca de Cala d'Or. Tlf. 842156.

PERSONALS

Al·lota de 17 anys s'ofereix per a feina seriosa o per a donar classes d'EGB. Tel. 677727.

Vull deixar d'ésser esclau dels castellans. Cap partit polític m'ajuda a aconseguir la llibertat. Me vols ajudar tu? Telefona'm al 964 531 175. Josep Casalta.

Atenció, catalans i catalanes independentistes. Vull cartejar-me amb tots vosaltres. Estic boja pel bon rock català: Sau, Els Pets, Lax'n'busto. No us talleu i escriviu a Marta. Indústria, 114-08030 Malgrat de Mar.

Als Països Catalans es fa molt bona música! M'agrada, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes, si somnieu en una nació lliure plena de música catalana i de vibracions nostres, escriviu-me: Francesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Ens agradaria cartejar-nos amb al·lots i al·lotes que com nosaltres estiguen penjats/penjades per Lax'n'busto i que defensin la nostra llengua. Raquel Llagostera Costa. Gardènia, 4-08880 Cubelles.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides, etc. Abstenir-se els qui vagin de mala fe. Apartat 1.792 Ciutat.

Pensionista de 78 anys, 1'80

d'altària, català. Vull conèixer senyora pensionista entre el 50 i 70 anys, per no estar tot sol. Tenc bona pensió i pis amb 5 habitacions i dos banys. Cerca'm al 462536. Ferran.

Hola! Som una al·lota felanitxera. Som molt independentista, iestic boja pels Sau, pels Ocults i pels Pets. Segur que si m'escriviu feim una gran amistat. Som molt divertida. Adéu. M. Glòria. Carrer d'en Magallanes, 29- 07670 Portocolom.

Senyor seriós i responsable de 53 anys. S'ofereix per cuidar senyor major i atendre'l en totes les seves necessitats. Per entrevista podeu escriure a n'En Carles. C/ Reis Catòlics, 31-07008 Ciutat de Mallorca.

Vull intercanviar revistes, còmics, fanzines i adhesius amb tots aquells joves que estiguin orgullosos de tenir sang catalana o basca a les seves venes. Pau Arranz- C/ 2 Volta 31- 07209 Son Mes-quida-Mallorca.

Viudo mallorquí de 52 anys, abans casat amb una estrangera, se relacionaria amb mallorquina de 35 a 45 anys. També podria ser estrangera, però mai forastera. JABP. Apartat 161-07600 s'Arenal.

Cerc al·lota fins els 33 anys amb les ungles llargues, romàntica, una femella maca. Escriviu-me a: Oscar, C/ Ausias March, 36-6-1 07003 Ciutat.

Jove de 29 anys, fadrí, amb estudis universitaris, agradós i simpàtic, desitjaria conèixer al·lota formal de 20 a 27 anys. M'agrada el ball de saló i som bastant actiu. Anima't i escriviu-me a l'apartat 690 de Ciutat.

Estudiant de ciències polítiques de 26 anys. Som independentista andalusí i m'agradaria mantenir correspondència amb independentistes catalans. Antonio. Apartat 74 Sant Fernando (Càdis).

Hola! Soc un noi de 12 anys. En dic Josep i soc del Barça. m'agrada el futbol i el bàsquet. Voldria cartejar-me amb alguna persona. Sóc català. Escriviu-me. Josep Chillida. C/ la Bassa, 23 43530 Alcanar (Tarragona).

Hola, Em dic Raquel i tenc 14 anys. Tenc ganes d'escriure'm amb gent de 14 a 16 anys. Si vols escriure'm... Raquel González-C/ Ansel Calvé, 13, 1º 3º-08950 Esplugues de Llobregat (Barcelona).

Atenció amics i amigues! Si voleu conèixer gent (25-55 anys) per fer activitats com excursions, sortides, sopars, etc., acostau-vos el divendres de 20'30 a 22'00 a la Cafe-

teria Niza de la Plaça d'Espanya de Ciutat.

Som un jove de 24 anys, fadrí, cansat d'espanyolistes monàrquiques. Vull cartejar-me amb al·lotes independentistes d'entre 20-28 anys. Som simpàtic, idealista, seriós en termes de parella i català. Prometo respondre. La meua adreça és: Miquel Àngel Rodríguez; Pl. Poeta Juan Boscán, 4-4c; 18013 Granada (Andalusia).

Cerc al·lota sense fills de 22 a 28 anys. Signe Lleó o Sagitari, que sia capaç d'estimar sense traïció. Telefona'm al 512018 dies feiners a partir de les 23 hores.

Fadrí sincer de 30 anys, simpàtic i agradable vol conèixer al·lota formal per una relació seriosa de parella. Escriviu a: Sebastià, carrer des Cubells 6, 07660 Cala d'Or, o telefona'm al 657739.

COMUNICATS

La Generalitat de Catalunya ofereix a entitats i de franc llibres, fulletons i material informàtic sobre la nostra història nacional. Per rebre'ls, cal enviar una sol·licitud a la Generalitat fent esment de l'entitat, adreça, telèfon, l'ús que hom en pensa fer i el nom complet del qui fa la petició amb la signatura i segell de l'entitat. Molt indicat per a professors d'història, ciències socials, català, centres d'ensenyament, biblioteques...

Si vols rebre la revista L'ILLA gratis, la pots demanar a Edicions Bromera, Polígon Industrial, 46600 Alzira. Tel. 96-2402254

Per a tots aquells i aquelles que vulguin lluitar contra l'invasor, contra els traïdors, contra l'explotació obrera, i per una terra lliure i catalana, els Maulets tenim obert l'apartat de correus 349 C.P. 43480 de Salou (Tarragona), per a qualsevol informació o col·laboració contra l'ocupant.

Si voleu rebre una subscripció gratuïta al Butlletí de la Fundació per la Pau (entitat contra l'armamentisme i la guerra) podeu adreçar-vos al telèfon (93) 3025129 o al carrer Pau Claris, 89, Barcelona 08010.

Si voleu rebre llibres en català gratuïts sobre diferents temes d'actualitat, socials o teològics, sols us cal escriure a *Cristianisme i Justícia*, carrer Roger de Llúria, 13, Barcelona 08010, o telefonau al (93) 3172338.

La delegació catalana de la CSEM, grup d'ajut als països de l'Est, fa una crida per enviar roba, menjar, sabates, medicines etc. Per demanar adreces on enviar-ho personalment, podeu adreçar-vos a: Benjamí Planes, CSEM, passatge Miquel Carreres, 11, 08206 Sabadell. Tel. (93) 7262 918.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc., sobre el

tema d'alliberament nacional, escriviu a l'Associació «Xavier Ro-meu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'Apartat 15.071 de Barce-lona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana (JERC), i rebre els nostres butlletins, escriviu ara mateix a: JERC-Illes. Santiago Russinyol 1, àtic. 07012 Ciutat de Mallorca.

Estam interessats en un intercanvi cultural amb persones i institucions dels Països Catalans que desitgin informar-nos sobre el passat i el present del dits països i estiguin interessats en qüestions vinculades a l'Argentina. Escriviu-nos a: Baigorria 1337 .200 Rosario-Argentina.

Acció Cultural del País Valencià i el Bloc Jaume I ja és a Internet. Si voleu intercanviar propostes d'acció i lluita, o informar d'activitats, etc., podeu connectar: ACPV @vic.servicom-es

Si voleu col·laborar amb "Ajuda per als nens del carrer", grup català d'ajut a nins abandonats sobretot a Sud-Amèrica, podeu informar-vos al telèfon 93/6666354 o ingressar donatius a la Caixa 2100-3071** 721010.

Vos recomanem boicotejar les ONG's espanyoles AGNUR Espanya, Médicos del Mundo i Unicef amb els bancs espanyols Central Hispano i Banco de Santander que els donen suport.

Grup que té com a finalitat aconseguir la màxima difusió de independentisme arreu de la nació catalana vos enviarà mostres de material editat. Esperam les vostres idees i la vostra col·laboració. Escriviu a l'Apartat 13.203-08080 Barce-lona.

Subscripcions gratis a còmics en català per a nins de 6 a 10 anys. "El Llaüt de Xàbia" -Apartat 53-Xàbia 03730 Patrocinat pel Magnífic Ajuntament de Xàbia.

Cursos gratuïts de llengua andalusina. Podeu adreçar-vos a: LLENGUA (Enseniansa a Dittansia de la Yenwa Andalusina) P. Pedro Romana, 1-4-2-14007 Còrdova.

Si ques rebre el Puxa Asturias en to casa, y de baldre, sólo tienes qu'enviar la direcion a: Endecha Astur-Puxa. Cai Llangreu, 10, 2º-Xixon 33206-Asturies.

La meua col·lecció té 20.000 adhesius polítics. Faig exposicions. Crec persones que hem facin arribar enganxines de l'Esquerra Revolucionària. Paniello-Apartat 139 - 22400 Monsó-Osca.

Necessit vaqueria de devers 4 quarterades per llogar al pla de sant Jordi de Ciutat. Telefonau-me al 821405 horabaixes.

"El Full" és una publicació interna de l'Associació Roca i Ferreres. Si voleu rebre'l gratuïtament comuniqueu-nos el vostre nom i adreça: Apartat de correus 9247, 08080 Barcelona.

Motos Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

Lluita, la revista de l'independentisme valencià és a Internet: <http://www.estelnet.com/lluita>.

Si voleu afiliar-vos a sindicats nacionals catalans: C. S. C * 93 4541188.

Oferim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: Ajuda Evangèlica dels Països Catalans. Apt. de Correus 1.022. 12995 Castelló. Tlf. (964) 207607.

Els Castellans de Mallorca, necessitam gent!! Si t'agrada passar-ho bé. Si vols tenir nous amics sans i saludables. Si t'agrada fer pinya amb un projecte nou: Feste Castellera!! Vine a veure'ns!! Assagem els dissabtes a l'Escola d'Adults son Canals. Carrer son Canals, 10. Telèfon 452414, Isidre.

Pintors, escultors, fotògrafs, etc., interessats en exposar les seves obres, així com gent interessada en comprar o simplement en visitar l'exposició del moment, podeu passar pel Café es Museu. Carrer Guillem Timoner, 10-Felanitx.

A tots els menorquins que lluiten per l'alliberament i reunificació nacional, si voleu rebre informació sobre el Partit per la Independència (PI) i de la seva branca juvenil. Joves independentistes dels Països Catalans. Escriviu a: Maür-Ruben Vinent. Carrer dels Frares, 49. Cat-07701 Maó-Menorca.

Animo a tots els independentistes de les Illes i de la resta dels Països Catalans que solen anar a les festes de Menorca per l'estiu a que ajudin, a més de beure pomada, a fomentar la consciència nacional. Porteu tots el mocador independentista al coll.

Grup folclòric sense gaire pretensions cerca sonadors i sonadores, cantaires i gent engrescada per seguir fent coses. Actuem alguna vegada, no guanyam gaire, però ens ho passam d'allò més bé. Ens reunim els dimecres a les 20'30 al Rafal Vell (Antiga escola). Som gent acollidora. Trucau al 971 505374

BORSA DEL MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlem Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

VENDES

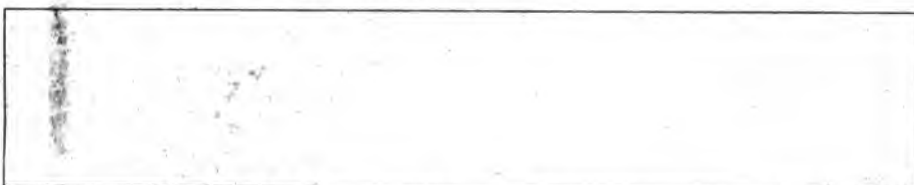
Venc piano marca TLEYEL, ur quart de coa, en bones condicions Mig milió de pessetes. Tlf. 93937: 151.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL de Mallorca

Nom.....DNI.....
Cognoms.....Tel.....

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i envieu-lo a:
L'ESTEL de Mallorca. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

RECORDA
Quan hagi llegit aquest periòdic, si no en fas la col·lecció, regala'l a un amic, veí o parent
EL PAÍS HO NECESSITA

Illes Canàries (III)

Després de l'arribada dels espanyols va començar, per al poble canari, un període de gran decadència malgrat el tractat que es va signar amb els guanches on es garantia el respecte als drets individuals, a la propietat i tota una sèrie de coses que de seguida es varen oblidar. Amb la conquesta i colonització d'Amèrica, els espanyols varen introduir moltes innovacions agràries (tabac, patates, blat de moro, canya de sucre, vinya) que varen ajudar i beneficiar als espanyols però també als guanches.

Als inicis del segle XVIII, però, l'economia canària sofria un període de decadència i misèria a causa de la crisi de la vinya i de l'agricultura tradicional, en general conseqüència de la competència dels mercats americans. En aquella mateixa època i, a causa de tota aquesta sèrie de fets, es va produir una forta emigració canària vers Amèrica. El retorn dels emigrats enriquits va ajudar a crear una burgesia autoctona en contradicció d'interessos amb els peninsulars i amb la metròpoli. L'any 1852 va ser un moment crucial per a les contradiccions econòmiques i el moviment d'alliberament nacional. El Govern de l'Estat espanyol, fent front a la misèria regnant i al perill d'una nova guerra colonial que complicaria encara més la ja existent a Cuba, va concedir a les Illes Canàries l'estatut de port franc, concretament l'onze de juliol de 1852, sota el regnat d'Isabel II. Aquest fet va contribuir molt a millorar la situació econòmica del poble canari.

Actualment, malgrat el seu estatut especial que afavoreix sobretot al capital estranger, i més concretament des de 1960, l'arxipèlag canari sofreix una forta crisi deguda a la inflació. Els capitalistes espanyols i estrangers, i una part de la burgesia autoctona controlen quasi tota la terra de cultiu. Només cal dir que el 3% de grans terratinents posseeixen el 75'6% de la terra mentre que el 90% de petits propietaris ocupen només el 13% de la superfície cultivable. La superfície mitjana dels petits propietaris és de 0'9 H^a. La superfície dels terratinents arriba a les 934'6 h^a. Com és pot deduir, la gran riquesa i la gran misèria es toquen.

Als petits pagesos canaris només els resten dues solucions: anar a treballar als ports de les ciutats o a les empreses turístiques o bé emigrar. Les classes populars canàries, camperoles per definició, s'estan proletaritzant a marxades forçades.

A part dels interessos peninsulars hi ha els estrangers. Estats

Units és el que té més capital invertit i també el que en treu més profit. La refinaria de petroli de Tenerife, la CEPESA, una de les més importants del món (10 milions de tones de capacitat), està controlada per la Caltex, Bank of Amèrica i el Continental Charbon Co. La distribució del petroli la controla la Mobil Oil i la Texaco i les indústries derivades, Esso-Standard, etc. I no parlem de la penetració de capital estranger mitjançant la indústria turística i el comerç local completament controlat per aquest.

Aprofitant la situació estratègica de l'arxipèlag, els Estats Units i França hi han establert nombroses bases militars. Quan al turisme, els autoctons no en treuen cap benefici, tot el contrari, ha produït un augment del cost de vida considerable. L'any 1973 varen visitar les illes 960.000 turistes. Cal tenir en compte que els canaris són 1.500.000. A part dels turistes hi ha l'exèrcit (20.000 soldats.)

Els nacionalistes canaris, però han subratllat diverses vegades que no estan contra el turisme i que, en temps futurs, quan aquest pugui estar lluny del capital estranger, podrà ser un recurs econòmic important. Mentre la situació no s'estabilitzi són contraris a l'afluència turística.

En resum, la població activa, 36% de la totalitat, es reparteix de la manera que segueix:

Sector primari (agricultura i pesca): 36%

Sector secundari (indústria): 25%.

L'any 1960, el 52% de la població activa era del sector primari.

A part de les referències a la situació i a l'evolució política general, ens resta parlar dels moviments polítics i organitzacions d'alliberament nacional. Farem escassa referència als partits d'àmbit estatal que actuen a les illes, fins i tot als d'esquerres. Cal dir que els problemes més greus que se'ls planteja és justament l'existència de partits polítics d'esquerres formant part de concepcions estratègiques a nivell sempre de l'Estat espanyol, que malgrat proclamar-se antiimperialistes, no reconeixen cap altra realitat nacional que la reflectida per l'Estat i que no volen admetre el caire colonial de la situació de l'arxipèlag canari. Segons els patriotes guanches, la qüestió canària està deslligada de la problemàtica europea ja que Canàries és una nació africana. Els nacionalistes canaris creuen que les organitzacions polítiques d'esquerres espanyoles cauen en el mateix error en què va caure, per exemple, la majoria de partits

francesos -inclòs el Partit Comunista Francès- en relació amb Àlgeria. El paper aferrissadament en contra de la independència algeriana per part de molts "demòcrates" i "socialistes" francesos va plantejar un problema encara no resolt: el reconeixement efectiu del dret d'autodeterminació dels pobles. Aquest mateix fenomen el trobem curiosament reflectit en el cas del Sahara Occidental... Mentre les forces demòcrates i d'esquerres de tot l'Estat espanyol condemnaven l'ocupació del territori saharià per part dels exèrcits marroquí i maurità, l'esquerra d'aquests dos països col·laborava amb l'exèrcit del rei del Marroc en el genocidi del poble saharià. Contràriament, durant la dominació espanyola, els patriotes saharians varen trobar cert suport en els socialistes dels països que ara són els seus amos. Les relacions de domini i d'exploatació no són tan sols explicades mitjançant la dinàmica de les classes socials, la lluita per l'hegemonia a nivell nacional és un fet paral·lel.

Després del 1939, l'arxipèlag canari va conèixer un període de decadència política del qual no se'n va sortir fins a la fi de la dècada dels '50. L'any 1959 va ser l'inici d'una renaixença cultural important. Les declaracions de l'ONU en relació als drets dels pobles africans significà molt per al naixent moviment nacional canari.

Entre els anys 1960 i el 1962 hi va haver una intensa activitat dirigida pel Moviment Autonomista Canari, creat l'any 1960 amb el propòsit d'unir les diverses tendències nacionalistes de l'arxipèlag existents en aquell moment. Del 20 al 24 de març del 1960 una gran manifestació paralitzà la ciutat de Santa Cruz de Tenerife. El 25 de març del mateix any, a Las Palmas, després d'un partit de futbol, 15.000 persones es manifestaren pels carrers als crits de "Visca la independència" i "Fora els espanyols". Aquests fets motivaren una forta repressió que culminà en un procés de guerra contra un gran nombre d'independentistes canaris. En aquella mateixa època, Antonio Cubillo, conegut advocat canari, en sortir de la presó, va encarregar-se de la direcció i organització del moviment. A partir d'aquell moment de desenvolupament, les organitzacions nacionalistes canàries arribaren a plantejar-se la qüestió com un fet netament internacional, com un problema entre nacions i no pas com una reivindicació d'autonomia que pot ser resolta com un problema intern més de l'Estat. Ω

Fa 4 anys que en Bienvenido Garcia d'Andalusia va obrir el **Forn s'Estació** a la barriada de ses estacions de Ciutat. A més de pans i pastissos, en Bienvenido despatxa cafès i infusions. A la fotografia amb la seva filla Lurdes.

Fa 5 mesos que en Fabià Belmaña de Bons Aires ha obert el **Restaurant Viejo Vizcacha** a la barriada de l'Obelisc de Ciutat. Despatxa les parrillades argentines, els pollastres a l'ast i les pizzes italianes.

Fa 5 anys que en Joan Oliver de Llorito va obrir la **Perruqueria Oliver Estilistes** a la Plaça de l'Obelisc de Ciutat. En Joan és regidor per UM a l'Ajuntament de Llorito.

Fa 21 anys que na Maria Martorell regenta la **Gelateria i Xocolateria can Tomeu** a la Plaça de l'Obelisc de Ciutat. Està a punt de traspasar el local i partirà amb el seu home a fer un llarg viatge per la Índia.

En Miquel Àngel Jaume de Porreres i en Xavier Serrano de Barcelona s'han associat per obrir l'**Agència de Viatges Marivent** a la barriada de l'Obelisc de Ciutat. En vistes a aquesta primavera reconanen anar a esquiar al Pirineu català o a prendre el sol a les Illes Canàries.

En Pep Mandai de sant Joan i en Serafi Prim de son Cervera són els barbers més antics de la barriada de l'Obelisc de Ciutat.

En Joan Planes i la seva filla Antònia regenten el SYP de la barriada Fleming de Ciutat. A la foto amb una venedora, na Catalina Llinàs.

Fa 4 anys que na Miquela Bordoy regenta la sucursal del **Forn Can Guillem** al Secar de la Real. El forn vell que regenta son pare té més de 160 anys.

És veritat que tot és qüestió de preu?

Vaig sentir una conversa entre dues persones (A i B) que poc més o manco digueren això:

A-Si ara vengués una persona i t'oferia cent mil ptes. per anar a jeure amb ella una nit, tu que feries?

B-De cap de les maneres"! Què t'has pensat tu?

A-I si enlloc de cent mil pts t'oferia tres milions?

B-Tampoc home, tampoc.

A-Doncs ara imagina't que t'ofereixen deu milions de pts per passar una nit amb aquella persona, que tu saps que és simpàtica, agradable, guapa, i que l'endemà cobraràs aquesta quantitat i no el tornaràs a veure mai més si tu no vols.

B-Bé, no ho sé, no se que faria; però vaja, deu milions... Tal vegada en podríem parlar.

A-Veus com tot és qüestió de preu?

De vegades hem sentit dir que "tothom té un preu", o aquella dita: que diu "tant tens tant vals", tot fent referència al poder que exerceix sobre les persones el poderós cavaller "el doblar".

Mallorca, els mallorquins vivim una època de fascinació davant el fenomen de la venda de terres, finques que ens han obligat a abandonar i que ara ens les compren a "preu d'or". Quan sent aquesta expressió no puc deixar de pensar en aquelles trenta monedes de plata amb que és va vendre la vida d'un Home. I tanmateix, sabem ben cert que "els doblers no donen la felicitat" -és com allò de "la feina mal feta no té futur, però mira que té un present!...-; quantes persones hem vist que s'han afanyat a arregar tot quan podien, sense escrúpols, sense miraments, i han "mort com rates ofegades pel verí".

Mallorca és una illa els límits de la qual són ben clars: la mar pels quatre costats. El fet de vendre la terra per marcs, per lliures esterlines o per dòlars, és doblement greu: en primer lloc perquè es demostra que "tot, i tots, tenim un preu", que "amb la bossa per davant tot és possible"; i en segon lloc perquè ens fan mostrar ben de veres el llautó. Alguns fets queden ben clars: la terra que es ven ja mai no tornarà a mans de mallorquins; que els estrangers que compren aquí, quan aqueixa illa sigui inhabitable, ens donaran

la culpa a nosaltres perquè no vàrem saber protegir el nostre territori; que, amb aquesta actitud, convertirem Mallorca en una petita Hong Kong on no podem trobar cap pam de terra sense edificar; que exhaurirem tots els recursos naturals i haurérem de passar a dependre en tot de l'exterior; que la ferocitat de la depredació és irreversible; que Mallorca serà un vell record de postal idíl·lica que, amb qualche llàgrima als ulls, mostrarem als nostres nets. Fixau-vos com anam a passes gegants cap a aquest procés: en nom de la civilització, del progrés, de la rapidesa, es faran autopistes de peatge?- per avançar deu minuts i destròssar un caramull de trossos de terra. Accidents?, parlem-ne: arreglen totes les carreteres, ampliant-les, fent les voreres ben netes, eliminant corbes; deixem d'alimentar unes illes amb un sol cap. Ciutat, que centralitza tota l'activitat i tot el pes en tots els àmbits -sempre és més bo de controlar un sol eix de poder-; Mallorca no pot assumir cap més macrourbanització: només és una illa, deixem que s'hi pugui viure!

Llavors venen els estrangers i volen formar partits polítics aquí, "per defensar els seus interessos". Resultarà que serà veritat allò de "hostes vendran, que de ca teva et trauran". I parlen d'integració sense amollar cap paraula en mallorquí, i parlen d'estima a Mallorca i la gran majoria són els qui ens porten aquells turistes de "pa amb fonteta", del "tot pagat", que els duen als seus propis negocis. Com és possible que aquestes Illes -només són unes illes!- hagin pogut suportar la càrrega de més de vint milions de turistes (!) aquest any passat? i encara -en nom del mateix progrés- se n'esperen més per enguany. Que ningú no es pensi que vaig contra la indústria turística: vaig contra la degradació forçada i desmesurada d'aquesta terra. Val més un turisme més selectiu, més conscient d'allà on va; espanten aquests "tours operators" que porten el ramat allà on volen i que, a sobre, amenacen. És necessari que defensem el "dret de poder viure a Mallorca", ara que encara hi som a temps, Depèn, també, un poquet de cadescú de nosaltres.

Felip Munar i Munar. Ω

El principi de les nacionalitats

ANTONI ROVIRA I VIRGILI

Fórmula política

Tota nacionalitat té dret a constituir un Estat independent o autònom. Tal és la fórmula política del principi de les nacionalitats.

Diem Estat independent o autònom, per significar que, en general, el principi de la llibertat nacional pot tenir igualment realització amb la independència i amb l'autonomia plena.

L'Estat nacional pot romandre sol, o bé aplegar-se federativament amb altres Estats dins un Estat compost, conservant la seva autonomia.

Fórmula espiritual

Tota nació ha de conservar i desplegar el geni propi. Tal és la fórmula espiritual del principi de les nacionalitats.

En dir geni propi, volem significar, alhora, les qualitats de l'ànima nacional i la cultura en ses manifestacions múltiples.

Les dues reivindicacions

Així, el principi de les nacionalitats ofereix dos aspectes: el polític i l'espiritual.

Que la nació tingui un Estat.

Que la nació sia ella mateixa.

Heus aquí les dues reivindicacions essencials i sintètiques del nacionalisme.

Quina és la més important? Indubtablement, l'espiritual. De poca cosa serviria a una nació el posseir l'instrument polític de l'Estat, si la seva ànima fos morta, si estigues desfigurada el seu esperit. Un poble que viu amb una ànima que no és la seva, que viu amb l'ànima d'un altre poble sense haver-se fos amb aquest, constitueix un tràgic cas de degradació.

Des del punt de mira del nacionalisme, ço que dóna una major valor a la possessió d'un Estat és que constitueix l'instrument i la fermaça del lliure desplegament de l'esperit propi.

L'instint d'independència

Des dels més vells temps de la història, des d'abans i tot dels temps pròpiament històrics, xoquen uns pobles contra altres. Es produeixen un seguit de migracions i d'invasions que provoquen la lluita entre els qui ocupen un indret i els nousvinguts.

Els grups humans manifesten, doncs, una natural tendència a conservar el territori que ocupen, contra invasions d'altres pobles, i a rebutjar el domini d'aquests.

Mes això no és sinó un instint: l'instint d'independència d'uns grups humans respecte d'uns altres.[...]

En aqueix instint d'independència dels grups humans hi ha el llunyà origen biològic-social del principi de les nacionalitats. Mes abans d'arribar a aquest, tota una profunda i extensa evolució moral i política esdevé en el món.

De vegades veiem confondre el nacionalisme amb l'instint primitiu d'independència que hi ha en els grups humans.[...] Això no és exacte.[...] cal no confondre les coses amb l'origen de les coses.

Llibertat individual i llibertat nacional

La fórmula del principi de les nacionalitats es fonamenta en el reconeixement d'una personalitat nacional. La Nació és considerada com un subjecte de drets, com una persona. Per aquí apar clarament que el principi de les nacionalitats prové de l'extensió a la personalitat nacional del dret a l'existència dret complex que es compon de molts drets-reconegut a la personalitat individual. La base filosòfica del principi de les nacionalitats és la mateixa del principi de la llibertat individual: el reconeixement de la personalitat.

Heus aquí la filiació del modern principi de les nacionalitats, el qual -repetim-ho- no ha d'ésser confós amb els seus antecedents biològics i històrics. **Fragment del llibre "El nacionalisme", Barcelona 1916. Ω**

Lletra i música: Lluís Llach

Si arribeu

Si arribeu en la vida més lluny d'on pugui arribar, moriré molt gelós del que m'hagueu avançat. Que no em sabré resignar a no ser el millor vianant, l'atleta més fornit, ni el més frondós amant.

I no em vulgueu consolar, només digueu-me, si de cas, tot allò que hàgiu vist, i jo no podré mirar: la fondària dels rius que els meus peus no mullaran, la fragància del cos que no podré estimar.

L'immensitat d'un cel en el que mai no he volat, les espurnes d'un foc que no m'hauran cremat, les barques que a la mar no podré amarinar. No, no em doneu consol, no em sabré consolar.

I perquè sé que vosaltres anireu més lluny que jo, estic gelós i content, molt gelós i content de la sort que heu tingut, de la sort que tindreu. Que tanmateix sé que mai no he estat fornit atleta, ni tan sols digne amant, només un vianant.

Som tu i jo

Et buscava en el vent, assegut a la platja, i quan no t'esperava has passat dolçament.

I el teu cos tan bonic retallat en l'onada, fibra nua que avança, m'ha sobtat molt endins.

En el màgic color dels teus ulls, hi he posat el desig dels meus ulls i com una petjada, quan minvava la llum, va quedar una cançó.

Si la vida és cançó, l'amor deu ésser el ritme, la revolta, harmonia, i la veu som tu i jo.

Si la veu som tu i jo, l'amor deu ésser el ritme, la revolta, l'harmonia, i la vida cançó.

Trabajando por la lengua andaluza

La Asociación **Aina Andalusia** (C/ mar Rojo ,nº 10-4ºb. Sevilla) ha iniciado una campaña ante el Defensor del Espectador de Canal Sur pidiendo que en la **Televisión pública andaluza** se fomente que locutoras i locutores hablen en nuestra lengua, incluso en los programas "serios" como los informativos.

Para escribir-le dirigios a: Radiotelevisión de Andalucía (Canal Sur). A la atención del Sr. Defensor del Espectador. Carretera San Juan-Tomas, km. 1'3. 14920 San Juan de Aznalfarache (Sevilla).

Para hablar per teléfono (casi siempre hay el contestador, podeis dejar vuestro mensaje, es necesario dar nombre i dirección) 902 239640-95 5607600.

Libero Ubeya ha publicado al **Wramatika Andalusia**, que es a la vez un magnífico estudio sobre el andaluz y una propuesta para su escritura: Podeis conseguirla pidiendola a Kikala-Asociación de escritores en lengua andaluza. C/ Pedro Romana, 1-4º, 14007 Córdoba.

Corresponde a Gorka Redondo Laná el mérito de ser autor de **la primera página en la red escrita íntegramente en andaluz**: Hace una propuesta de escritura y contiene enlaces a otras páginas que tratan de la lengua andaluza: <<http://www.geocities.com/Paris/Rue/7852/>> Correo electrónico : gredondo@pie.xtec.es

¡LO KE FARTABA!

No tenemó battante kon er boluntario, ló de lá PSS, zino ke ahora kieren poné a lo penzionita a trabajá. Ló curranté lo tenemó battante defisi con er nuevo modelo de ló gobiernó kapitalita de introducion de mano de obra grati en unó caso y barata en otró. Rekordemó ló milè y milè de jornalé ke er famoso boluntario nó kitó a ló kurranté en la Ezpo de Zebilla y la olimpiá de Barselona, ló ke nó kuelan ló kapitalita kon la fama prettasion sosial zuttitutoria kolokando a ló objetoré en la administrasion locá y autonomika, anadé ke kuando ze produse kuarkié ebento ziguen zaliendo boluntario y mientras aki ettamó ló parao etpera ke te etpera. Kontra ette kúmulo de detprópozito kontra ló trabajadoré nesezario unir nó ló parao en un frentekomun de lucha pá denunciá lá maniobrá de ló kapitalista é pué nesezario formá un kolektibo azambleario de parao pensanzando entomarla inisiatiba ló hurranté de larga durasion.

Aclaracion

Un ejemplo; la palabra en castellano (qualquier cosa) en Andaluz =kuarkier koza. Otro ejemplo: la palabra castellana (despropósitos) se pronuncia (detpropozitó) como vereis al final nos comemos la (s), la manera de que al escribir en Andaluz se entienda tal y como lo hablamos, comprobareis que las palabres terminades en plural, la (s) está sustituida por un acento. **Indalecio Gutierrez. Zindikato Unitario Andalú.**

Una muerte po la liberta

Kon un'arbonaida berde i branka
po lá kayé de Malawa,
un nuo en la warwanta,
ruio i olo de rafawa.
Silensio, opression,
writó, essésperassion.
Un disparo, umiyassion.
una muerte, repression.
I Andalusia suenia;
i Andalusia writa;
i essixe se su duenia;
i dexa de se mardita.
Pissá militaré,
repression polissia,
no le subaí a ló artaré
dissi manke la berda.
Su muerte
no la orbiaremó,
ëttara pressente
Kuando nó liberemó
Writa liberta
branka i berde
essixe la berdá
Andalusia reberde.

Pa X.M Warsia Kaparró, ke dio su bia por Andalusia. No te orbidaremó nunca. Xatta la kibertá.

Biba andalusia Libre. Biba Andalusia Biba. **Xosse Ponse. Ω**

Rosa Sensat, i la seva pedagogia de la vida quotidiana

PER MARINA FERRÀ-HAMELYNCK

Rosa Sensat és una pedagoga que dava molta importància al dia a dia. I el que pretenia ensenyar als seus alumnes era principalment a sobreviure dins de la seva societat. Era idò, com l'han anomenada els seus companys i contemporanis una mestra per a la vida.

Aquesta professional de l'educació va néixer a la localitat del Masnou, a la comarca del Maresme, l'any 1873. Estudià a l'escola pública del poble i ja des de ben petita destacà per la seva intel·ligència i el seu interès pels estudis. Després continuà la seva formació a la Normal de Barcelona on obtingué el títol de Mestra amb excel·lents qualificacions, a la tendra edat de quinze anys. Va ampliar coneixements a la Normal de Madrid on i prengué contacte amb "La Institución Libre de Enseñanza". L'any 1912 la Junta d'Ampliació d'Estudis li concedeix una beca per a viatjar a l'estranger, concretament a Bèlgica, Suïssa i Alemanya, on es posa al corrent de les noves teories i renovacions pedagògiques de moda a Europa. Entre altres centres on exercí la docència destaquen: l'Escola pública del Masnou (1888), l'Escola de Pàrvuls de Girona (1892), l'Escola Normal d'Alacant (1899), l'Escola de Sant Martí de Provençals (1904-1905), l'Escola Pública de la Diagonal (1908-1912). Dirigió l'Escola de Bosc de l'Ajuntament de Barcelona (1914-1931), Grup Escolar Milà i Fontanals (1933-1938)... La seva tasca professional estava capbussada dins l'esperit renovador que pretenia reformar la vella escola adaptant-la a les característiques i necessitats individuals i psicològiques dels nens i respectant els grups d'edat. Aquesta nova pedagogia nascuda al bressol de noves ciències com la psicologia o de nous descobriments d'altres com la medicina o la biologia, la sebre

adaptar a la vida diària de Catalunya aquesta mestra i pedagoga. De forma que va idear un programa a seguir adaptable als nous aconeximents que podien ocórrer a la ciutat o a l'escola. La didàctica de Rosa Sensat s'adaptava al medi ambient on es movien els al·lots a diari.

Entre altres obres escrites per ella destaquen:

- "Discurs de l'acte inaugural del curs 1922-23" (1922)

- "Les Ciències en la vida de la llar" (1923)

- "Rapport de la Directrice et professeur du cours Rosa Sensat présenté au troisième Congrès International d'enseignement ménager" (1922)

- "Hacia la Nueva Escuela" (1934)

Aquesta darrera ha estat traduïda recentment al català amb el títol "Vers l'Escola Nova". Aquest assaig és fruit de la seva experiència com a directora de les Escoles de Bosc de l'Ajuntament de Barcelona. Preten ser una cridada d'atenció sobre la necessitat de renovar l'ensenyament i la

millor forma de passar de la teoria a la pràctica. Rosa Sensat va participar a diversos congressos nacionals i internacionals, entre altres participacions destaquen la que va fer al "III Congrés internacional d'ensenyament ménager" a París (1922), la del "Congrés des Écoles Nouvelles" a Niça (1932) i al Congrés Nacional d'ensenyament primari a Barcelona (1909).

L'any 1938 Rosa Sensat va demanar la jubilació voluntària, però, les autoritats franquistes no en van fer cas i la van deixar en actiu sota la direcció d'una persona partidària de la dictadura, na Rosa no va voler acceptar la situació i la va tornar demanar. La comissió depuradora li va concedir tard i malament i no van considerar els ascensos que va tenir a la seva carrera professional, així la penalitzaven econòmicament. Rosa Sensat morí a la Ciutat Comtal un primer d'octubre de l'any 1961 als vuitanta vuit anys d'edat. Té una Escola de Mestres i una Biblioteca dedicada a la seva memòria. Ω

SI T'HA
AGRADAT
AQUESTA
REVISTA NO ET
TALLIS I
TELEFONA AL
26 50 05
I LA T'ENVIAREM
CADA QUINZE
DIES

La immigració no volguda és una agressió demogràfica

El fals progressisme a sou d'Espanya, ens vol fer creure que la defensa del propi territori d'invasions estrangeres, ara se'n diu racisme, xenofòbia i nazisme. Ja ho sabeu, ja n'esteu advertits. Les ONGs immigracionistes s'han atribuït la facultat de decidir que és racista i qui ho deixa de ser. Però qui s'han pensat que són! Creuen que per no ser acusats de racistes, permetrem que la nostra nació sigui envaïda pels excedents demogràfics tercermundistes, pels obrers a l'atur de les dictadures islàmiques.

A les Illes, el fals progressisme ha muntat una associació contra "la invasió alemanya", sense caure en la xenofòbia, diu. És cert que a les illes hi ha uns 30.000 alemanys que legalment hi sojornen, bo i comprant vil·les, pisos i terrenys. Ara bé, hi ha tants i més immigrants il·legals àrabs i en canvi el fals progressisme no hi té cap objecció a fer. Passa de puntetes sobre aquesta altra invasió. És curiós, oi? El fals progressisme fomenta l'autoodi entre les nacions europees i victimitza sistemàticament el III Món. Prou n'hi ha!

A la Catalunya oprimida i esquarterada, la immigració és el factor principal d'espanyolització, de reculada de l'ús social de la llengua catalana. Això és cert tant si la immigració és espanyola, europea, com tercermundista.

Autònoma o estat independent, Catalunya necessita controlar la porta del seu espai territorial i només després s'ha de plantejar l'assimilació de la immigració que legalment deixa entrar. Només el fals progressisme qualifica això de racisme o com a mínim de "poc generós". El dilema no és racisme/antiracisme, sinó obrir o tancar les portes de Catalunya i de tot Europa a una immigració no volguda, no requerida. Les ONGs dramatitzen dient que la immigració no respecta fronteres perquè té fam. Mentida! Venen per cobrar sous més elevats; per concórrer en el mercat laboral i disputar així la poca feina que hi ha amb mà d'obra autòctona. Si tinguessin fam no podrien pagar fins a mig milió de pessetes per passar l'Estret de Gibraltar d'amagatotis. I al Marroc, mig milió de pessetes és tot un capital.

Michel Rocard ha estat el primer polític esquerrà que ha tingut el coratge de dir: "França no pot acollir la misèria del III Món". El veritable progressisme, les esquerres i els sindicats que no estan intimitats per les ONGs immigracionistes, acabanen plantant cara a l'agressió demogràfica tercermundista.

Ni els Drets de l'Home, ni l'hu-

manitarisme, ni la solidaritat, ni l'Evangeli, no poden exculpar que el III Món envaeixi Europa amb els seus excedents demogràfics.

El fals progressisme és fàcil de detectar. A la guerra del Vietnam cridava "Yankees go home". A la guerra del Golf anava contra els nord-americans; no deia ni piu de les atrocitats de la guerra química que els àrabs perpetraven contra el Kurdistan.

Hi ha "progres" catalans que acullen infants àrabs del Polisario i no volen sentir que els àrabs perpetren un horrible genocidi contra els sud-sudanesos, cristians i animistes que no volen ser arabitzats ni islamitzats. Arreu, l'islam és l'agressor i a ben pocs països n'és la víctima. Fa 60 anys el 98% dels etiops eren cristians; ara el 50% és musulmà. Què ha passat? Les esglésies cristianes no ens volen dir la veritat en ares de l'ecumenisme. Ens amaguen de quina manera abassegadora "converteix" l'islam l'Àfrica negra. El fals progressisme, a més de ser mundialista, com a bon jacobinista és propens a afavorir la nació dominant i a voler anihilar la nació sense estat propi.

Ara bé, si el poble català crida ben fort: "A Catalunya, no hi volem espanyols", el fals progressisme li saltarà a la jugular tot acusant-lo de racista i nazi. Veieu la hipocresia que gasta. O sigui, tot reforçant els trets d'identitat nacional de Catalunya són titllats de racisme. El mateix llenguatge fa servir tant la dreta com l'esquerra de l'imperialisme espanyol. Així, doncs, l'enemic ens indica el camí; hem d'avançar en les bretxes on el fals progressisme ens ataca amb més vehemència. Ell mateix es delata, ens ensenya les vergonyes.

El corolari d'aquest article és que no ens hem de deixar acoquinat per uns escrúpols falsament progressistes. No tinguem por a ser barretinaires, folklorics, apassionadament separatistes, amants de la terra, de l'antropologia nacional catalana, d'exaltar sense límits la mil·lenària nació catalana. No tinguem cap recança a afirmar-nos separatistes i secessionistes; sinònim d'independentisme, nacionalisme i sobiranisme. No tinguem bassarda a dir ben fort que la terra catalana és propietat exclusiva de la nació catalana i prou; que a casa nostra només hi ha d'entrar qui tingui el nostre consentiment.

L'únic i ver progressisme és el que aposta pel dret a la secessió de totes les nacions oprimides, les que no tenen estat propi i volen tenir el seu. L'autodeterminisme accepta que l'esclau ho vulgui continuar

sent. Per tant és moralment i políticament reprovable. L'home i la nació han de ser lliures encara que no ho vulguin. Els segles d'oprobri i d'asserviment fan que l'oprimit s'avesi a dur cadenes, llavors només les vol alleugerir i prou. **Lincoln no va voler sotmetre a referèndum l'emancipació dels esclaus, perquè sabia que molts votarien en contra. Tal és l'estat d'alineació en que vivien.** Doncs amb les nacions s'esdevé el mateix. Per tant, a un poble oprimat no se li ha de preguntar si vol ser lliure, se li ha de donar la independència política i punt. A qui afavoreix el dret d'autodeterminació? Doncs a la nació dominant, perquè sap molt bé en quin grau d'alienació nacional es troba l'ètnia que subjuga.

Autodeterminació, no. Secessió, sí. La secessió és la porta d'accés imprescindible a la independència política, a la sobirania de Catalunya.

Al 1998 un perill gravíssim plana sobre totes les nacions d'Europa, petites i grans. És l'invasió demogràfica tercermundista, la immigració no volguda, la que entra clandestinament perquè vol cobrar salaris més alts, no per raó de fam. És tan quantiosa que fa trontollar els trets d'identitat nacional de l'ètnia receptora. Es calcula que a França hi han entrat més de quatre milions d'àrabs i berbers. N'és el responsable, d'aquest laxisme, una mala interpretació dels Drets de l'Home, de la solidaritat, de l'humanitarisme i també del racisme. Es branda l'espantall del racisme nazi, per evitar que reaccionem contra una immigració massiva que Europa no ha sol·licitat. Quan es tanca la porta a la immigració no volguda, quan es repatria la que està d'amagatotis, no es fa per racisme sinó per defensar els legítims interessos nacionals de la nació receptora. Aquesta no fa altra cosa que exercir la seva sobirania. Així ho fan els països del III Món. Tal com ha dit el socialista Michel Rocard, "França no pot acollir tota la misèria del III Món". És vàlid per a qualsevol nació de la Unió europea i d'arreu. No es pot entrar en casa aliena sense el consentiment de l'amo; és així de simple. És una llei universal i imprescriptible. Els Drets de l'Home no poden exculpar una agressió militar, demogràfica o laboral. Cal el consens entre tots els partits i ideologies per impedir que el III Món exporti a Europa els seus obrers a l'atur, els seus excedents demogràfics i els seus problemes. **Guy Héraud.** Traduït i ampliat per **Lluís Morera i Pasqual.** Encamp. Estat d'Andorra. Ω

Amistats perilloses: Ansón

El casticisme espanyol va esvalotat. Els perifèrics no hem fet gaire cosa més que aportar petits escàndols que no trasbalsen la vida política a Madrid: els mallorquins casos Túnel, Calvià i Brokerval són moixó devora les tintoreresses que coegen per la Villa y Corte.

Un cop s'ha acabat la productivitat del cas Filesa, ara tendrem menú de Mario Conde i GAL, amb la incògnita de si el primer volia ésser president de la tercera república d'Espanya i a l'expectativa de veure si Amedo pot demostrar que X era peixot gros.

Al darrere de tot l'espectacle mediàtic, una colla d'individus que vetllaven pel nostre bé, seguint la màxima del dictador Franco que ens amonestava amb un "no se os puede dejar solos" per tal de justificar la seva tasca d'institutriu.

Ansón, un personatge que es va caracteritzar per una persecució implacable de tot allò que pogués recordar un Estat "autonòmic" i marcat per la diversitat lingüística i cultural (recordem els atacs frontals als nostres presidents Soler i Pujol), ha disparat a la línia de flotació d'un vaixell amb tots els seus antics companys a bord. Dels noms que ha donat no en vull fer massa cas, ja que les campanyes anticatalanistes liderades per Ansón tengueren l'aprovació de molta més gent vinculada a organitzacions i partits d'obediència espanyola (si enmig d'un avorrit discurs a Toledo s'insulta els catalans, l'orador té assegurat un fervorós aplaudiment -com ben bé saben i apliquen).

Què ha passat, idè, perquè Ansón hagi fet aquesta jugada mestra? En el fons, a la base, tenim que aquest personatge té gairebé tots els tics del que es considera "personalitat autoritària", amb una egolatria desmesurada... I un egòlatra no podia suportar que després del triomf del PP no rebés cap prebenda equiparable al valor dels serveis prestats. Tal vegada al llarg de les properes setmanes coneixerem una mica millor com s'ha produït la seva entrada a la Real Academia de la Lengua Española (quins han estat els seus valedors a l'ombra) i quins contactes ha mantingut amb Polanco.

Tampoc podem oblidar que la proximitat de la vista judicial del cas GAL, deu haver tocat l'instint bàsic d'Ansón: no es pot permetre que aquells que fomentaren el terrorisme d'estat per salvar l'honor Espanya vagin a la presó i hagin d'ésser indultats pel govern del mateix Estat que defensaven. Contrasten amb aquesta línia d'actuació les posicions de Pedro J. Ramírez o Jiménez Losantos (un aprenent d'Ortega), per als quals els culpables de tots els mals que pateix Espanya són Felipe González y Jesús de Polanco.

Tot això reflecteix ben bé el que és avui en dia la política espanyola, escindida entre la lluita per la vertebració d'Espanya i les rivalitats partidistes. Esper que predomini la rivalitat partidista i que no arribin a posar-se d'acord tots ells per "salvar-nos" de la nostra desgràcia d'ésser diferents als espanyols.

Així mateix, caldrà veure què en surt de la visita d'Ansón a Mallorca. Els independentistes el rebrem d'ungles. Els autonomistes el rebran d'ungles. El PP (sector oficialista) el rebrà d'ungles.

Qui farà de caputxeta vermella a la presentació?

Qui voldrà compartir centre de taula amb ell a l'àpat "oficial"?

Senyor Ansón, esper que se senti ben sol. Segueixi contant moltes de les coses importants que sap...i que segueixi la festa!. Ω

Blancaflor

La demostració científica de l'existència de Déu (V)

Criptogrames de la Revolució francesa

A Gèn. 44:5 llegim "el rei Lluís", després "França una revolució", "La Revolució francesa", "Bastilla" (presó on els Borbons tancaven els seus adversaris, i que, en ser presa, provocà el començ de la revolució). "Bastilla" apareix també com a mot-clau, a Gèn. 39:20 ("Va fer agafar Josep i el tancà a la presó, al lloc on hi havia els presoners del rei. Josep, doncs, s'estava a la presó"). A Gèn. 43-32: "terror", "guillotina". A Gèn. 37:20, on hi ha la conxorxa dels germans de Josep per matar-lo: "Lluís de Borbó", "convenció", "el rei era a la presó", "anem i matem-lo", "no vesseu la sang". A Gèn. 43:30-31 "Entrà dins sa cambra i es posà a plorar: Després es rentà el rostre i sortí on eren tots, dominant la seva

emoció...") apareix "la sang del rei Lluís". Aquesta expressió es repeteix amb "condemna de mort" a Gèn. 40-19 (quan Josep anuncia a l'oficial del Faraó: "D'ací a tres dies, el Faraó decidirà la teva sort fent que et tallin el cap"), amb precisions: "tallar el cap", "dacapitació", "per la guillotina", "el rei serà decapitat" i la data 21 de gener), i al final: "Marsellesa".

L'afer Dreyfuss

Fou un famós, llarg i tèrbol afer d'espionatge de militars francesos en favor d'Alemanya, a finals del s. XIX. Per deslliurar-se'n acusaren un oficial jueu, Dreyfuss, quan foren descoberts papers secrets militars francesos a l'ambaixada alemanya a París. Tota la reacció francesa i en especial l'antisemitisme

militarista catòlic-integrista xocaren amb l'esquerra francesa i dividiren l'opinió pública mundial, amb brillants i arriscades intervencions d'intel·lectuals com Zola. Serví per a conscienciar els jueus sobre el perill que seguien corrent fins i tot en estats formalment democràtics, i Herzl el sionista en tragué la conclusió de l'absoluta necessitat de crear un Estat hebreu, que, de fet, naixeria 50 anys més tard.

Per mitjà d'un quadre de 1.493 lletres i derivats trobam: "seran enviats documents", "espionatge", "documents militars", després: "serà acusat: un jueu", "serà empresonat de seguida" (i aquesta expressió apareix a la història de Josep presoner després de l'afer de Potifar, tot just ens hem trobat el mot "Bastilla, en Gén. 39:20). Després "coronel Henry" i "calúmnia", que apareixen en el verset on Josep diu a sos germans: "us ho he dit: sou realment uns espies" (Gèn. 42:16). Henry fou el principal acusador de Dreyfuss, i trobam a la seva vora el mot "acusació" i "Dreyfuss", "els seus galons seran arrencats" (Dreyfuss fou degradat públicament). I de nou "Dreyfuss presoner", "empresonat" allà on els germans de Josep es demanaven els uns als altres: "D'on prové aquesta tribulació?" (Gèn. 42:21), "L'home qui governa el país ens parlà durament. Es pensà que espíavem el país" (42:30), frases que hagué pogut dir també el mateix Dreyfuss.

Però el principal responsable de l'espionatge en favor d'Alemanya es deia Esterhazy i el seu nom apareix a Gèn. 31:50, a continuació apareix "Emile Zola" i "J'accuse" (el títol del famós article publicat a "L'Aurore" per defensar Dreyfuss i que provocà una gran commoció en l'opinió pública francesa.

Un cop descobert, Esterhazy se'n fugí, expressió que apareix a 31:20-21 ("...sense dir-li res, va fugir amb tot el que tenia...") i al text on Josep és tret del pou, trobam "Deyfuss alliberat de presó".

Un exemple més recent: l'assassinat d'Anwar El-Sadat

El president egipcià fou assassinat durant una desfilada militar del 6-10-81 que era l'aniversari de la guerra del Kippur contra Israel (la del 1973). Fou una conxorxa dirigida per un tal Hadad Istambuli i executada per uns soldats que desfilaraven davant El Sadat.

En un quadre d'11.013 lletres, a Gèn. 18:23 apareix el text "dispararen sobre un president", encruuat per "donar mort", "matar", "un president serà mort durant una desfilada, "1981", "dispararan sobre ell amb una arma de foc", "assassi", "un complot", "uns conspiradors", "un conspirador", "organitar un complot", "dispararan contra el president amb una arma de foc", "serà assassinat", i mes avant: "contra Sadat, "dispararan contra Sadat: Hadad", seguit de "Hadad assassi" "llinatge Istanbul".

A Gèn. 17:21 ("L'any vinent en aquesta mateixa època vindré devers tu i Sara infantarà un fill"), apareix "Sadat serà assassinat en aquesta mateixa època" (Kippur), "el temps és vingut", "6 d'octubre".

D'altres casos

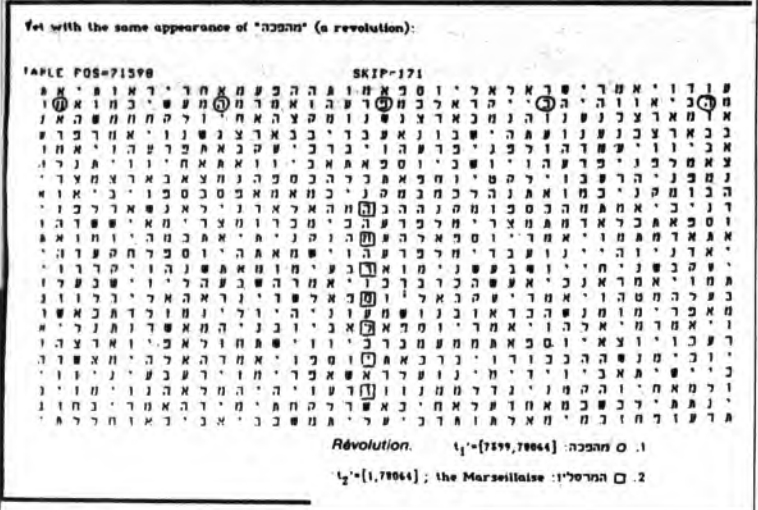
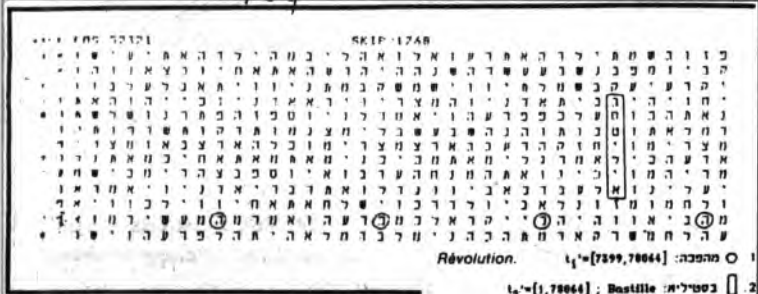
Els científics sols han publicat una petita part d'allò descobert, però hi ha publicats molts més casos de gran interès: descobriments científics, la SIDA, etc, encara que normalment tot centrat en personatges jueus, nord-americans i europeus (russos, francesos...). Dissortadament no tenim pas dades de personatges catalans ni espanyols que cal suposar que també hi apareixeran.

Déu fa tornar contra els adversaris de la fe judeocristiana allò que més idolatren, els mitjans tecnològics més perfeccionats, per tal de confondre talment els qui, en nom de "la ciència moderna" s'oposen a la Revelació bíblica, tal com està escrit: "Confondre la saviesa dels savis i anul·laré la intel·ligència dels

intel·ligents". (Isaïes 29:14, 1ª Cor. 1:19).

I també digué l'angel a Daniel: "Però tu, Daniel, tanca els mots i segeylla el llibre fins al temps de la fi. A muntó gent l'estudiarà i llur ciència serà augmentada" (Dan.12:4) i "Molts seran rentats, blanquejats i purificats al gresol, però els maliciosos persistiran en llur maldat; ningú d'ells no ho copsarà, però els entesos sí que ho comprendran", (Dan. 12:10). Ara tals descobriments enforteixen els qui volen romandre fidels, mentre tot trontolla enmig un gran marasme espiritual d'injustícia, manipulació i mentida.

Ricard Colom

Un dels quadres relatiu a la Revolució francesa. El text de la història de Josep en quadre. Hi ha la paraula "Maèpera" (revolució) amb la paraula Bastilla. Amb una altra freqüència, la paraula (revolució) apareix en el mateix lloc que la freqüència 1762. Va anar cap al Faraó i digué: "quin acte és aquest...?" Com a paraula satèl·lit apareix "Marsellesa".

Afusellament de Darder, Jaume, Mateu i Ques

L'execució, el 24 de febrer de 1937, d'Emili Darder -darrer batle republicà de Ciutat, d'Alexandre Jaume -exdiputat socialista-, d'Antoni Mateu -batle republicà d'Inca i d'Antoni Mª Ques -alducienc afiliat a Esquerra Republicana- fou la sentència final al judici a la democràcia republicana que aquests representaven.

La memòria de la barbàrie feixista té en aquest cas el testimoni de Bernanos a **Les grans Cimintières sous la lune** i de Llorenç Capellà al **Diccionari Vermell** entre les narracions més directes i, per tant, esfereïdores, dels fets transcorreguts.

Els quatre dirigents, un del PSOE i tres d'Esquerra Republicana es caracteritzaren en la seva trajectòria personal i política per la moderació i la voluntat negociadora i d'entesa, ben enfora dels plantejaments violents d'aquells qui ordenaren i executaren i festejaren el seu assassinat.

Foren els caps visibles d'una repressió sistemàtica que provocà una mitjana de quinze execucions diàries i que deixa milers de morts a Mallorca. La memòria de tots ells ens pot servir encara com a referència, ja que són una fita important en la nostra història contemporània i un bon exponent de la lluita del nostre poble per la llibertat. **Josep Serra** Esquerra Republicana. Ω

DE TU DEPEN

Els uns parlen castellà perquè consideren que "fa més fi". El que demostra que no saben ben bé allò que és realment fi, noble i normal: parlar la llengua del país on vivim.

¿PARLARÀ CATALÀ?

Perquè ja n'estem tips que encara duri el rentat de cervell que varen fer als nostres pares. La responsabilitat de la nostra generació és anar al fons del problema.

La nostra llengua està en perill.

No parleu en foraster.

Fets i Personatges

Influència cultural de la Revolució Soviètica a Mallorca

Llegint i estudiant els resultats de la polèmica i de la forta lluita cultural que s'establí entre formalistes i revolucionaris a l'URSS (anys 1934-1946) ens adonàvem de les mancances i debilitats del marxisme vulgar en aquest camp. Ja molt abans de 1936 la naixent burocràcia soviètica havia anat exterminant tot allò de creatiu que hi havia dins la revolució cultural que s'esdevingué arran de la Gran Revolució del disset. Els futuristes tingueren molta mala premsa, les organitzacions del Proletkult (per un Art Proletari) foren sistemàticament atacades pels funcionaris de cultura tradicional (Jdànov) del nou sistema. De cop i volta tota la intel·lectualitat burgesa i tsarista es convertí de la nit al dia en "comunista". Però el funcionariat del tsar no era revolucionari. Isaac Deutscher i altres historiadors de la Revolució Russa expliquen que aquesta "conversió" al bolxevisme el que pretenia de debò era barrar el pas a la revolució que s'estenia en contra de la cultura reaccionària (repetides i continuades campanyes d'alfabetització posaren l'escriptura i els llibres, la música i el teatre, la poesia i la novel·la

a l'abast de masses immenses fins aleshores privades del gaudi de la producció cultural de la humanitat. Sorgien fornades d'escriptors d'origen pagès i proletari que qüestionaven el poder que els intel·lectuals conservadors exercien damunt la reproducció de la ideologia dominant; les campanyes en contra de les supersticions religioses, la desaparició dels reaccionaris textos d'història o de filosofia a escoles i universitat, trasbalsaven completament el control ideològic de les classes dominants russes).

Una aferrissada lluita d'interessos i de concepcions s'establí dins del camp de la cultura. Els nous funcionaris aturaren les experimentacions de Meyerhold en teatre (el gran director seria assassinat per Stalin en els anys quaranta); Babel fou sistemàticament perseguit fins a la mort; Maiakovski optà per suïcidarse; el cineasta Eisenstein hagué de canviar radicalment tota la seva concepció del fet cinematogràfic per a poder continuar treballant (salvà la vida d'aquesta manera); en arquitectura, els constructivistes (El Lissitzki), entre altres, no pogueren

portar a terme les seves revolucionàries idees de modificar l'arquitectura tradicional (el piset unifamiliar, l'escola militarista, l'esbarjo gregari i de masses manipulades)... Brecht ja ens havia advertit de les dificultats en què es trobaria qui no s'inclinà davant dels poderosos, l'artista que no volgués enganyar els dèbils. Escrivia: "Naturalment, és molt difícil no inclinar-se davant els poderosos i molt profitós enganyar els dèbils. Desagradar els posseïdors vol dir renunciar a posseir. Declinar la glòria entre els poderosos significa sovint declinar tota mena de glòria".

En el camp estrictament polític, amb l'extermi físic del trostquisme també desapareixia el component de democràcia de base del bolxevisme, tots els aspectes de lluita internacional (la concepció de revolució mundial que hi havia en el pensament original de Marx, Engels i Lenin). La revolució soviètica esdevenia en mans de Stalin un fet específicament rus oblidant l'internacionalisme congènit del pensament marxista. Ω

Miquel López Crespí

Editorial conjunta

Per la recuperació del tren

Fa 21 anys que es va suprimir la línia fèrria Inca-Artà.

Per reivindicar el retorn del tren i un transport públic de qualitat ens hem reunit les següents revistes de la premsa forana: **Apostol i Evangelizador (Petra), Bellpuig (Artà), Cala Millor 7 (son Cervera), Cap Vermell (Capdepera), Flor de Card, (sant Llorenç), Manacor Comarcal (Manacor), Mel i Sucre (sant Joan), Perlas y Cuevas (Manacor), Una Olla d'Aram (Petra), Sa Font (son Cervera) i 7 Setmanari (Manacor).**

Ens hem constituït en coordinadora de Premsa per a la Recuperació del Tren i hem arribat als següents acords.

1r. Publicar aquesta i altres editorials conjunts.

2n. Fer prendre consciència als nostres respectius pobles, mitjançant la recollida d'opinions, enquestes, articles de fons, recopilacions de mitjans de comunicació, etc. de la utilitat de fer retornar el tren.

3r. Implicar a les entitats culturals i esportives, AMPAS, clausures, etc.

4rt. Implicar també als grups polítics.

5è. Canalitzar la informació sobre els acords aconseguits cap a la premsa forana i comunitària.

6è. Proposar que tots els ajuntaments per on passava el tren facin una moció sobre el seu retorn perquè sia aprovada en plenari i presentada al Govern Balear.

7è. Convocar una taula rodona amb tots els batles dels pobles afectats i la presència del Conseller de transport i Foment.

Un altre motiu de la nostra reunió ha estat el nou interès que han demostrat els polítics de recobrar i ampliar aquest transport a Mallorca. Hem de recordar, a més a més, que la línia que va des d'Inca fins Artà es conserva encara i per tant no hem de parlar de costos elevats que suposa l'expropiació.

Així mateix, amb l'obertura de l'Hospital de Manacor, el tren seria un possible transport públic molt emprat per la gent.

No cal repetir-nos en el fet que el transport públic és més ecològic. I ha d'esser necessàriament més econòmic.

En definitiva, creiem que és una forma positiva d'invertir els nostres impostos, perquè descongestionarà les carreteres disminuint els accidents, argument que el propi Govern aporta com a prioritari en l'estudi de l'implantació del tren.

Per altra part, des de la supressió de la línia Inca-Artà, són moltes les persones que han reivindicat la reobertura de la línia.

L'any 1989 es va fer una gran recollida de firmes als pobles de la comarca

de Llevant, concretament a sant Llorenç, son Cervera i Artà. A través de molts escrits a revistes i diaris s'ha insistit en aquest sentit. De fet, el retorn d'aquest mitjà de transport beneficiaria els següents pobles: Sineu, Sant Joan, Petra, Manacor, son Carrió, Sant Llorenç, son Cervera i Artà que són els que hi passa la línia. De rebot també beneficiarien els nuclis litorals de Cala Millor-Cala Bona, Capdepera i Cala Rajada.

Esperam l'adhesió de molts de particulars, estaments polítics i de tot tipus per reivindicar i dur a bon port el projecte de la rehabilitació de la via fèrria des d'Inca fins Artà. Ω

Llorenç Capellà presentà *Estiu de Foc* la novel·la de la guerra antifeixista

Llorenç Capellà presentà dia 26 de febrer la novel·la de l'escriptor de sa Pobla Miquel López Crespí que guanyà recentment l'important premi de novel·la *Valldaura 1997*.

Com digué Llorenç Capellà, *Estiu de foc* és una de les novel·les ambientades a Mallorca durant la Guerra Civil més importants dels darrers anys. L'autor-explicà, que ha estudiat acuradament el desembarcament de Bayo a Manacor, la conquesta d'Eivissa i Formentera per les tropes republicanes, el món obrer dels anys vint i trenta, reviu les esperances dels voluntaris que fa més de seixanta anys intentaren alliberar les Illes del feixisme. Relat històric, dens, escrit magistralment, *Estiu de foc* recrea les vivències d'un grup d'infermeres catalanes que participaren en el desembarcament republicà d'agost de 1936 a Manacor.

A la presentació de la novel·la de Miquel López poguérem veure, entre el públic que seguí amb atenció la dissertació de Llorenç Capellà, el Conseller de Cultura del CIM i també escriptor, Damià

Pons; una nombrosa representació de novel·listes membres de l'AELC, com Miquel Ferrà Martorell, Miquel Rayó, Antònia Vicens, Joan Guasp, Miquel Julià, Joan Bonet; artistes, com la coneguda pintora Esperança Mestre, intel·lectuals del món del teatre i del cinema: Jaume Adrover, Jaume Vidal Amengual; actors de l'escena mallorquina, components de grups musicals, com els membres d'Al-Mayurqa Antoni Roig, Gaspar Jaume i Maria Vilchez; periodistes i col·laboradors de tots els mitjans de comunicació de les Illes; representants de les més diverses forces sindicals, polítiques i culturals entre els quals vérem directius de l'OCB (Maties Oliver), d'ERC (Josep Serra), de Revolta, UM, PCE, CCOO, CGT, EU, CNT, CGT, Alternativa per Mallorca...; diversos dirigents històrics del moviment veïnal de Palma, com Francesc Mengod i Francesca Velasco, etc, etc, que seguiren amb molta atenció la presentació de Llorenç Capellà. Ω

(Redacció)

CATALUNYA,

Qüestió d'autoestima

L'actor nordamericà **Johnny Deep**, descendent d'indis "cherokees" per línia materna, declarà recentment que "per exterminar un poble n'hi ha prou en destruir-ne la capacitat d'autoestima, de fer que la comunitat que el constitueix s'arribi a convèncer que la seva cultura és inútil. Heus ací el "quid" de la qüestió de tot agressió genocida. En aquest país nostrat "ja fa molts d'anys que ens amaguen la història i ens diuen que no en tenim". (Raimon dixit), alhora que ens estan lladrunyant la nostra pròpia llengua i cultura (catalana), que perviu a les Illes balears i Pitiüses de de fa mes de set segles. I aquest etnocidi s'està produint en democràcia i amb la col.laboració de gran part de les nostres pròpies autoritats polítiques que, en un claríssim exercici d'autoodi, posen tot el seu esforç en l'objectiu d'anorrear la nostra autèntica identitat nacional. És per totaçò que ens cal recórrer a l'autoestima, a l'autoafirmació de la pròpia personalitat col.lectiva, per tal de recuperar l'orgull de ser plenament mallorquins (i menorquins, eivissencs o formenterens).

Ja ho digué el filòsof alemany **Johann Gottfried von Herder**, en una sentència que definia el sentiment essencial dels pobles amb una consciència de comunitat: Wir wollen bleiben, was wir sind, "Volem romandre el que som":

En aquesta faísó, cal fornicir l'esperança i la il.lusió que la nostra herència cultural i lingüística no desapareixerà. Sense complexos, ni pors, ni manies, ni absurdes afectacions d'autofòbia. No hi ha res més penós que aquella persona que menysprea el seu poble i que, per covardia, conveniència i quotes de poder o d'altres prebendes, renuncia al llegat històric-cultural que li es propi i a la llengua dels seus avantpassats. Cal badar bé els ulls, rebel.lar-nos contra la mort i preparar els antidòts adients contra la colonització (espanyola), els alienats irrecuperables i els sectors més desmobilitzats de la societat illenca. Les conseqüències de l'elecció són prou clares.

Hem d'alimentar l'ànima de llibertat d'aquesta terra i de la seva gent. Unicament així podem demostrar que ni patim paràlisi mental ni som un punt mort de la cadena evolutiva. **Andreu Salom i Mir. Ω**

Religió Azerbaitjan

Zaür Balaiev i altres cristians d'Aliabad viuen aterrits. Alguns han perdut llur feina i ara no cobren paga. A l'escola llurs infants són maltractats pels altres alumnes i pels mestres, fins a tal punt que alguns pares no els deixen ja tornar més a classe. Alguns cristians han vist penjades en llurs portes notes amenaçadores que els diuen que hi hauria bales per ells si no venien a pregar divendres a la mesquida. A la nit següent metrallaren llur cases, però sense ferir ningú.

Aliabad es troba en una regió d'Azerbaidjan on la població és d'origen georgià en gran part. A l'edat mitjana era de Georgia, però fou conquerida pels azerins fa alguns segles i la majoria dels seus habitats convertits a l'islam, però serven la llengua georgiana.

Les autoritats també fan us de textos legals ambigus per a perseguir els cristians ex-musulmans. Balaiev fou empresonat

dues setmanes l'abril de '97 i de nou detingut el 5 de juliol "per raons administratives", així com també un altre cristià actiu. (P.O.)

Kurdistan "lliure" (ex-iraquíà)

El 21-4-97, Mansur Hussein, un kurd de l'Iraq-nord, convers al cristianisme, fou assassinat per un desconegut a Arbil, dins la llibreria cristiana on treballava.

Escriptor i poeta de talent, Hussein era conegut al Kurdistan per les seves conviccions atees. Convertit al cristianisme el gener del 1996, començà a treballar a la petita llibreria d'Arbil on venia i manlevava bíblies i llibres cristians.

Mansour era pare d'un nin de 2 anys. Ruth, la seva esposa, ara embarassada i potser ja ha degut infantar el seu segon fill. Ω

Condemnat a mort per mantenir relacions sexuals amb una iraní

Teheran. Un home de negocis alemany ha estat condemnat a mort a l'Iran per haver mantingut relacions sexuals amb una jove iraní, segons informaren fonts diplomàtiques de la capital iraní.

Helmut Hofer, de 54 anys, fou condemnat a ser lapidat per haver mantingut relacions amb una jove de 26 anys, encara que la condemna encara ha de ser ratificada pel Tribunal Suprem. Aquest home fou arrestat el setembre de l'any passat, juntament amb la jove a l'Aeroport de Teheran.

Helmut Hofer fou arrestat sotà l'acusació de mantenir "relacions íntimes entre un infidel i

una creient", un delictes castigat a l'Iran amb la mort per lapidació, però la dona no era casada i fou condemnada només a assots. La jove declarà davant el tribunal que en Hofer havia promès casar-s'hi, mentre que l'alemany negà haver mantingut relacions sexuals amb ella i que estiguessin promesos. L'ambaixador iraní a Bonn fou citat al Ministri d'Affers Estrangers, on li comunicaren l'estupefacció del Govern alemany per l'esmentada condemna.

Aquesta condemna pot tornar a danyar les relacions entre l'Iran i Alemanya, el principal soci europeu de Teheran. Ω

Un comitè religiós vetlla pel Brasil

La policia religiosa d'Aràbia Saudí encarregada de vetllar per la virtut musulmana, va vigilar i arribà a revisar als membres de la selecció brasilera de futbol que va anar a Rjád a disputar la Copa de Confederacions.

Membres de la "Matawwa", que és el nom del Comitè per a la Propagació de la Virtut i la Pre-

venió del Vici (policia religiosa), inspeccionaren l'hotel on romania la selecció brasilera a Riad per investigar els hàbits dels jugadors, segons va revelar l'enviat especial del diari "Fohla" de Sao Paulo.

La inspecció va frustrar la celebració dels brasilers per la victòria per 2-0 damunt Xèquia. Ω

Fa 3 anys que la Família Fernandez ha obert la Pizzeria Es Racó de Sa Real, devora el Convent de la Real de Ciutat. El migdia despatxen menús a 850 ptes. Són del Mallorca.

Fa un any que en Tomeu Bosc de son Espanyol va obrir el **Taller de Portes Automatismes Tomeu** al Secar de la Real. Si l'heu de mester, telefonau al 765006

Fa un any que en Rafel Lladó va obrir com a delegat l'oficina de **La Caixa** al Secar de la Real.

Fa 12 anys que en Sebastià Llabrés regenta la **Serradora Llabrés** a Establiments. Són pare, Antoni Llabrés va obrir aquesta serradora fa 45 anys, la va obrir com a sitja per a fer carbó. Avui, el seu fill continua fent carbó i trosseant llenya per cremar a les foganyes.

Fa 4 anys que en Martí Vich ha obert el **Taller Vich** a Establiments. Adoba cotxes. El trobareu al 969483.

Na Maria Moya de s'Hort Nou (devora son Gotleu) fa 27 anys i mig que regenta la Merceria Maria a son Busquets. Fa 10 anys que na Maria milita a Unió Mallorquina.

Fa mig any que en Josep i na Catalina regenten el Bar Martí a la barriada de son Secar de Ciutat. És un Bar del Mallorca.

Fa 23 anys que na Loli Gonzalez d'Andalucía va obrir la **Perruqueria Loydi** a la Plaça de l'Obelisc de Ciutat.

15è aniversari d'Unió Mallorquina

El passat dissabte 28 de febrer UM celebrà a la Sala Mozart-plena de gom a gom, tot sigui dit- de l'Auditori de Palma el 15è aniversari de la seva fundació.

Damunt l'escenari hi poguérem veure una mostra de totes les banderes "autonòmiques" de l'estat espanyol, la qual cosa és coherent amb els plantejaments d'UM de dur a terme una activitat política que en cap moment pressuposa la independència de la nostra nació respecte d'Espanya. Es tractaria de seguir dependent d'Espanya però canviant una mica les formes: substitució dels partits d'obediència centralista madrilenya fonamentalment.

Entre els convidats, al marge dels procedents d'altres comunitats, amb un lloc destacat reservat al de Convergència i al d'Unió, hi havia representants del PP, del PSOE, del

Representants dels partits convidats: els del PP s'hagueren de menjar molts calàpots, PSOE i PSM, són els aliats. ERC s'ho mira i espera aconseguir representació parlamentària.

PSM i d'ERC.

Verger i Estaràs, per cert, degueren segregar molta adrenalina, ja que

tant les diverses intervencions de destacats membres d'UM com el vídeo de repàs als 15 anys d'histò-

ria no deixaven precisament bé el PP i els seus líders. Especialment sagnant fou l'espai del vídeo dedicat a la figura de Cañellas i la intervenció final de la presidenta Maria Antònia Munar en les seves referències a Jaume Matas.

Hi havia qui comentava que UM és un "partit de senyors", i la seva raó devia tenir si ens atenem a la presència de persones encorbades i a les sabates de tacó alt que podíem veure a l'Auditori.

També coincidirem amb el nostre col·laborador Josep Serra, president d'Esquerra Republicana de Mallorca, qui deixà entreveure la cordialitat en les relacions que hi ha entre ERC i UM al marge de les discrepàncies ideològiques que pugin diferenciar ambdós partits. Manifestà la seva satisfacció pel fet que UM pogués celebrar el seu 15è aniversari en unes condicions prou

favorables, ja que durant els primers anys de la transició semblava que a Mallorca només podia haver-hi espai per als partits centralistes d'obediència espanyola (PP i PSOE sobretot), i ens indicà que era propi de gent educada anar allà on et conviden i no presentar-te allà on no ho fan (en al·lusió, suposam, al fet que ERC no fos a la festa del 20è aniversari del PSM).

Vàrem veure un partit decidit a tirar endavant un projecte liberal i autòcton que posa per davant de tots els interessos de Mallorca i dels mallorquins, un partit que a les properes eleccions haurà de lluitar fortament amb i contra el PSM per arrabassar-vots al PP i fer-lo fora del govern de la nostra Comunitat. És clar que, un cop a les institucions, els vots sostrets al PP s'hauran de satisfer amb decisions que suposaran qualche petit maldecap a UM i un fort tomb cap a la dretanització i major desnacionalització que l'actual en el cas del PSM. Ω

Redacció

Tanmateix no son com noltros

Cal lluitar per allò que vols, allò que desitges, en allò que creus que es just. És igual si guanyaràs o no guanyaràs, tant és, però almenys a tu no t'hauran derrotat.

Ara, si abandones t'hauran vençut. És clar que diuen que tot és dat i beneït, però, i què? Tu lluita per allò que creus just. Si guanyes o no és igual.

A mi no m'hauran torçat mai. **Jordi Romaguera i Cubedo**

"La independència una utopia? Recordaré que quan l'imperi de Roma dominava el món antic, el cristianisme també era una utopia". **Joan Ballester**

Diferències entre noltros i ells

Espanyols: Virgen del Rocio. O la Virgen d'allà on sigui. La volen Virgen.

Catalans: La Mare de Déu. És la mare d'algú. Es valora més la dona. És més considerada.

No la veim t'rista verge. Té un paper important, la mare.

A Itàlia també: La madonna.

A França també: Nôtre Dame.

Dibuix gentilesa de l'artista hospitalenc Miquel Ferrà.

Espanyols: A la Setmana Santa. Els centren en el Divendres de Passió. La Crucifixió. La sang i fetge. La Mortificació.

Catalans: El dilluns de glòria. La resurrecció.

Un cant a la vida. La Pasqua. A tot Europa és la pasqua.

Tal com fem festa el dia de Sant Esteve. La prolongació de Nadal. Com a Europa. Per això ens volen treure la festa.

Espanyols: Els anells de casats els porten diferent. A Castella encara tiren "las arras".

Catalans: Portem l'anell de casat a l'esquerra.

Com a Europa.

Espanyols: A l'horari, ells diuen. "Cuatro i media". "Cuatro menos cuarto". Sempre arrossegueu l'hora.

Catalans: Nosaltres diem: Dos quarts de cinc. Tres quarts de quatre. Mirem l'hora endavant. Com els alemanys.

Espanyols: En els diminutius lingüístics ells allarguen. José= Pepito. Juan = Juanito.

Catalans: Nosaltres estalviem la paraula. La tallem, tenim el sentit de fer-ho curt, pràctic. Josep= Pep. Antoni= Toni. Com els anglesos. Thomàs=Tom. Andrew= Andy.

Espanyols: En el dret civil, quan es casen el que és de la dona passa a ser de tots dos.

Catalans: Hi ha separació de béns. El que és de cada u, és d'ell. El qui treballa i guanya cadascú és per a ell.

Ara bé, la millor diferència que hi ha és la cultural i el de la evolució històrica. (I ells ho saben). A veure si ara que estam dins la Unió Europea, la fem servir per afavorir els nostres interessos nacionals.

Jordi Romaguera i Cubedo
L'Hospitalet. Ω

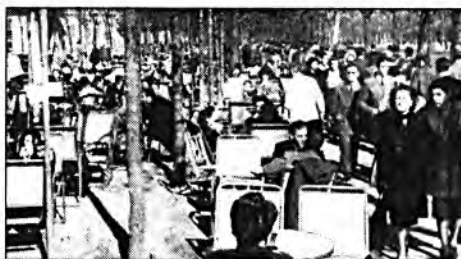
Memòria de Mike Farrell i l'editorial Rollan

MIQUEL FERRÀ I MARTORELL, ESCRIPTOR

En un article anterior sobre els meus records de la granada adolescència jo parlava, aquí mateix, de l'editorial de Madrid que contractà l'any 1961 els meus serveis com escriptor de la casa, sota el pseudònim Mike Farrell (americanització, segons moda del temps, de Miquel Ferrà i Martorell), per a redactar originals de literatura de quiosc. Fou, com ja he dit altres vegades, una excel·lent escola, la petita "universitat" de la lletra impresa. Aquella editorial, primer a un gratacel de la "vila i cort" i llavors al polígon industrial de Pinto, mantenia permanent contacte amb els seus autors mitjançant un butlletí interior on es recollien tota mena de suggerències, idees i informacions sobre drets, traduccions a altres llengües, xifres de distribució etc. Bona part d'aquells llibrets de butxaca eren exportats a Amèrica i una editorial de Miami, concessionària exclusiva, els enviava arreu d'aquell continent. A dues de les meves novel·les les editaren a Portugal i Holanda. Però tornem a l'afer del butlletí, on tots col·laboràvem per tal d'apropar la lectura als sectors socials més marginats. Aleshores jo vaig proposar als editors de publicar una col·lecció de butxaca, de la que deien "llibres de duro", encara que ja valien en aquell moment deu pessetes, dedicada a tota una partida d'autors clàssics, però altament assequibles al públic del carrer amb no més pudesu adquisitiu que el que era necessari per a com-

par el "diari" o una revista del cor que s'anomenava "Garbo" i era la portaveu "oficial" del premi literari Cafè Gijón, un local que durant les meves estades a Madrid jo freqüentava i on vaig conèixer, entre d'altres personatges, José Luis Sampedro, Fernando Rey i Anàlia Gadé. Els autor i obres que jo proposava eren Alexandre Dumas i els seus "tres mosqueters", el Moby Dick de Melville, el David Copperfield de Dickens, Dostoïevski amb el seu "crim i càstic", el "Ben Hur" de Wallace, el "Guillem Tell" de Schiller, Juli Verne i el seu viatge submarí de 20.000 llegües que essent un infant havia llegit més d'una dotzena de vegades a la "Biblioteca Pulga" no menys de mitja dotzena de vegades... Sembla que aquella idea trigà alguns anys a fer-se efectiva però finalment donà els seus fruits. Aparegué com la col·lecció "Clásicos Populares" i a més dels "meus" autors esmentats, la Rollan hi afegí "El presoner de Zenda", d'Anthony Hope, "Manon Lescaut" de Prevost, "Contes a Ninon" de Zola, "L'illa del tresor" del gran Stevenson, "Nostra Senyora de París" de Victor Hugo, "Tartarín de Tarascón", de DauDET i fins i tot, una obra de teatre, el "Hamlet" de Shakespeare.

Que més es podia demanar al quiosc per dotze pessetes? Dignament presentades, de bell il·lustrada tapa, aquelles novel·les en forma de llibretó, constituïen una minibiblioteca de forta acceptació popular. De la que deien subcultura es passava, sense gairebé adonar-se'n, a la cultura dels clàssics. Però no uns clàssics qualsevol, allunyats del poble i de la realitat que bategava dins l'estructura social de cada moment, sinó de tots aquells que es varen saber comprometre amb la gran aventura literària dels que mai passaran de moda. Ω

E L P L A E R D E B E U R E

Clos de l'Obac

Són molts els pagesos prioratins que encara no se'n saben avenir del que està passant a la seva comarca, ja que han vist com, en poc temps, vins obtinguts al Priorat pujaven de forma gravitatòria els seus preus i malgrat que aquests vins, alcohòlics i amb cos, fossin coneguts arreu de la península, ara fins i tot se'ls coneix a l'altra costat de l'oceà amb força èxit. L'atzar no ha tingut res a veure amb aquest fet,

sinó que gent com Carles Pastrana i Mariona Jarque, pares del Clos de l'Obac, igual que tots els propietaris dels altres closos, han sabut treure profit d'una terra pobra on la vinya s'hi cultiva amb dificultat, però que els seus rendiments baixos donen senzillament uns raïms fabulosos.

El priorat és el clar exemple de que dins el pot petit hi ha la bona confitura. És una zona pobra on el

relleu dificulta les tasques vitícoles. S'hi conreen les varietats Cabernet Sauvignons, Syrah, Merlot, Cariñena i la Garnatxa, tota una reina comarcal (que donen vida al Clos de l'Obac). Cada una de les varietats que hem citat abans, es crien de forma separada i amb diferents tipus de bóta i de temps d'estada en fusta.

El vi obtingut dona uns bons complexos, interessants i potents aromes. En boca és complet i amb una bona càrrega tànica de qualitat, amb un final llarg.

Clos de l'Obac.

Camí Manyetes, s/n Pol.11.

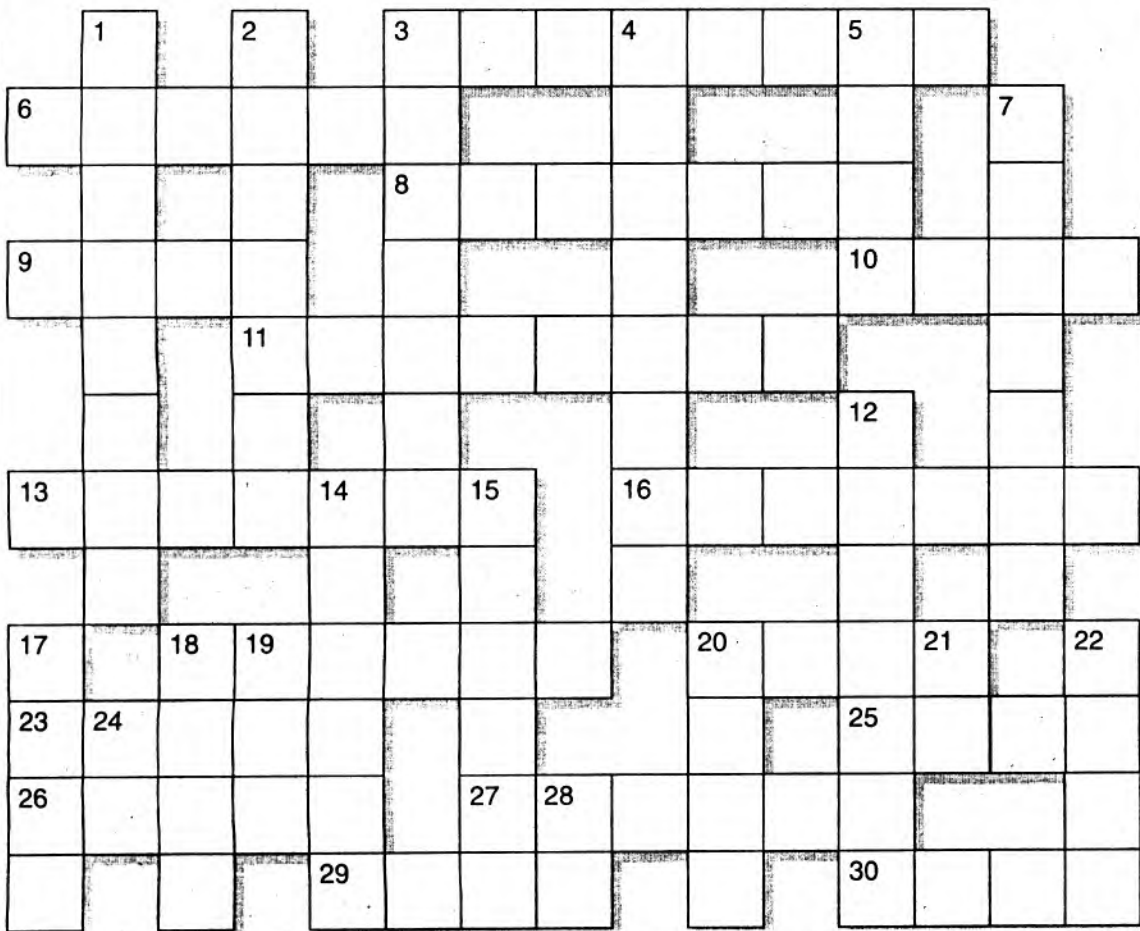
Gratallops (Tarragona)

Tlf.977839276

Fax 977839371. Ω

P A S S A T E M P S

De cadascuna de les paraules de la llista heu de formar un anagrama (un altre mot que utilitza les mateixes lletres, per exemple: d'AMOR surt ROMA) i col·locar-lo en el número correcte.

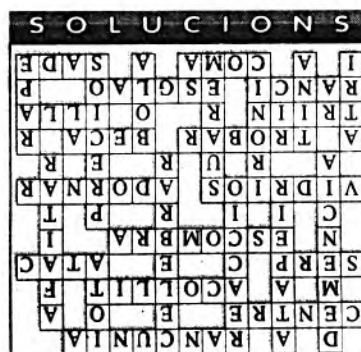
1.- MEDECINA	11.- EMBOSCAR	20.- (V) BALÓ
2.- TERÀPIA	12.- ESCORPÍ	21.- LA
3.- (H) ANUNCIAR	13.- DIVISOR	22.- PARE
3.- (V) CREACIÓ	14.- ONÍRIC	23.- TIRIN
4.- CEREBRAL	15.- MESURA	24.- AR
5.- TOIA	16.- ANDORRÀ	25.- LILA
6.- ENCERT	17.- TIRÀ	26.- CRANI
7.- RATAFIA	18.- (H) BARROT	27.- GELOSA
8.- COTILLA	18.- (V) ANIT	28.- AS
9.- PRES	19.- CIR	29.- MACO
10.- TACA	20.- (H) CEBA	30.- SEDA

A Mavi

EN VICENÇ DE SON RAPINYA

Així com les formoses sirenes que sense aturall, van i venen, dins lo temple de Neptú, quan ca'n Lluc obre les portes, tament succeeix amb tu. De dalt a baix, vas i vens, d'assossec, ni un sol instant, a tord i dret, preparant les taules, per la gent, quan a migdia vindran. Com coloma missatgera, quan ha aixecat el vol, el mateix tu, de lleugera, a la taula hi duus menjar. Fresca com una rosella que a l'abril ha brostat, quan és l'hora de fer l'article; (1) ta veu xalesta i tendra sembla la del rossinyol, que damunt la branca canta qualsevulla nit estival. Nineta, de porcellana fina i mirada angelical, tan sols per poder-te ni que sia, contemplar, sempre que possible sia, a CA'N LLUC hi vull anar

(1) Fer l'article: en aquest cas concret, lloar les especialitats culinàries de la casa. Ω

L'auca del senyor Obiols, altrament dita Oda a l'Obiols, de Joan Oliver, Pere Quart

Aparteu les criatures!
Prou Barreres i Pujols!
Glòria a Déu a les altures
que ja arriba l'Obiols!

Per cantar ses meravelles
un gran himne han assajat
amb lletra d'en Tarradellas
i música d'en Serrat.

En Maragall farà el "solo"
perquè té molt bona veu,
i en sopena, el de la "tele"
ho pregona a tot arreu.

El rodegen 200 savis
que no el deixen ni un moment
i l'ensenyen per les places
de palmeres i ciment.

En Serra fa una escapada
per donar-li un cop de mà.
Ens ha vingut amb l'armada
i amb la FACA per brenar.

Com que creuen que en Jubany
potser no els beneiria,
ho fa l'altre Cardenal,
aquell de la policia.

Tenim un immens programa
tot pel canvi i el progrés
i el catalanisme obert
(que ningú sap què cony és).

Inmigrantes! Mis amigos!
En les hores de votar
vosotros siempre conmigo!
Yo no os quiero utilizar!

Yo seré vuestro escuredo,
el pelo me haré rizar
y a la Virgen Macarena
saetas le he de cantar!

Prohibiré el pa amb tomàquet
y el beber vino en porrón.
Son cosas de Convergència
que nos rompe la Nación.

Peró dadme vuestro voto
y un aplauso -no fotem!-
que si no votais vosotros,
que magre la lallarem!

Ave! César Filipista!
Oh! "Raimon" (entre cometes)
sí és per mi, la teva llista
del PSOE tarradellista
se'n pot anar a fer punyetes
amb l'alcalde i el ministre., els
savis, el conçonetes

i tot el clan centralista. Ω

ES GALL

A Catalina Cirer, la delegada

Un jorn, per xiular en Mates,
als nobles de Felanitx
va envestir-los amb culates
i els baté com a pirates
per agranar-los d'enmig.

Diu ella que el seu programa
és defendre tots igual
i els seus drets; però la dama
amb els seus fets tan sols trama
multar els qui no han fet mal.

Li agraden ses castanyetes,
li agraden els ferreguins;
més li agraden ses juguetes
dels fusells i baionetes,
que defendre els mallorquins.

Hi ha coses, pia madona,
que es miren com els fesols;
sí, madona, el cul vos trona,
si pensau ser cosa bona
els exèrcits espanyols.

"Líder carismàtic era
Cañelles", heu dit fa poc;
si feis passes al darrera
d'un criminal, vos espera
del condemnat el seu lloc.

Qui amb ses mans pren una aritja
cobreix de sang el seu dit;
amb Espanya que ens trepitja
voleu fer carrera i mitja,
com la fa el vostre partit. Ω

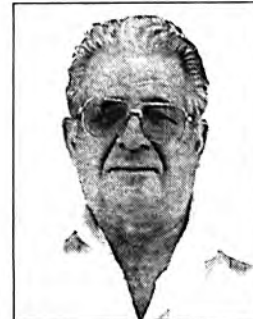

El món prepara sa guerra

PER CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR

El món està preparat,
per un moment explotar,
molt poca gent quedarà
viva d'aquest gros combat.
Per això, s'humanitat,
tocarà ses conseqüències,
això són ses evidències,
que se té estudiat.
Tothom duu pretensions,
en superar es veinat,
en això hi ha implicat,
polítics i religions.
Amb uns alarmants sermons,
van encenent a sa gent,
amb un esperit dolent,
han preses ses missions.
Ells han fetes unions,
de nacions molt numeroses,
però n'hi ha moroses,
que duen els seus patrons.
No volen intrusions
de lo que té, amagat,
Irak està preparat,
duu ses seves pretensions.
Irak està preparat,
se diu de bombes modernes,
s'americà, sense verbes,
el té ben encanyonat.
Si no accepta es dictat,
de ses grans Nacions Unides,
se nació quedarà a miques,
de mort i molt de baldat.
Bomba atòmica se va emprà,
durant la darrera guerra,
de la dreta a l'esquerra,
tot el món feu tremolar.
Son explosió fulminà,
edificis i persones,
varen esser unes normes
que el japonès se lliurà.
D'aquelles grans explosions,
Nagassaki i d'Hirosima,
demostraren s'energia
dels seus potents megatons.
Varen esser ses lliçons,
que s'americà ensenyà,
d'altra classe en guardà,
per altres operacions.
La ciència va avançant,
de manera perillosa,
s'intenció se té en compte,
de ningú se va fiant.
Per això van fabricant,
bombes de gran extermi,
aquest serà es judici,
el món 'nirant despoblant.
de temps enrera sa usat,
que es gros se menja es petit,
per això aquell molt ric,
el débil ha duit fermat.
Sa població ha augmentat,
de forma desmesurada,

sa fet tan grossa sa guarda,
molta gent ja va sobrant.
Temps passat el poderós
dominava molta terra
sa potentia anglaterra,
dictava ses condicions.
Tenia ses pretensions
de Xina i Canadà,
a la India comandà,
dins ordre poc piatos.
A dins Àsia s'establiren,
dues potències allà,
França impuls va donar,
els anglesos los seguiren.
Dins els deserts trobarien,
petroli que molt n'hi ha,
grans màquines per refinar,
en això es dedicarien.
Una zona petroliera
que per natural sortia,
grans màquines s'hi posaria,
s'hi dugué molta quimera.
Es producte seu tot era,
res dava als beduïns,
eren ells els llegetims,
tengueren compàs d'espera.
Se passaren uns quant d'anys,
fent sa gran explotació,
però se gran població,
no feren els ignorants.
Varen dir, aquests afanys,
a noltros mos perteneixen,
aquestes grosses riqueses,
mos venen de temps llunyans.
Ses nacions pobres d'un temps,
canviaren sa estructura,
reprengueren sa premuda,
de lluites independents.
Tots aquells gran llogaters,
ses màquines allà deixaren,
els natiu se les empraren,
donant molt bons rendiments.
El petroli enriquí,
aquella gent retardada,
que colcava damunt s'ase,
dels savis se va serví.
Començaren a florir,
augmentaren llurs riqueses,
fugiren de ses pobreses,
que altra temps varen tenir.
Se senten molt poderosos,
ells invoquen a n'Alà,
el fanatisme que hi ha,
amb ell viven ben dioxosos.
Són per ells un fets formosos,
i de gall volen cantar,
bombes secretes creà,
en sentit misteriosos.
Si no li aturam els peus
en el govern de l'Irak
ell està ben preparat,
per fer-mos menjar arrels. Ω

Esporles a la muntanya

ESCANDELL

Esporles vila apreciada
per els molts de visitants
de vegetació adornada
de colors molt elegants.
Tres mil vuit-cents habitants
actualment hi ha censats
de quilòmetres quadrats,
trenta cinc documentats.
A la part occidental,
es de valls i arravals,
a la part meridional,
son muntanyes i serrals.
i parlant d'allò turístic,
te sa Granja principal,
amb museu d'allò més típic,
on se fa ball regional.
Surten aigües abundoses,
d'un molt gros fontanal,
amb vegetació esponerosa,
d'altura monumental.
I l'indústria principal
d'avui dia és construcció,
també fàbrica de cristall,
i d'alta decoració.
A un lloc apropiat,
hi ha cria de cavalls
de raça ben destacat,
espanyola i d'àrabs.
Es poble té bon caràcter,
i a tothom sol agradar,
i a la part del Verger,
bon hotel per descansar.
Perquè vegeu, l'importància
també al poble és muntarà,
l'investigació a distància
que l'ambient controlarà.
Amb simpatia, daria,
molts d'anys a n'es dirigents,
jutge batle i policia,
que fan feina dia a dia,
en bé dels contribuents. Ω

PROU D'IMPOSTS CAP A MADRID

L'ESTEL de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
Adreça.....
.....C.P.....
Població.....
C.I.F. .... Tel .....

M'interessa una subscripció

ANUAL 3.500 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa .....
Adreça .....
Núm. entitat.....Núm. sucursal .....
Compte núm.....

Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca

